

การพัฒนาจิตสาธารณะด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์สำหรับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3

ว่าที่ร้อยตรีสถาพร คักดีเหลือ

GRAD VRU

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

พ.ศ. 2563

DEVELOPMENT OF PUBLIC MIND THROUGH OF EXPERIENCE
LEARNING MANAGEMENT OF GRADE 6 STUDENTS UNDER
NAKHON SAWAN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE
AREA OFFICE 3

ACTING SUB LIEUTENANT SATHAPHON SAKLUEANG

GRAD VRU

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
IN CURRICULUM AND INSTRUCTION
GRADUATE SCHOOL
VALAYA ALONGKORN RAJABHAT UNIVERSITY
UNDER THE ROYAL PATRONAGE PATHUM THANI

2020

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การพัฒนาจิตสาธารณะด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์สำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3

ชื่อนักศึกษา ว่าที่ร้อยตรีสถาพร ศักดิ์เหลือง

รหัสประจำตัว 58854680203

ปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรขา อรัญวงศ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.เลอลักษณ์ โททกานนท์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตพร พิษณุกุล)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณา จัณฑ์ทอง)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.เลอลักษณ์ โททกานนท์)

..... กรรมการและเลขานุการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรขา อรัญวงศ์)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณี ยะทะกร)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรธนิษ ศรีโวหาร)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 20 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2563

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การพัฒนาจิตสาธารณะด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3
ชื่อนักศึกษา	ว่าที่ร้อยตรีสถาพร ศักดิ์เหลือ
รหัสประจำตัว	58B54680203
ปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	หลักสูตรและการสอน
ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรขา อรัญวงศ์
กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	อาจารย์ ดร.เลอลักษณ์ โอทกานนท์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อพัฒนานักเรียนให้เกิดจิตสาธารณะ และ 2) เพื่อเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 19 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อพัฒนานักเรียนให้เกิดจิตสาธารณะ แบบทดสอบวัดจิตสาธารณะก่อนและหลังเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อพัฒนานักเรียนให้เกิดจิตสาธารณะทั้ง 3 แผน มีคุณภาพในระดับดี
2. จิตสาธารณะของนักเรียนด้านความรู้ความเข้าใจและด้านพฤติกรรม หลังจากการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งสองด้าน

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ จิตสาธารณะ ประถมศึกษา

Thesis Title Development of Public Mind through of Experience Learning
Management of Grade 6 Students under Nakhon Sawan
Primary Educational Service Area Office 3
Student Acting Sub Lieutenant Sathaphon Saklueang
Student ID 58B54680203
Degree Master of Education
Field of Study Curriculum and Instruction
Thesis Advisor Assistant Professor Dr.Rekha Arunwong
Thesis Co-Advisor Dr.Lerlak Othakanon

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) study to the quality level of experience learning management plans in order to develop students to create public mind, and 2) compare the public mind of grade 6 students under Nakhon Sawan the Primary Educational Service Area Office 3 before and after learning using the experience management plans. The research sample consisted of 19 grade 6 students of academic year 2019. The research instruments included learning experience management plans for students develop public mind and a test on public mind administered before and after learning. The data were analyzed by mean, standard deviation and t-test.

The results of the research showed that:

1. The quality level of 3 plans of the experience learning management in order to develop the students to create public mind had a good level.
2. The level of development of public mind of students in cognition and behavior, after learning through experience learning management was higher than before the implementation at the statistical significance level of 0.05 on both sides.

Keywords: Experience Learning Management, Public Mind, Primary Education

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ประสบความสำเร็จได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรขา อรัญวงศ์ อาจารย์ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.เลอลักษณ์ โอทกานนท์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาชี้แนะแนวทางและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของการวิจัยมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ให้การอบรมและให้ความรู้ในการศึกษาเป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน ประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภริญา โพธิพิทักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายทิพย์ ยะฟู อาจารย์ ดร.ปิยะวรรณ ขุนทอง อาจารย์ศัลยมน สังเว และนางสาวรสิตา อินทรเกษตร ที่ได้กรุณาสละเวลาในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้

ขอขอบคุณท่านผู้อำนวยการ นายลำเพย ช่างปั้น ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเขาฝาและคณะครูโรงเรียนวัดเขาฝาทุกท่าน ที่กรุณาช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก ให้ความร่วมมือในการทดลองใช้เครื่องมือและเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ และขอขอบใจนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนวัดเขาฝา ตำบลช่องแค อำเภอบางบาล จังหวัดนครสวรรค์ ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการทดลองและเก็บข้อมูล งานวิจัยสำเร็จด้วยดี

ขอขอบคุณ คุณพ่อวันชัย ศักดิ์เหลือง คุณแม่สำราญ ศักดิ์เหลือง นางสาวกรเกศ ศักดิ์เหลือง และนางสาวสุพัตรา ฐิตะสิริรัชต์ ที่ได้สนับสนุนช่วยเหลือคอยให้กำลังใจอย่างดีตั้งแต่ต้นจนสำเร็จการศึกษา

คุณประโยชน์และคุณค่าที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอน้อมเป็นเครื่องบูชาพระคุณ คุณพ่อคุณแม่ ครู อาจารย์ พระผู้มีพระคุณทุกท่านที่ให้การอบรมสั่งสอน และให้การสนับสนุนด้านการศึกษาด้วยความเคารพอย่างสูง

GRAD VRU

ว่าที่ร้อยตรีสถาพร ศักดิ์เหลือง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย	2
1.4 สมมติฐานของการวิจัย	3
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.6 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	3
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
2.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	5
2.2 การเรียนรู้เชิงประสบการณ์	13
2.3 จิตสาธารณะ	17
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	32
3.1 การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	32
3.2 การกำหนดตัวแปรที่ศึกษา	32
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	33
3.4 วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือการพัฒนาจิต สาธารณะด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์	33
3.5 การสร้างและหาคุณภาพ	34
3.6 การดำเนินการทดลอง	35
3.7 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	36

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	37
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	37
4.2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	37
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	38
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	42
5.1 สมมติฐานของการวิจัย	42
5.2 ขอบเขตการวิจัย	42
5.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	43
5.4 การดำเนินการวิจัย	44
5.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	44
5.6 สรุปผลการวิจัย	44
5.7 อภิปรายผลการวิจัย	45
5.8 ข้อเสนอแนะ	46
บรรณานุกรม.....	47
ภาคผนวก	53
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	54
ภาคผนวก ข ตัวอย่างเครื่องมือแบบวัดจิตสาธารณะ	56
ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์เครื่องมือทดสอบจิตสาธารณะ	83
ประวัติผู้วิจัย.....	93

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4.1	แสดงการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจำแนกเพศ ศาสนา และการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน	37
4.2	แสดงผลระดับคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เรียนรู้เรื่อง การพัฒนาจิตสาธารณะ ด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้ง 3 แผน	38
4.3	ผลการเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังเรียน ด้านความรู้ ความเข้าใจ	40
4.4	ผลการเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังเรียน ด้าน พฤติกรรม.....	41

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การอยู่ร่วมกันในสังคม ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เมื่อคนในสังคมขาดจิตสำนึกจะ ทำให้มีผลกระทบต่อสังคม อาจทำให้สังคมเกิดความวุ่นวาย เกิดปัญหาต่างที่สร้างความเดือดร้อน ให้กับตนเองและผู้อื่น มีความเห็นแก่ตัว ไม่มีระเบียบ อาจส่งผลให้ประเทศไม่พัฒนาก้าวหน้าเพราะ คนในสังคมส่วนมากขาดจิตสำนึก (ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจกร, 2543 หน้า 22 – 29) “จิตสำนึก” หมายถึง “ความรู้สึกรู้คิดที่เป็นส่วนรวม” เป็นการแสดงออกเพื่อสังคมส่วนรวม การบริการชุมชน การทำประโยชน์เพื่อสังคม”สาเหตุที่ขาดจิตสำนึก เกิดจากพ่อแม่และผู้ปกครอง ทำงานจนไม่มีเวลาสั่งสอนลูกหลาน มีสภาพต่างคนต่างอยู่ปล่อยปะละเลย สังคมไทยในปัจจุบันจึง ฝากความหวังไว้กับโรงเรียน แต่โรงเรียนหลายแห่งกลายเป็นสถาบันอุตสาหกรรมใหม่ที่นึกถึงแต่ผล กำไร สภาพแวดล้อมในสังคม ถ้าเป็นเช่นนี้ต่อไปสังคมไทยก็จะขาดระเบียบวินัย เกิดความวุ่นวายแล้ว ประเทศชาติก็จะไม่พัฒนาก้าวหน้า (ไพบุลย์ สิ้นลารัตน์, 2560 หน้า 33-34) ผู้ที่ลักษณะการมีจิต สำนึก ได้แก่ ผู้ทุ่มเทและอุทิศตนช่วยเหลือผู้อื่นเพื่อพัฒนาสังคม เคารพความแตกต่างระหว่าง บุคคลไม่เลือกช่วยเหลือเฉพาะบุคคล คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมไม่คิดถึงแต่ประโยชน์ส่วนตัว การ ลงมือช่วยเหลือผู้อื่นและสังคมจริงไม่ใช่แค่พูด แนวทางให้เกิดจิตสำนึกคือ ต้องสอนให้เด็กเป็น พลเมืองดี เช่น ขยัน อดทน ซื่อสัตย์ ประหยัด รับผิดชอบ มีเหตุผล โอบอ้อมอารี มีเมตตา เห็น ประโยชน์ส่วนรวม เมื่อแก่ใจแล้วจะเกิดผลดีดังนี้ เด็กจะมีความรับผิดชอบมากขึ้น เด็กจะนึกถึง ประโยชน์ต่อส่วนรวม และรู้จักช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน เมื่อเด็กมีจิตสำนึกเด็กจะมี น้ำใจมีความรับผิดชอบ สังคมและประเทศชาติจะมีระเบียบและพัฒนาก้าวหน้า

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ให้เป็น หลักสูตรแกนกลางของประเทศ โดยกำหนดจุดมุ่งหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายและ กรอบทิศทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีขีด ความสามารถในการแข่งขันในเวทีระดับโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ในการที่จะพัฒนานักเรียน ให้มีจิตสำนึกนั้น จำเป็นต้องใช้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพราะเป็นกิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อช่วยขัดเกลาจิตใจของผู้เรียน โดยผู้วิจัยได้สร้าง แผนการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ขึ้นเพื่อพัฒนาจิตสำนึก และแผนการจัดการเรียนรู้ที่มี ระดับคุณภาพที่ดีนั้นต้องมีองค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบครบ หัวข้อต้องมีความสอดคล้องกัน หัวข้อต้องมีความถูกต้อง รายละเอียดในการเรียนการสอนชัดเจน สามารถนำไปใช้ได้จริง

สิ่งที่เห็นผลว่าเด็กไทยขาดจิตสำนึกสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) โดย ศูนย์ประสานงานการศึกษา ทำการวิจัยสรุปได้ว่า นักเรียนส่วนใหญ่ยังมีการแสดงออกถึงการริเริ่มหรือ การสร้างสรรค์ต่อส่วนรวม ความรับผิดชอบต่อสังคมความเคารพสิทธิของผู้อื่น ตลอดจนมีความ ซื่อสัตย์สุจริตในระดับที่ไม่มากนัก ดังนั้นการส่งเสริมให้นักเรียนทำกิจกรรมจิตสำนึกในทุกด้าน ควรได้รับการสนับสนุนจากทุกฝ่าย เริ่มจากครอบครัว ชุมชน สถานศึกษา และสังคมอย่างต่อเนื่อง

ทักษะสำคัญสำหรับทรัพยากรมนุษย์ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งชี้ให้เห็นว่า การเป็นเด็กเก่งเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ ต้องมีการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ และควรส่งเสริมและพัฒนาให้มีจิตสาธารณะควบคู่กันไปเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนาทางสังคม (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2559)

ผู้วิจัยศึกษาแนวทางพบว่า ในการส่งเสริมนักเรียนให้ทำกิจกรรมเพื่อสังคมที่ปฏิบัติจากประสบการณ์ตรง มีความสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ซึ่งมีลักษณะการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอนนี้ ขั้นที่ 1 จัดประสบการณ์รูปธรรม ขั้นที่ 2 ไตร่ตรองทำความเข้าใจ ขั้นที่ 3 สรุปเป็นหลักการ และขั้นที่ 4 การทดลองปฏิบัติจริง ช่วยให้นักเรียนมีจิตสาธารณะ

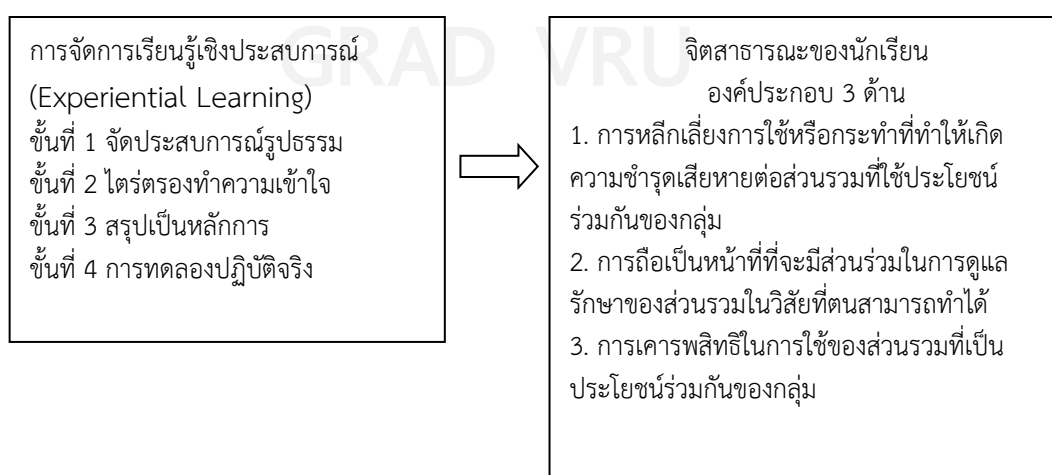
จากแนวคิด หลักการและเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น สามารถนำไปใช้ พัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองที่ดี สร้างจิตสำนึกให้รู้จักการมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่นครสวรรค์เขต 3 โดยใช้วิธีการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการพัฒนาจิตสาธารณะด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ จะทำให้ผู้เรียนเกิดจิตสาธารณะ

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อพัฒนาให้นักเรียนให้เกิดจิตสาธารณะ

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังเรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3

1.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.4 สมมติฐานของการวิจัย

1.4.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์มีจิตสาธารณะหลังเรียนสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์

1.4.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์มีพัฒนาการด้านจิตสาธารณะหลังเรียนสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

1.5.1 ประชากร

1.5.1.1 นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 จำนวน 201 โรงเรียน 279 ห้อง 2,611 คน

1.5.2 กลุ่มตัวอย่าง

1.5.2.1 นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 จำนวน 19 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Stage sampling)

1.5.3 ตัวแปร

1.5.3.1 ตัวแปรต้นได้แก่

1.5.3.1.1 การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning)

1.5.3.2 ตัวแปรตาม

1.5.3.2.1 การมีจิตสาธารณะของนักเรียน

1.6 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1.6.1 การจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ หมายถึง การเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากกิจกรรมหรือการปฏิบัติซึ่งเป็นประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมเพื่อนำไปสู่ความรู้ความเข้าใจเชิงนามธรรมโดยผ่านการสะท้อนประสบการณ์ การคิดวิเคราะห์ การสรุปเป็นหลักการ ความคิดรวบยอด และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง มีขั้นตอนสำคัญ ดังนี้

ขั้นที่ 1 จัดประสบการณ์รูปธรรม (Concrete Experience) หมายถึง ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่ผู้สอนกำหนด อาจเป็นการทดลอง การอ่าน การดูวิดีโอ การฟังเรื่องราว การพูดคุยสนทนา การทำงานกลุ่ม และการนำเสนอผลการปฏิบัติ เงื่อนไขสำคัญคือผู้เรียนมีบทบาทหลักในการทำกิจกรรม

ขั้นที่ 2 ไตร่ตรองและทำความเข้าใจ (Reflective Observation and Discussion) หรือ Reflect หมายถึง ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเป็นของตนเอง โดยครูตั้งคำถามให้กับนักเรียนร่วมกันอภิปรายร่วมกันคิด แบ่งกลุ่มทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ทำ โดยงานที่ให้ทำนั้น ผู้สอนต้องตั้งคำถามเพื่อสะท้อนความคิดของผู้เรียน

ขั้นที่ 3 สรุปเป็นหลักการ (Abstract Conceptualization) หมายถึง ผู้เรียนร่วมกันสรุปข้อมูล ความคิดเห็น ที่ได้จากการสะท้อนความคิดเห็น ครูอาจใช้คำถามกระตุ้นผู้เรียนให้ช่วยกันสรุปข้อคิดเห็น กรณีที่กิจกรรมนั้นเป็นเรื่องของข้อมูลความรู้ใหม่ ครูอาจเสริมข้อมูล ข้อเท็จจริงในประเด็นนั้นๆ เพิ่มเติม โดยการอธิบาย บอกกล่าว การให้อ่านเอกสาร การดูวิดีโอ ฯลฯ เพื่อเติม

ประสบการณ์ใหม่ ให้ผู้เรียนสามารถสรุปเป็นหลักการ ความคิดรวบยอด หรือองค์ความรู้ใหม่ได้ แล้ว อาจให้ผู้เรียนสรุปโดยการเขียนบันทึกสรุปผลการเรียนรู้ การเขียนแผนภาพมโนทัศน์ (Mind Mapping)

ขั้นที่ 4 การทดลองปฏิบัติจริง (Active Experimentation / application) หมายถึง ผู้เรียนนำความคิดรวบยอด องค์ความรู้ หรือข้อสรุปนำไปประยุกต์ใช้ความรู้ในการปฏิบัติจริงในชุมชน มีกิจกรรมดังนี้ มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อวัด ชุมชนของฉันทน์ และการมีส่วนร่วมในการจัดศาสนพิธีหรือกิจกรรมวันสำคัญจนสำเร็จ

1.6.2 จิตสาธารณะ หมายถึง จิตใจที่คำนึงถึงส่วนรวมร่วมกัน คำนึงถึงบุคคลอื่นที่ต่างมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงเป็นหนึ่งเดียวกัน รวมทั้ง มีความสำนึกและยึดมั่นในระบบคุณธรรม และจริยธรรมที่ดีงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ประหยัด และมีความสมดุลระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ โดยผู้มีจิตสาธารณะจะมีลักษณะดังนี้ การทุ่มเทและอุทิศตนต่อสังคม เคารพความแตกต่างระหว่างบุคคลคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม และการลงมือกระทำเพื่อสังคม องค์ประกอบจิตสาธารณะมี 3 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 คือ การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อส่วนรวม ที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม กำหนดตัวชี้วัดจาก การดูแลรักษาของส่วนรวมใช้ของส่วนรวมแล้วเก็บเข้าที่ การรู้จักใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัดและทะนุถนอม

องค์ประกอบที่ 2 คือ การถือเป็นที่หน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ กำหนดข้อชี้วัดจาก การทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวมการรับอาสาที่จะทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม

องค์ประกอบที่ 3 คือ การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม กำหนดตัวชี้วัดจาก การไม่ยึดครองของส่วนรวมนั้นมาเป็นของตน การเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้สามารถใช้ของส่วนรวมนั้น

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 ได้แนวทางการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างให้มีความสามารถในการเรียนรู้การมีจิตสาธารณะให้มีประสิทธิภาพสูง

1.7.2 ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนเพื่อสถาบันต่าง ๆ จะนำไปใช้ในการพัฒนานักเรียนของตนต่อไป

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้ศึกษาหัวข้อต่อไปนี้

2.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 การเรียนรู้เชิงประสบการณ์

2.3 จิตสาธารณะ

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รายละเอียดมีดังนี้

2.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่าย ตั้งแต่ปีการศึกษา 2545 และใช้ในโรงเรียนทั่วไป ตั้งแต่ปีการศึกษา 2546 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน หน่วยงานต่าง ๆ ที่รับผิดชอบโดยตรงและมีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตรฉบับดังกล่าวนี้ ได้ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรเป็นระยะอย่างต่อเนื่องพบว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีจุดดีหลายประการ เช่น หลักสูตรช่วยส่งเสริมการกระจายอำนาจทางการศึกษา ทำให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีส่วนร่วมและมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตนเอง มีแนวคิดและหลักการในการส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมอย่างชัดเจน

2.1.1 ความต้องการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

จากข้อค้นพบในการศึกษาวิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่ผ่านมา ประกอบกับข้อมูลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 10 เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคนในสังคมไทย และจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนสู่ศตวรรษที่ 21 จึงเกิดการทบทวนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีความเหมาะสม ชัดเจน ทั้งเป้าหมายของหลักสูตรในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตร การเรียนการสอนในแต่ละระดับ นอกจากนั้นได้กำหนดโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปีไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเพิ่มเติมเวลาเรียนได้ตามความพร้อม และจุดเน้น อีกทั้งได้ปรับกระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เกณฑ์การจบการศึกษาแต่ละระดับ และเอกสารแสดงหลักฐานทางการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และมีความชัดเจนต่อ การนำไปปฏิบัติ

2.1.1.1 วิสัยทัศน์ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความ เป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์

ทรงเป็นประมุขมีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

2.1.1.2 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

ข้อที่ 1 ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร วัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองนั้น เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูล ข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

ข้อที่ 2 ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิด อย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่ การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

ข้อที่ 3 ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและ อุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูล สารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึง ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

ข้อที่ 4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการ ต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและ ความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและ สภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

ข้อที่ 5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้ เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้าน การเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

2.1.1.3 สารการเรียนรู้ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งกำหนดให้ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้อง เรียนรู้ โดยแบ่งเป็น 8 กลุ่ม คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา การงานอาชีพและ เทคโนโลยี สุขศึกษาและพลศึกษา ภาษาต่างประเทศ และศิลปะ

2.1.1.4 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง คุณภาพของผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่กำหนดขึ้นโดยพิจารณาจากสภาพของสังคม และการเปลี่ยนแปลงของโลกยุค ปัจจุบัน ซึ่งทำให้มีความจำเป็นต้องเน้นและปลูกฝังลักษณะดังกล่าวให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนทุกคนเพื่อ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาในองค์รวมทั้งด้านสติปัญญา และคุณธรรม อันจะนำไปสู่ความ

เจริญก้าวหน้าและความมั่นคงสงบสุขในสังคม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ดังนี้

- รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ประกอบด้วยตัวชี้วัด 4 ข้อ ได้แก่

1) เป็นพลเมืองดีของชาติ พฤติกรรมบ่งชี้ เช่น ยืนตรงเคารพธงชาติ ร้องเพลงชาติและอธิบายความหมายของเพลงชาติได้ถูกต้อง

2) ดำรงไว้ซึ่งความเป็นไทย พฤติกรรมบ่งชี้ เช่น เข้าร่วม ส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรมที่สร้างความสามัคคี ประองตองที่เป็นประโยชน์ต่อ โรงเรียน ชุมชนและสังคม

3) ศรัทธา ยึดมั่น ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนา พฤติกรรมบ่งชี้ เช่น เข้าร่วม กิจกรรมทางศาสนาที่ตนเองนับถือ (ศาสนาพุทธ) และปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาที่ตนนับถือ

4) เคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ พฤติกรรมบ่งชี้ เช่น มีส่วนร่วมหรือจัด กิจกรรมที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์

- ชื่อสัตย์สุจริตประกอบด้วยตัวชี้วัด 2 ข้อ ได้แก่

1) ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองทั้งท่ายกาย วาจาใจ พฤติกรรม บ่งชี้ เช่น ให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริงปราศจากความลำเอียง และปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความ ถูกต้อง ละอายและเกรงกลัวต่อการกระทำผิดและปฏิบัติตามคำมั่นสัญญา

2) ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อผู้อื่นทั้งท่ายกาย วาจาใจ พฤติกรรม บ่งชี้ เช่น ไม่ถือเอาสิ่งของหรือผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรง และไม่หาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง

- มีวินัย ประกอบด้วยตัวชี้วัด 1 ข้อ ได้แก่

1) ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และ สังคม พฤติกรรมบ่งชี้ เช่น ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น และตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันและ รับผิดชอบในการทำงาน

- ใฝ่เรียนรู้ประกอบด้วยตัวชี้วัด 3 ข้อ ได้แก่

1) ตั้งใจเพียรพยายามในการเรียน และเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ พฤติกรรม บ่งชี้ เช่น ตั้งใจเรียน เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ และสนใจเข้าร่วมกิจกรรม การเรียนรู้ต่าง ๆ

2) แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ด้วยการ เลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม บันทึกความรู้ วิเคราะห์สรุปเป็นองค์ความรู้ และยังสามารถนำไปใช้ชีวิต ประจำวันได้ พฤติกรรมบ่งชี้ เช่น ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จาก เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อ เทคโนโลยี ต่าง ๆ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม บันทึก ความรู้ วิเคราะห์ ตรวจสอบจากสิ่งที่เรียนรู้ สรุปเป็นองค์ความรู้ และแลกเปลี่ยนความรู้ด้วยวิธีการ ต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

- อยู่อย่างพอเพียง ประกอบด้วยตัวชี้วัด 2 ข้อ ได้แก่

1) ดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม พฤติกรรม บ่งชี้ เช่น ใช้ทรัพย์สินของตนเอง เช่น เงิน สิ่งของ เครื่องใช้ ฯลฯ อย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บ

รักษาดูแลอย่างดี รวมทั้งการใช้เวลาอย่างเหมาะสม ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี ปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบ มีเหตุผลและไม่เอาเปรียบผู้อื่น และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่นกระทำผิด

2) มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข พฤติกรรม บ่งชี้ เช่น วางแผนการเรียน การทำงานและการใช้ชีวิตประจำวันบนพื้นฐานของความรู้ ข้อมูล ข่าวสารและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม ยอมรับและปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

- มุ่งมั่นในการทำงานประกอบด้วยตัวชี้วัด 2 ข้อ ได้แก่

1) ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การทำงาน พฤติกรรมบ่งชี้ เช่น เอาใจใส่ ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ และปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง

2) ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทนเพื่อให้งานสำเร็จตาม เป้าหมาย พฤติกรรมบ่งชี้ เช่น ทุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ และชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ

- รักความเป็นไทยประกอบด้วยตัวชี้วัด 3 ข้อ ได้แก่

1) ภาคภูมิใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมไทยและมีความ กตัญญูกตเวทีพฤติกรรมบ่งชี้ เช่น แต่งกายและมีมารยาทงดงามแบบไทย มีสัมมาคารวะ กตัญญู กตเวทีต่อผู้มีพระคุณ ร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมไทย และชักชวน แนะนำให้ผู้อื่นตามขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมไทย

2) เห็นคุณค่าและใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม พฤติกรรม บ่งชี้ เช่น ใช้ภาษาไทยและเลขไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและชักชวน แนะนำให้ผู้อื่นเห็นคุณค่าของการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง

3) อนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาไทย พฤติกรรมบ่งชี้ พฤติกรรมบ่งชี้ เช่น นำภูมิ ปัญญาไทยมาใช้ให้เหมาะสมในวิถีชีวิต ร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาไทยและแนะนำ มีส่วน ร่วมในการสืบทอดภูมิปัญญาไทย

- มีจิตสาธารณะประกอบด้วยตัวชี้วัด 2 ข้อ ได้แก่

1) ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจและพึงพอใจโดยไม่หวังผลตอบแทน พฤติกรรม บ่งชี้ เช่น ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูทำงานด้วยความเต็มใจ อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทนและแบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สิน และอื่นๆและช่วย แก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น

2) เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม พฤติกรรมที่ บ่งชี้ เช่น ดูแลรักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดลอมด้วยความเต็มใจ เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็น ประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม และเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของ ส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น

จากคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิจัยครั้งนี้มุ่ง การมีจิตสาธารณะของนักเรียนตรงกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านที่ 8

2.1.2 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

เป็นกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อช่วยขัดเกลาจิตใจของผู้เรียน การจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ผู้เรียนสามารถเลือกจัดกิจกรรมหรือเข้าร่วมกิจกรรมได้ ดังนี้

- จัดกิจกรรมภายในโรงเรียน (กิจกรรมในวิถีชีวิตโรงเรียนเพื่อปลูกฝังจิตอาสา) เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนและครูที่ปรึกษากิจกรรมร่วมกันวางแผนปฏิบัติกิจกรรมจิตอาสาในวิถีชีวิตของชั้นเรียนและโรงเรียนจนเกิดเป็นนิสัยในการสมัครใจทำงานต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ซึ่งงานเหล่านี้จะขยายขอบเขตจากใกล้ตัวไปสู่สังคมที่อยู่ภายนอกได้

- จัดกิจกรรมภายนอกโรงเรียน (กิจกรรมอาสาสมัครเพื่อสังคม) เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้รับการสนับสนุนตามแผนการจัดกิจกรรม โดยให้ทำกิจกรรมด้วยความสมัครใจที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชนและสังคมโดยรวม

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

2.1.2.1 หลักการ กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เป็นกิจกรรมที่ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรมจริยธรรม จัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนคิดสร้างสรรค์ออกแบบกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์อย่างหลากหลายรูปแบบ เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมในลักษณะจิตอาสา เมตตากรุณา มีความเสียสละ และมีจิตสาธารณะ เพื่อช่วยสร้างสรรค์สังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

2.1.2.2 วัตถุประสงค์

- เพื่อปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกให้แก่ผู้เรียนในการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อครอบครัว โรงเรียน ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

- เพื่อให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ตามความถนัดและความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร

- เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ คุณธรรมจริยธรรม ตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์

- เพื่อให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

2.1.2.3 ขอบข่าย เป็นกระบวนการจัดกิจกรรมในลักษณะกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมอาสาพัฒนาหรือกิจกรรมสร้างสรรค์สังคม โดยผู้เรียนดำเนินการด้วยตนเองในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละต่อสังคม และมีจิตสาธารณะ

2.1.2.4 เงื่อนไข

- เวลาเข้าร่วมกิจกรรม ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์อย่างต่อเนื่องทุกภาคเรียน/ปี โดยขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการของสถานศึกษา

- เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้จัดกิจกรรมด้วยตนเองทุกขั้นตอนและต่อเนื่อง โดยมีครูเป็นที่ปรึกษากิจกรรม

- ผู้เรียนจะจัดกิจกรรมหรือแสดงพฤติกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ในเวลา สถานที่ หรือรูปแบบของกิจกรรมใดก็ได้ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมตามบริบทของแต่ละสถานศึกษา และขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการของสถานศึกษา

2.1.2.5 การประเมินกิจกรรม

กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ผู้เรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมให้ครบตามกรอบเวลาในโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา (ป.๑-ป.๖) มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม ๖๐ ชั่วโมง

ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมครบตามเวลา ปฏิบัติกิจกรรมและมีผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

ไม่ผ่าน หมายถึง นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมไม่ครบตามเวลา ปฏิบัติกิจกรรมหรือมีผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

ในกรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่าน ครูที่ปรึกษาต้องให้นักเรียนซ่อมเสริมการทำกิจกรรมให้ครบตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

กิจกรรมพัฒนานักเรียน เป็นกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิจัยครั้งนี้มุ่งการมีจิตสาธารณะของนักเรียนซึ่งมีความสอดคล้องกันกับหลักการของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 โดยดำเนินการในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งมีหลักการจัดกิจกรรม สอดคล้องกับหลักสูตร ซึ่งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้นสามารถพัฒนาให้นักเรียนมีจิตสาธารณะที่สูงขึ้นได้ เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ทำเพื่อส่วนรวมและปฏิบัติจากประสบการณ์ตรง

2.1.3 แผนการจัดการเรียนรู้

คุณภาพของนักเรียนเป็นผลที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนของครู คุณภาพของการเรียนการสอนมาจากการออกแบบแผนการสอนหรือแผนการเรียนรู้ที่ดีและนำไปใช้กับนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด การออกแบบแผนการการสอนจึงเป็นตัวชี้วัดสมรรถภาพที่สำคัญของผู้ประกอบวิชาชีพครู

2.1.3.1 องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ กำหนดไว้ 2 ด้าน คือ ด้านองค์ประกอบโดยรวม และด้านองค์ประกอบของแผน และมีรายละเอียดดังนี้

1) องค์ประกอบโดยรวม แผนการจัดการเรียนรู้ทั่วไป ต้องกำหนดหน่วยการเรียนรู้ จำนวนแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละหน่วย เวลาที่ใช้ในแต่ละแผน ขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ว่าประกอบด้วยขั้นตอนอะไรบ้าง ซึ่งขึ้นอยู่กับเทคนิควิธีที่นำมาใช้สอน ซึ่งต้องสอดแทรกในกิจกรรมการเรียนรู้ของแต่ละแผน และบทบาทของผู้สอน และของผู้เรียนในแต่ละกิจกรรม ว่าต้องทำอะไรบ้าง โดยระบุให้ชัดเจนในแผนจัดการเรียนรู้แต่ละแผน

2) องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ มีดังนี้

- ส่วนหัวของแผน ประกอบด้วย ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ชื่อเรื่องของแผนการจัดการเรียนรู้ ชั้นที่สอน และจำนวนคาบที่ใช้ในการสอน

- สำคัญ เป็นการบรรยายกรอบความคิดหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของ แผน การจัดการเรียนรู้แต่ละแผนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยผู้สอนได้ระบุมุมความคิดรวบยอดของ เนื้อหาที่เรียน ทักษะหรือกระบวนการทางภาษาที่ฝึก และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้นจากการ ปฏิบัติภาระงานตามตัวชี้วัด

- ตัวชี้วัด เนื่องจากโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ ได้รับคัดเลือกให้เป็นโรงเรียน พร้อมใช้หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 4 ดังนั้น การออกกิจกรรม จึงเป็นการออกแบบที่อิงมาตรฐานและตัวชี้วัดตามหลักสูตร โดยผู้สอนต้องกำหนด ตัวชี้วัดที่ต้องการพัฒนาผู้เรียนไว้

- สาระการเรียนรู้ เป็นสาระการเรียนรู้ที่ระบุไว้ในตัวชี้วัด และเป็นสาระการเรียนรู้ที่ ผู้เรียนต้องเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้นั้น ๆ

- จุดประสงค์การเรียนรู้ ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่อิงมาตรฐาน ต้องกำหนดให้มี จุดประสงค์การเรียนรู้ที่มาจาก การวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดที่กำหนดตามตารางการวิเคราะห์ หลักสูตร

- ภาระงาน เมื่อกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้แล้ว ผู้สอนต้องกำหนดภาระงาน เพื่อ ใช้เป็นหลักฐานหรือร่องรอยการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าอยู่ในระดับใด ดังนั้นภาระงานจึงเป็นภาระงาน หรือชิ้นงานที่เกิดจากการเรียนรู้ของผู้เรียนในแต่ละจุดประสงค์การเรียนรู้

- การวัดและประเมินผล การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ได้รับการออกแบบให้ สอดคล้องและเหมาะสมกับภาระงานที่กำหนด เช่น ภาระงานด้านการอ่าน วัดและประเมินผลจาก หลักฐานที่ผู้เรียนสร้างไว้จากการอ่านบทอ่านประเภทต่าง ๆ ได้แก่ แบบเติมคำ แบบทดสอบ การตอบ คำถาม เป็นต้น ซึ่งต้องประเมินผลด้วยการตรวจผลงาน ใช้เกณฑ์กำหนดระดับคุณภาพของผู้เรียนตาม คะแนนที่ได้ ส่วนภาระงานด้านการเขียน เป็นการประเมินผลจากการปฏิบัติงาน (Performance assessment) โดยใช้เกณฑ์การเขียนเป็นเครื่องมือในการวัดและแบ่งระดับคุณภาพของงานเขียน สำหรับคุณลักษณะที่พึงประสงค์บางประการ จำเป็นต้องอาศัยการสังเกตจากพฤติกรรม การเข้าร่วม กิจกรรมในชั้นเรียน ซึ่งแสดงออกให้เห็นถึงคุณลักษณะนั้น ๆ เช่น คุณลักษณะของการรักการอ่าน ผู้เรียนมักแสดงออกด้วยความมุ่งมั่นในการอ่านเพื่อที่จะเข้าใจบทอ่านและเรียนรู้ที่จะถ่ายทอดความรู้ ที่ได้จากการอ่านอย่างมีความสุข ดังนั้นผู้สอนจำเป็นต้องประเมินผลด้วยวิธีสังเกต เป็นต้น

- สื่อและอุปกรณ์ การจัดการเรียนรู้แบบมุ่งเน้นภาระงาน สื่อและอุปกรณ์เป็นสิ่ง สำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- กิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมการ เรียนรู้ที่ต้องเป็นไปตามขั้นตอนของเทคนิควิธีการสอนที่เลือก และควรเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้ และตัวชี้วัดที่กำหนด

- เกณฑ์การประเมินความก้าวหน้าในการเรียน เป็นเกณฑ์ที่ผู้สอนควรสร้างขึ้นเพื่อ วัดและประเมินผลการเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ดังนั้นจึงควรสร้างให้มีความเหมาะสมกับสิ่งที่ ต้องการวัดและสอดคล้องกับเรื่องที่สอน ผลการวัดและประเมินผลทั่วไปแบ่งระดับคุณภาพ ออกเป็น

5 ระดับคือ ระดับ 4 3 2 1 และ 0 การแปลความหมาย คือ ดีมาก ดี ปานกลาง พอใช้ และปรับปรุง (ไม่มีผลงาน)

- ข้อเสนอแนะ เป็นหัวข้อที่กำหนดไว้สำหรับการเสนอทางเลือกหรือแนวทางอื่น ๆ ในการปฏิบัติภาระงาน เช่น ในการปฏิบัติภาระงานเขียนประโยคต่อเนื่องเกี่ยวกับบ้านในฝันของตนเอง ผู้เรียนอาจวาดรูปบ้านในฝันของตนเองในกระดาษ A4 หรือสมุดการบ้านก็ได้ หรือผู้เรียนอาจตัดภาพบ้านที่ชอบจากสื่อที่มีอยู่จริงมาเขียนอธิบายบ้านในฝันของตนเองก็ได้

- บันทึกหลังสอน เป็นหัวข้อที่ใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศที่สำคัญในการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากผู้สอนต้องบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในห้องเรียนว่าเป็นอย่างไรมาก่อน ผู้สอนได้ให้ตัวป้อนเข้า (Input) อะไร และผลออกมาเป็นอย่างไร ผู้เรียนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดหรือไม่ มีอุปสรรคหรือปัจจัยใดที่ส่งผลต่อการเรียนของผู้เรียน เป็นต้น

2.1.3.2 ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี ควรมีดังนี้

1) มีความละเอียด ชัดเจน มีหัวข้อและส่วนประกอบต่าง ๆ ครอบคลุมตามหลักการของการสอน

- สอนเกี่ยวกับอะไร (หน่วยการเรียนรู้ หัวเรื่อง ความคิดรวบยอดหรือสาระสำคัญ)
- เพื่อจุดประสงค์อะไร
- สาระอะไร (เนื้อหา / โครงร่างเนื้อหา)
- ใช้วิธีการใดในการสอน
- ใช้เครื่องมืออะไรในการสอน (วัสดุอุปกรณ์ สื่อและแหล่งการเรียนรู้)
- ทราบได้อย่างไรว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบจะประสบความสำเร็จ

2) ส่วนประกอบต่าง ๆ ของแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องสัมพันธ์เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน

3) แผนการจัดการเรียนรู้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

2.1.3.3 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีต้องเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

- มีการวิเคราะห์หลักสูตร จัดทำตารางวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา หรือวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ จัดทำหน่วยการเรียนรู้ และจัดทำกำหนดการสอนหรือโครงการสอน

- มีการวิเคราะห์ผู้เรียน โดยการจัดกลุ่มผู้เรียนตามความรู้ ความสามารถ ความสนใจ และความถนัด แล้วนำไปเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามศักยภาพของผู้เรียนเพื่อเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

- มีการกำหนดเนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ศักยภาพของผู้เรียน และความต้องการของท้องถิ่น รวมทั้งการบูรณาการระหว่างวิชา

- มีการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียน มีการบูรณาการ เน้นการคิด (ทักษะการคิด ลักษณะการคิด และกระบวนการคิด) การฝึกทักษะ การปฏิบัติจริง และการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

- มีการกำหนดสื่อ / นวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้/ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง กิจกรรมการเรียนรู้ วยและความสามารถของผู้เรียน และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือก จัดหาและจัดทำสื่อ/แหล่งการเรียนรู้

- มีการกำหนดการวัดผลและประเมินผล สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้/ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและกิจกรรมการเรียนรู้ มีการวัดผลตามสภาพจริง ให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ

- มีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น เน้นคุณธรรม จริยธรรม และมีการบูรณาการตามความเหมาะสม

- มีความสมบูรณ์ถูกต้อง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ

2.1.3.4 ประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี

- ทำให้เกิดการวางแผนวิธีสอนวิธีเรียนที่มีความหมายยิ่งขึ้น เพราะเป็นการจัดทำอย่างมีหลักการที่ถูกต้อง

- ช่วยให้ครูมีคู่มือการสอนที่ทำด้วยตนเอง ทำให้เกิดความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน ทำให้สอนได้ครบถ้วนตรงตามหลักสูตร และสอนได้ทันเวลา

- เป็นผลงานวิชาการที่สามารถเผยแพร่เป็นตัวอย่างได้

- ช่วยให้ความสะดวกแก่ครูผู้มาสอนแทนในกรณีที่ผู้สอนไม่สามารถเข้าสอนได้

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้จัดทำแผนการจัดการเรียน ให้สอดคล้องตามลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี และสามารถนำไปใช้พัฒนาจิตสาธารณะได้จริง

2.2 การเรียนรู้เชิงประสบการณ์

2.2.1 ความหมายของการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ หรือการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์เชิงประจักษ์ (Experiential Learning) เป็นการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากกิจกรรมหรือการปฏิบัติซึ่งเป็นประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมเพื่อนำไปสู่ความรู้ความเข้าใจเชิงนามธรรมโดยผ่านการสะท้อนประสบการณ์ การคิดวิเคราะห์ การสรุปเป็นหลักการ ความคิดรวบยอด และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง

Kolb (1984, p. 141) ให้ความหมาย การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ หมายถึง กระบวนการความรู้ที่ถูกสร้างขึ้นโดยผ่านการปรับเปลี่ยนประสบการณ์ และความรู้เป็นผลของการรวมกันของการแสวงหาข้อมูลและการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์ให้เป็นข้อเท็จจริงที่ใช้ได้

Beard และ Wilson (2002, p. 16) ให้ความหมาย การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ หมายถึง ความเข้าใจอย่างชัดเจนที่ได้รับผ่านการผนึกความรู้ (Internalization) ทั้งรู้ตัวและไม่รู้ตัวของตนเองหรือประสบการณ์ที่ได้จากการสังเกตที่สร้างขึ้นบนประสบการณ์ในอดีตหรือความรู้ของตนเอง

Fry, Ketteridge และ Marshall (2009, p. 15) ให้ความหมาย การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ หมายถึง กระบวนการต่อเนื่องและสื่อถึงการนำไปสู่การเรียนรู้สถานการณ์ทางความรู้ แนวคิด ความเชื่อ และการปฏิบัติในระดับที่แตกต่างของรายละเอียด ทั้งนำกลับมาแก้ไขหรือปรับแต่งประสบการณ์ ถ้าหากพยายามที่จะเรียนรู้จากประสบการณ์เหล่านั้น

Beard (2010, p. 20) ให้ความหมาย การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ หมายถึง การเรียนรู้จากประสบการณ์ที่แตกต่างจากการเรียนรู้แบบสั่งสอนและการท่องจำเพียงอย่างเดียว โดยที่ผู้เรียนมีบทบาทอยู่เฉยๆ ไม่มีส่วนได้ตอบในการเรียน

Felicia (2011, p. 1003) ให้ความหมาย การเรียนรู้อิงประสบการณ์ หมายถึง กระบวนการของการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ และถูกนิยามให้เป็นลักษณะเฉพาะมากขึ้นว่าเป็นการเรียนรู้ผ่านการสะท้อนด้วยการลงมือกระทำ

การจัดกระบวนการเรียนรู้ แบบประสบการณ์จริง(Experiential Learning) คาร์ลโรเจอร์ นักจิตวิทยาและนักการศึกษาชาวอเมริกันเชื่อว่ามนุษย์มีศักยภาพที่จะเรียนรู้ และการเรียนรู้จะได้ผลดีหากการเรียนรู้ที่มีความหมาย หรือเป็นสิ่งที่ผู้เรียนสนใจอยากรู้อย่างแท้จริงโรเจอร์จำแนกการเรียนรู้เป็น 2 ชนิด คือ 1) การเรียนรู้ในสิ่งที่ถูกสอนโดยผู้เรียนไม่ได้สนใจอยากรู่มาก่อน และ 2) การเรียนรู้ในสิ่งที่ผู้เรียนต้องการรู้โดยเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงหรือ Experiential Learning (หมายถึงความรู้ที่ได้รับจากการลงมือปฏิบัติจริงและนำความรู้มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์) ความแตกต่างสำคัญระหว่างการเรียนรู้สองแบบนี้ คือ การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จะมุ่งสนองความต้องการหรือความสนใจของผู้เรียนและเมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่ตนสนใจก็จะเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายและยั่งยืนโรเจอร์ได้กล่าวถึงปัจจัยหลัก ๆ ที่บ่งบอกถึงแนวทางการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์โดยแบ่งเป็นปัจจัยในส่วนบทบาทของผู้สอนและบทบาทของผู้เรียนไว้ดังนี้

บทบาทของผู้สอน

โรเจอร์เชื่อว่ามนุษย์ทุกคนโดยธรรมชาติรักการเรียนรู้ดังนั้นบทบาทของผู้สอนคืออำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนโดยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

1) ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียนผู้สอนไม่ควรครอบงำหรือคอยบงการความคิดผู้เรียนแต่ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดตัดสินใจสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองผู้สอนควรให้เวลาที่เพียงพอแก่ผู้เรียนในการทำงานใช้สมาธิพูดคุยจินตนาการลองผิดลองถูกและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีความสัมพันธ์หรือทำงานร่วมกับบุคคลอื่นที่มีความสนใจคล้ายกัน

2) ค้นหาสิ่งที่ผู้เรียนสนใจเรียนรู้การรู้ที่กระตุ้นพลังทางความคิดมากที่สุดจะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างสิ่งที่มีความหมายต่อตนเองการที่ผู้เรียนมีโอกาสเลือกเรียนรู้สิ่งที่สนใจเขาจะเรียนรู้อย่างเต็มใจและมีความสุขผู้สอนควรสังเกตหรือซักถามว่าผู้เรียนสนใจอยากรู้อะไรจากนั้นจัดการเรียนการสอนให้เปิดกว้างยืดหยุ่นเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ริเริ่มหรือทำกิจกรรมที่สนใจ

บทบาทของผู้เรียน

ผู้เรียนมีส่วนร่วมเต็มที่ในกระบวนการเรียนรู้รวมถึงมีส่วนเลือกวิธีการเรียนรู้การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนการเรียนรู้นับตั้งแต่มีส่วนร่วมตัดสินใจในสิ่งที่ต้องการจะเรียนรู้ร่วมออกแบบวิธีการเรียนรู้รวมถึงร่วมตัดสินใจประเมินผลการเรียนรู้

เผชิญปัญหาจากประสบการณ์จริงโรเจอร์เชื่อว่าธรรมชาติของผู้เรียนมีความอยากรู้อยากเห็นกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ค้นพบและหาทางออกให้แก่ปัญหาที่เกิดขึ้นดังนั้นผู้สอนมีหน้าที่กระตุ้น

ธรรมชาติความอยากรู้ของผู้เรียนโดยจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เผชิญปัญหาผ่านการลงมือปฏิบัติจริงเพื่อค้นพบความรู้ด้วยตนเอง

ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินตนเองโรเจอร์เชื่อว่า การประเมินตนเองมีความหมายและมีความสำคัญกว่าการประเมินโดยผู้อื่นการให้ผู้เรียนร่วมกำหนดวัตถุประสงค์และประเมินการเรียนรู้ของตนเองหมายถึงการให้ผู้เรียนร่วมกำหนดเป้าหมายประเมินความคืบหน้ารวมทั้งตั้งบรรทัดฐานคุณภาพผลงานการเรียนรู้ของเขาเองเป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักรับผิดชอบต่อตนเองอย่างแท้จริงการประเมินควรใช้วิธีการที่หลากหลายมุ่งประเมินทั้งผลงานคุณภาพทางวิชาการสภาพอารมณ์ผู้เรียนในการทำงานรวมทั้งอาจประเมินทักษะการทำงานกลุ่มทักษะการสื่อสารเพื่อนำเสนอข้อมูลความรู้ที่ได้แก่ผู้อื่นเป็นต้น

2.2.2 วงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning Cycles)

การเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning Cycles) เป็นวิธีการเรียนรู้ในแต่ละบุคคล มีผู้คิดค้นโดย David Kolb โดยมีขั้นตอนทั้งหมด 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 ประสบการณ์รูปธรรม (Concrete Experience) เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์จากการลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่ผู้สอนกำหนดไว้ กิจกรรมอาจเป็นการทดลอง การอ่าน การดูวิดีโอ การฟังเรื่องราว การพูดคุยสนทนา การทำงานกลุ่ม เกม บทบาทสมมุติ สถานการณ์จำลอง และการนำเสนอผลการปฏิบัติ เงื่อนไขสำคัญคือผู้เรียนมีบทบาทหลักในการทำกิจกรรม (Do, Act)

ขั้นที่ 2 การไตร่ตรองทำความเข้าใจ (Reflective Observation and Discussion) หรือ Reflect เป็นขั้นที่ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น และความรู้สึกของตนเองจากประสบการณ์ในการปฏิบัติกิจกรรมและแลกเปลี่ยนกับสมาชิกในกลุ่ม ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ถึงความคิด ความรู้สึกของคนที่แตกต่างหลากหลาย ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่กว้างขวางขึ้น และผลของการสะท้อนความคิดเห็นหรือการอภิปรายจะทำให้ได้แนวคิด หรือข้อสรุปที่มีน้ำหนักมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ผู้เรียนจะรู้สึกได้ว่าตัวเองได้มีส่วนร่วมในฐานะสมาชิกคนหนึ่ง มีความสำคัญที่มีคนฟังเรื่องราวของตนเอง และได้มีโอกาสรับรู้เรื่องของคนอื่น ซึ่งจะทำให้มีความรู้เพิ่มขึ้น ทำให้สัมพันธ์ภายในกลุ่มผู้เรียนเป็นไปด้วยดี องค์ประกอบนี้ จะช่วยทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาทั้งด้านความรู้ และเจตคติในเรื่องที่อภิปราย

ขั้นที่ 3 สรุปเป็นหลักการ (Abstract Conceptualization) เป็นขั้นที่ผู้เรียนร่วมกันสรุปข้อมูล ความคิดเห็น ที่ได้จากการสะท้อนความคิดเห็น และอภิปรายในขั้นที่ 2 ในขั้นนี้ครูอาจใช้คำถามกระตุ้นผู้เรียนให้ช่วยกันสรุปข้อคิดเห็น กรณีที่กิจกรรมนั้นเป็นเรื่องของข้อมูลความรู้ใหม่ ครูอาจเสริมข้อมูล ข้อเท็จจริงในประเด็นนั้น ๆ เพิ่มเติม (Adding) โดยการอธิบาย บอกกล่าว การให้อ่านเอกสาร การดูวิดีโอ ฯลฯ เพื่อเติมเต็มประสบการณ์ใหม่ ให้ผู้เรียนสามารถสรุปเป็นหลักการ ความคิดรวบยอด หรือองค์ความรู้ใหม่ได้ แล้วอาจให้ผู้เรียนสรุปโดยการเขียนบันทึกสรุปผลการเรียนรู้อ่านแผนภาพโน้ต (Mind Mapping) การเสนอแผนภาพ แผนภูมิโดยใช้ Graphic Organizers การสรุปเป็นกรอบงาน (Framework) ตัวแบบ หรือแบบจำลองความคิด (Model)

ขั้นที่ 4 การทดลองปฏิบัติจริง (Active Experimentation / application) ในขั้นนี้ ผู้เรียนจะต้องนำความคิดรวบยอด องค์ความรู้ หรือข้อสรุปที่ได้จากขั้นตอนที่ 3 ไปทดลองประยุกต์ใช้ กิจกรรมการเรียนการสอนส่วนมากมักจะขาดองค์ประกอบการทดลอง/ประยุกต์ใช้

แนวคิด ซึ่งถือว่าเป็นขั้นตอนสำคัญที่ผู้สอนจะได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รู้จักการประยุกต์ใช้ความรู้ และนำไปใช้ได้จริง กิจกรรมที่เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ความรู้ เช่น การทำโครงการ การจัดกิจกรรม เผยแพร่ข้อมูลความรู้ การจัดกิจกรรมรณรงค์ (Campaign) ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิง ประสบการณ์ จำเป็นต้องจัดกิจกรรมให้ครบวงจรทั้ง 4 องค์ประกอบ เพราะองค์ประกอบทั้ง 4 มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้อง อย่างเลื่อนไหล ต่อเนื่อง ส่งผลถึงกัน

จากการศึกษาเกี่ยวกับวงจรการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ผู้วิจัย กำหนดเป็นขั้นตอนการจัดการ เรียนเพื่อส่งเสริมการมีจิตสาธารณะของดั่งเรียน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ประสบการณ์รูปธรรม เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนมีประสบการณ์ต่าง ๆ เน้นการใช้ ความรู้สึกและยึดถือสิ่งที่เกิดขึ้นจริงตามที่ตนประสบในขณะนั้น

ขั้นที่ 2 การไตร่ตรองทำความเข้าใจ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนมุ่งที่จะทำความเข้าใจความหมาย ของประสบการณ์ที่ได้รับโดยการสังเกตอย่างรอบคอบเพื่อการไตร่ตรองพิจารณา

ขั้นที่ 3 การสรุปเป็นหลักการนามธรรม เป็นขั้นที่ผู้เรียนร่วมกันสรุปข้อมูล ความคิดเห็น ที่ได้ จากการสะท้อนความคิดเห็น

ขั้นที่ 4 การทดลองปฏิบัติจริง เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนนำ เอาความเข้าใจที่สรุปได้ในขั้นที่ 3 ไป ทดลองปฏิบัติจริง เพื่อทดสอบว่าถูกต้องหรือขั้นตอนนี้เน้นที่การประยุกต์ใช้

2.2.3 รูปแบบการเรียนรู้ในอดีตนั้นจะเป็นในรูปแบบเรียนในห้องเรียน

ทำการบ้านและส่งงานให้คะแนน ซึ่งเมื่อเทียบกับวงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning Cycles) จะได้เรียนรู้แค่ 2 ขั้นตอนคือ Concrete Experience (Act) ซึ่ง ได้รับจากการเรียนในห้องเรียน และ Reflective Observation (Reflect) ซึ่งได้รับการทำ การบ้านโดยนักเรียนจะต้องได้รับการได้ข้อมูลที่ถูกต้องหรือผิดพลาดจากการทำการบ้าน

จากข้างต้นเมื่อนักเรียนไม่ได้ทำการสรุปองค์ความรู้มาเป็นของตัวเองจากขั้นตอนที่ 3 Abstract Conceptualization (Conceptualize) และการรวบรวมประเด็นต่าง ๆ จากการเรียนรู้ ในสิ่งที่ถูกต้องหรือผิดพลาดในขั้นตอนที่ 4 Active Experimentation (Apply) นักเรียนจะไม่สามารถนำไปสู่การเรียนรู้แบบต่อยอดองค์ความรู้ได้

ดังนั้นแล้วการเรียนรู้ของผู้เรียนนั้นจะต้องให้เกิดวงจรการเรียนรู้เพื่อการสร้างองค์ความรู้ด้วย ตนเอง ซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้ (Life-Long Learning)

จุดเริ่มต้นของแหล่งเรียนรู้จากการเข้าร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติในเรื่อง "หลากหลายวิธีสอนและการ เลือกลงสื่อการสอน" ในโครงการพัฒนาบุคลากรใหม่สายวิชาการ (New Academic Staff) สถาบัน การเรียนรู้ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

2.2.4 หลักการของการเรียนรู้เชิงประสบการณ์

การเรียนรู้เชิงประสบการณ์สามารถระบุได้ถึงลักษณะความรู้ในตัวผู้เรียน ที่ประสบ ความสำเร็จจากประสบการณ์ของผู้เรียนที่มีความตั้งใจในการจัดลำดับหรือเปลี่ยนแปลงความคิดของ ตนเอง ผู้เรียนสามารถให้เหตุผลสำหรับตัวเองและสามารถที่จะประสบความสำเร็จในการอธิบาย เรื่องราวของตนเองได้ ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการประเมินความรู้ของตนเอง มีความชัดเจนใน เป้าหมายกับงานที่ทำ และทักษะการจัดการตนเองเป็นสิ่งสำคัญต่อความสำเร็จในงานทั้งตนเองและ กลุ่ม ผู้เรียนมีประสบการณ์ในความตระหนักของกฎระเบียบ กำกับดูแลวินัยหรือการดำเนินงานของ

ตนเอง อีกทั้งเปิดกว้างและสามารถทำงานกับผู้อื่นที่มีมุมมองแตกต่างกัน ท้ายสุดผู้เรียนที่มีประสบการณ์จะสามารถควบคุมความรู้สึกและสามารถระบุบทบาทของอารมณ์ในการเรียนรู้ของตนเองทำให้เกิดผลลัพธ์ของกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายและคาดเดาไม่ได้ ตลอดจนสะท้อนให้เห็นถึงวิธีที่ตนเองได้ความรู้ใหม่ (Moon, 2004, p. 163; Wurdinger, 2005, p. 69)

สรุป Kolb's Experiential Learning Cycle หรือ Experiential Learning Model(ELM) เป็นวงจรการเรียนรู้ที่มี 4 ขั้นตอน เริ่มต้นตั้งแต่การให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ ให้ได้ฝึกการสะท้อนคิด ให้ฝึกมีการสรุปหลักการเหตุผลจนเกิดเป็นความรู้ใหม่ของตน และขั้นตอนสุดท้ายคือ การฝึกการนำเอาความรู้ใหม่ไปลองปฏิบัติอีกครั้ง ซึ่งเป็นแนวคิดพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอนของแพทยศาสตรศึกษาในปัจจุบัน การที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนกระบวนการต่างๆเหล่านี้บ่อยขึ้น และมีความชำนาญขึ้น จะเป็นประโยชน์ในการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งในระดับ undergraduate, postgraduate และ life long learning ต่อไปในอนาคต

2.3 จิตสาธารณะ

2.3.1 ความเป็นมาของจิตสาธารณะ

ในประเทศไทยเริ่มมีการกล่าวถึงจิตสาธารณะช่วงหลังพุทธศักราช 2500 คือ ช่วงเริ่มมีการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แต่เริ่มเห็นเป็นรูปธรรมมากขึ้นหลังจากเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ก่อนหน้านั้นกิจกรรมการช่วยเหลือสังคมซึ่งเสริมงานบำบัดทุกข์บำรุงสุขของรัฐกระทำโดยสถาบันทางศาสนา มูลนิธิ ซึ่งจัดโดยเอกชน จัดตั้งเพื่อช่วยเหลือคนในเชื้อชาติหรือภูมิภาคเดียวกันเป็นลักษณะผู้ให้กับผู้รับ แต่หลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ประชาชนมีฐานะยากจนเริ่มตระหนักถึงพลังของตนเองและสำนึกต่อสังคมของชนชั้นกลางถูกยกระดับสูงขึ้น (วิภาพันธุ์ ก่อเกียรติเจริญ, 2544) และต่อมากการพัฒนามุ่งเน้นคนเป็นศูนย์กลางในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) และเริ่มส่งเสริมประชาคมจังหวัดให้เกิดขึ้นในทุกจังหวัดควบคู่กับการเตรียมขยายประชาคมตำบลเพราะผลจากการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 พบว่า การพัฒนาเศรษฐกิจเพียงด้านเดียวไม่สามารถนำพาประเทศไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้ การพัฒนาต้องควบคู่ไปด้วยกันทุกด้านซึ่งไม่สามารถเกิดขึ้นได้ถ้าปราศจากความร่วมมือของคนในชาติ

ดังนั้นจิตสาธารณะจึงถือเป็นเรื่องใหม่สำหรับสังคมไทย เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ก่อให้เกิดประชาสังคม จึงเป็นส่วนหนึ่งของทฤษฎีประชาสังคม (Civil Society) ซึ่งแตกต่างจากซีกโลกตะวันตกที่มีการกล่าวถึงเรื่องนี้มาเป็นเวลายาวนาน

จิตสาธารณะเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่จะทำให้พลเมืองสำนึกในสิทธิและหน้าที่และเข้าไปมีส่วนร่วมการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ให้ความสำคัญในการพัฒนาคนซึ่งกลไกที่จะทำให้พัฒนาคนได้นั้น คือ ระบบการศึกษาที่มีการกล่าวถึงจิตสาธารณะในด้านการศึกษาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 และต่อเนืองมาถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ซึ่งได้กล่าวถึงการมีจิตสาธารณะไว้อย่างชัดเจนว่าเป็นคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ ซึ่งจะช่วยในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง แล้วกล่าวไว้ในเรื่องของประชาสังคมและการมีส่วนร่วม กับชุมชนในระยะของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) แผนพัฒนาฉบับที่ 10

วิสัยทัศน์มุ่งพัฒนาสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (Green and Happiness Society) คนไทยมีคุณธรรมนำความรอบรู้ รู้เท่าทันโลก ครอบครัวยุบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติ เศรษฐกิจมีคุณภาพ เสถียรภาพและเป็นธรรมสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพและทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน (อ้อมใจ วงษ์มณฑา, 2552)

2.3.2 ความหมายของจิตสาธารณะ(public mind) ปัญหาสังคมในปัจจุบันมีมากมายที่เกิดมาจากการขาดจิตสาธารณะของคน เช่น กรณีที่เป็นข่าวครึกโครมว่ามีคนไปถอนน็อตเสาไฟฟ้าซึ่งเป็นการก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินจำนวนมากของรัฐ และสร้างความเดือดร้อนให้แก่ชาวบ้านทั่วไปที่ได้รับผลกระทบจากการไม่มีไฟฟ้าใช้ การกระทำดังกล่าวถือเป็นการขาดความรับผิดชอบต่อสังคมหรือจิตสาธารณะนั่นเอง นอกจากนี้ปัญหาจากการขาดจิตสาธารณะที่อยู่ใกล้ตัวเราตลอดเวลายังมีอีกมากที่ทุกคนต้องตระหนัก เช่น ปัญหายาเสพติดซึ่งเกิดจากความเห็นแก่ตัวของผู้ชายไม่นึกถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้นต่อสังคมโดยรวม ปัญหาการปล่อยน้ำเสียออกจากโรงงานโดยไม่ผ่านการบำบัดทำให้เกิดความเสียหายต่อการเกษตรและชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน ปัญหาการจอดรถยนต์โดยไม่ดับเครื่องทำให้เกิดควันพิษโดยเฉพาะในเมืองใหญ่ ปัญหาทรัพยากรป่าไม้ถูกทำลายทำให้เกิดภาวะโลกร้อน ปัญหาเด็กถูกทอดทิ้งทำให้เกิดปัญหาด้านการเลี้ยงดูให้เป็นเด็กที่มีคุณภาพซึ่งต้องเป็นผู้ใหญ่ในการพัฒนาสังคมในอนาคต และปัญหาการใช้ทางเท้าสาธารณะเพื่อประโยชน์ส่วนตัวโดยไม่คำนึงถึงส่วนรวม เป็นต้น

ความแตกต่างระหว่างจิตสาธารณะและจิตอาสา

- จิตสาธารณะ คือ การทำงานเพื่อส่วนรวมด้วยความเข้าใจ ด้วยควรตระหนักรู้ว่าส่วนรวมมีความสำคัญกว่าส่วนตัว
- จิตอาสา คือ การทำเพื่อส่วนตัว เพราะใจอยากช่วย เพราะความสงสาร เพราะได้บุญ เพราะถูกบังคับ เพราะชื่อเสียง สร้างภาพลักษณ์ เพื่อการยอมรับในสังคม ฯลฯ

2.3.2.1 องค์ประกอบจิตสาธารณะ

จิตสาธารณะมี 3 องค์ประกอบ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2555) ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 คือ การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อส่วนรวม ที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม กำหนดตัวชี้วัดจาก การดูแลรักษาของส่วนรวมใช้ของส่วนรวมแล้วเก็บเข้าที่ การรู้จักใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัดและทะนุถนอม ประกอบด้วย

- ตัวบ่งชี้ที่ 1 ดูแลรักษาของส่วนรวม
- ตัวบ่งชี้ที่ 2 ใช้ของส่วนรวมแล้วเก็บเข้าที่
- ตัวบ่งชี้ที่ 3 มีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบต่อกิจกรรมทางสังคม
- ตัวบ่งชี้ที่ 4 แสดงออกด้วยการกระทำโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน
- ตัวบ่งชี้ที่ 5 ใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัด
- ตัวบ่งชี้ที่ 6 ใช้ของส่วนรวมทะนุถนอม

องค์ประกอบที่ 2 คือ การถือเป็นที่ที่มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ กำหนดข้อชี้วัดจาก การทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม การรับอาสาที่จะทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม ประกอบด้วย

ตัวบ่งชี้ที่ 1 ทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม

ตัวบ่งชี้ที่ 2 รับผิดชอบทำงานตามหน้าที่

ตัวบ่งชี้ที่ 3 อาสาทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม

ตัวบ่งชี้ที่ 4 เสนอตัวรับผิดชอบงานร่วมกับผู้อื่น

ตัวบ่งชี้ที่ 5 การทำความดีช่วยเหลือผู้อื่นถือเป็นหน้าที่ของผู้มีจิตสาธารณะ

ตัวบ่งชี้ที่ 6 มีความเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น ๆ

องค์ประกอบที่ 3 คือ การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม กำหนดตัวชี้วัดจาก การไม่ยึดครองของส่วนรมนั้นมาเป็นของตน การเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้สามารถใช้ของส่วนรมนั้น ประกอบด้วย

ตัวบ่งชี้ที่ 1 ไม่ยึดครองของส่วนรมนั้นมาเป็นของตนเอง

ตัวบ่งชี้ที่ 2 เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้สามารถใช้ของส่วนรมนั้น

ตัวบ่งชี้ที่ 3 แบ่งปันสิ่งของส่วนรวมแก่ผู้อื่น

ตัวบ่งชี้ที่ 4 รู้ลำดับก่อน-หลังการใช้ของส่วนรวม

ตัวบ่งชี้ที่ 5 มีจิตที่ต้องการช่วยเหลือผู้อื่นและนึกถึงส่วนรวม

ตัวบ่งชี้ที่ 6 ทำกิจกรรมด้วยความสุขและความเป็นมิตร

อนุพนธ์ คำปิ่น และคนอื่น ๆ (2558) ได้ศึกษาองค์ประกอบของจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้มีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 การ มีวิสัยทัศน์ร่วมกันขนาดถึงปัญหาที่เกิดขึ้น หมายถึง การมีแนวคิดร่วมกัน รับรู้และตระหนักถึงทิศทางและเป้าหมายในอนาคตเพื่อลดความขัดแย้งในสภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง

องค์ประกอบที่ 2 ความรัก ความเอื้ออาทรและความสามัคคี หมายถึง การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้สึกรต่อการช่วยเหลือสังคม มีความรักและความเอื้ออาทรต่อสังคม ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ มีความรับผิดชอบ การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลและการเคารพสิทธิของผู้อื่น

องค์ประกอบที่ 3 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม หมายถึง การรับรู้ในกิจกรรมของสังคมการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การให้ความร่วมมือเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ การใช้สิทธิและการเคารพสิทธิของผู้อื่นในกิจกรรมสังคม การรู้จักคิดริเริ่มกิจกรรม การพิจารณาและการวางแผนในกิจกรรมเพื่อสังคมรวมทั้งการมีส่วนร่วมในการผลักดันให้เกิดกิจกรรมเพื่อสังคม

องค์ประกอบที่ 4 ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ หมายถึง การรับรู้ความรู้ความสามารถของตนเองเพื่อแก้ปัญหาสังคม และมีความรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติ

องค์ประกอบที่ 5 การยกย่องและให้เกียรติผู้อื่น หมายถึง การรับรู้ในบทบาทของตนเองยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากบุคคลอื่น การเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้สิ่งของส่วนรวมอย่างเสมอภาคการยกย่องผู้อื่นด้วยความจริงใจ

องค์ประกอบที่ 6 การมีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน หมายถึง การรับรู้และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการในปัญหาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง รู้จักเชื่อมโยงปัญหา วิเคราะห์ปัญหา วางแนวทางแก้ไขปัญหามีระบบ รวมถึงการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นถึงแนวทางป้องกันในอนาคต

องค์ประกอบที่ 7 การติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ หมายถึง ความร่วมมือในการกำหนดวัตถุประสงค์ร่วมกันในการแก้ปัญหา การเชื่อมโยงปัญหา และวิธีการที่ได้รับการยอมรับจากทุกฝ่าย มีการเรียนรู้ ปฏิบัติร่วมกันอย่างเต็มที่ และติดต่อสื่อสารเพื่อประสานการทำงานอย่างต่อเนื่อง

องค์ประกอบที่ 8 การมีองค์ความรู้และความสามารถในการแสวงหาความรู้ หมายถึง การเรียนรู้จากการร่วมกิจกรรม การสร้างความรู้ขึ้นมาใหม่เพื่อปรับใช้ การเรียนรู้เพิ่มเติม เพื่อค้นหาแนวทางการแก้ไขปัญหา การคิดวิเคราะห์ปัญหา การกำหนดเงื่อนไขในการจัดกิจกรรม และการพัฒนาความรู้ในกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

2.3.3 ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ

เป็นความรับผิดชอบในตนเอง แม้ว่าจะได้รับการอบรมสั่งสอนถ้าใจตนเองไม่ยอมรับ จิตสาธารณะก็ไม่เกิด ฉะนั้นคำว่า “ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน” จึงมีความสำคัญส่วนหนึ่งในการสร้างจิตสาธารณะ ถ้าตนเองไม่เห็นความสำคัญแล้วคงไม่มีใครบังคับได้นอกจากใจของตนเองแล้ว แนวทางที่สำคัญในการสร้างจิตสาธารณะยังมีอีกหลายประการถ้าปฏิบัติได้ก็จะเป็น ประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

1) สร้างวินัยในตนเอง ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในระบบประชาธิปไตย รู้ถึงขอบเขตของสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ ความรับผิดชอบ ต่อตนเองและสังคม

2) ให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม ตระหนักเสมอว่าตนเอง คือส่วนหนึ่งของสังคมต้องมีความรับผิดชอบในการรักษาสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นเรื่องของส่วนรวม ทั้งต่อประเทศชาติ และโลกใบนี้

3) ตระหนักถึงปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสังคม ให้ถือว่าเป็นปัญหาของตนเอง เช่นกันอย่างหลีกเลี่ยง ไม่ได้ ต้องช่วยกันแก้ไข เช่น ช่วยกันดำเนินการให้โรงงานอุตสาหกรรมสร้างบ่อบำบัดน้ำทิ้งก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ

4) ยึดหลักธรรมในการดำเนินชีวิต เพราะหลักธรรมหรือคำสั่งสอนในทุกศาสนาที่นับถือ สอนให้คนทำความดีทั้งสิ้น ถ้าปฏิบัติได้จะทำให้ตนเองมีความสุข นอกจากนั้นยังก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมด้วยทำให้เราสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยตัวอย่างหลักธรรมทางศาสนาที่เกี่ยวข้องกับตนเอง มีดังนี้ พระพุทธศาสนา หลักคำสอนในการช่วยเหลือ หรือพึ่งพาตนเอง ที่พุทธศาสนิกชนได้ยืมจากพุทธสุภาษิตอยู่เสมอ คือ อัตตาหิ อัตตโน นาโถ หรือตนเป็นที่พึ่งแห่งตน คริสต์ศาสนา หลักคำสอนในศาสนาคริสต์ คือ ต้องรู้จักช่วยเหลือตนเองก่อน แล้วพระเจ้าจะช่วยท่าน ศาสนาอิสลาม หลักคำสอนจะคล้ายกับคริสต์ศาสนา ก็คือ ให้รู้จักช่วยตนเอง และรู้จักเปลี่ยนแปลงตนเองไปในทางที่ดีเสียก่อนแล้วพระเจ้าจะช่วยท่าน เป็นความรับผิดชอบในตนเอง แม้ว่าจะได้รับการอบรมสั่งสอนถ้าใจตนเองไม่ยอมรับ จิตสาธารณะก็ไม่เกิด ฉะนั้นคำว่า “ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน” จึงมีความสำคัญส่วนหนึ่งในการสร้างจิตสาธารณะ ถ้าตนเองไม่เห็นความสำคัญแล้วคงไม่มีใครบังคับได้นอกจากใจของตนเองแล้ว แนวทางที่สำคัญในการสร้างจิตสาธารณะยังมีอีกหลายประการถ้าปฏิบัติได้ก็จะเป็น ประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

ชาย โพลีซีตา (2540, หน้า 14) ได้ศึกษาเรื่องจิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติ : ศึกษาในกรณี กรุงเทพมหานคร โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างหลายกลุ่ม คือ กลุ่มทำงานราชการ รัฐวิสาหกิจหรือทำงานสำนักงาน กลุ่มที่ทำงานรับจ้าง งานค้าขาย และธุรกิจส่วนตัว กลุ่มนักศึกษาที่สูงกว่ามัธยม และผู้ทรงคุณวุฒิโดยได้จัดองค์ประกอบของจิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติ 4 ด้าน คือ

- ด้านที่ 1 ด้านความเข้าใจเกี่ยวกับสาธารณะสมบัติ
- ด้านที่ 2 ด้านภาพสะท้อนจิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติ
- ด้านที่ 3 ด้านมาตรการเสริมสร้างจิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติ
- ด้านที่ 4 ด้านนโยบายและการบริหารจัดการ

โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม แบบทดสอบแบบสั้น แบบสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และได้สรุปความหมายจิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติในเชิงพฤติกรรม ไว้ว่า คือ การใช้สมบัติอย่างรับผิดชอบหรือการรับผิดชอบต่อสาธารณะสมบัติซึ่งมีนัยสองประการ ได้แก่

- รับผิดชอบต่อสาธารณะสมบัติ ด้วยการหลีกเลี่ยงการใช้ และการกระทำที่จะก่อให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อสาธารณะสมบัตินั้น ๆ รวมไปถึงการถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลสาธารณะสมบัติในวิสัยที่ตนสามารถทำได้

- การเคารพสิทธิในการใช้สาธารณะสมบัติของผู้อื่น เพราะสาธารณะสมบัติ คือ ของที่คนทั่วไปมีสิทธิในการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์ ดังนั้นการใช้สาธารณะสมบัติอย่างรับผิดชอบต่อในแง่นี้จึงหมายถึงการใช้ของส่วนรวม โดยการคำนึงถึงว่าคนอื่นก็มีสิทธิในการใช้เช่นเดียวกัน จะต้องไม่ยึดสาธารณะสมบัตินั้นไว้เป็นของส่วนตัว และไม่ปิดกั้นโอกาสในการใช้ประโยชน์ของผู้อื่น

การใช้องค์ประกอบของการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาลปี 1 ถึง 4 ในสถาบันการศึกษาพยาบาลในเขตกรุงเทพมหานคร (หลุทัย อาจปุระ, 2544 หน้า 46) โดยศึกษาองค์ประกอบ การมีจิตสำนึกสาธารณะใน 6 ด้าน คือ

- ด้านที่ 1 ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน
- ด้านที่ 2 ด้านการวิเคราะห์ วิพากษ์ วิจรณ์ ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม
- ด้านที่ 3 ด้านความรัก ความเอื้ออาทร และความสามัคคี
- ด้านที่ 4 ด้านการรับรู้ และความสามารถในการผลักดัน เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม
- ด้านที่ 5 ด้านการปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาสังคม
- ด้านที่ 6 ด้านการมีเครือข่ายในการนำกิจกรรมทางสังคม

ทฤษฎีพัฒนาจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg, 1964, pp. 383-432) ยังได้ศึกษาวิจัย โดยวิเคราะห์คำตอบของเยาวชนอเมริกัน อายุ 10-16 ปี เกี่ยวกับเหตุผลในการเลือกทำพฤติกรรมอย่างหนึ่งในสถานการณ์ที่ขัดแย้งกันระหว่างความต้องการส่วนบุคคลและกฎเกณฑ์ของกลุ่มหรือสังคม และนำมาสรุปเป็นเหตุผลในการแบ่งจริยธรรมออกเป็น 6 ชั้น โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ๆ ละ 2 ชั้น ดังนี้

ระดับจริยธรรม

ระดับที่ 1. ระดับก่อนเกณฑ์สังคม (pre conventional level) อายุ 2-10 ปี การที่เรียกระดับนี้ว่าก่อนเกณฑ์สังคม เพราะว่าเด็กในวัยนี้ยังไม่เข้าใจกฎเกณฑ์สังคม แต่จะรับกฎเกณฑ์

ข้อกำหนดว่าอะไรดี ไม่ดี จากผู้มีอำนาจเหนือตน เช่น พ่อแม่ ครู หรือ เด็กที่โตกว่า จริยธรรมในระดับนี้ คือ หลักเลี่ยงการลงโทษและคิดถึงผลตอบแทนที่เป็นประโยชน์ เช่น การแสวงหารางวัล

ระดับที่ 2. ระดับจริยธรรมตามกฎเกณฑ์สังคม (conventional morality) ช่วงอายุระหว่าง 10-20 ปี ผู้ที่อยู่ในช่วงอายุนี้ส่วนใหญ่สามารถที่จะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์สังคมเพราะรู้ว่าเป็นกฎเกณฑ์

ระดับที่ 3. ระดับจริยธรรมเหนือกฎเกณฑ์สังคม (post conventional level) โดยปรกติคนจะพัฒนาขึ้นมาถึงระดับนี้ หลังจากอายุ 20 ปี แต่จำนวนไม่มากนัก จริยธรรมระดับนี้จะอยู่เหนือกฎเกณฑ์สังคม กล่าวคือคนจะตีความหมายของหลักการและมาตรฐานทางจริยธรรมด้วยวิจรรย์ญาณของตนเอง วิเคราะห์ด้วยตนเองก่อน โดยคำนึงถึงความสำคัญและประโยชน์เสมอภาคในสิทธิมนุษยชน โดยปรกติคนจะพัฒนาถึงระดับนี้มีจำนวนไม่มากนัก

ขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม

ขั้นที่ 1. การเชื่อฟังและการลงโทษ (obedience and punishment orientation) พฤติกรรม “ดี” คือ พฤติกรรมที่ทำแล้วได้รางวัล พฤติกรรม “ไม่ดี” คือ พฤติกรรมที่ทำแล้วได้รับการลงโทษ

ขั้นที่ 2. กฎเกณฑ์เป็นเครื่องมือเพื่อประโยชน์ของตนเอง (instrumental relativist orientation) เด็กจะเชื่อฟังหรือทำตามผู้ใหญ่ ถ้าคิดว่าตนเองจะได้รับประโยชน์ หรือได้รับความพึงพอใจ

ขั้นที่ 3. หลักการทำตามผู้อื่นเห็นชอบ (good boy nice girl orientation) อายุ 9-13 ปี เป็นการทำตามกฎเกณฑ์ของสังคม เพื่อจะได้รับการยอมรับว่าเป็นเด็กดี

ขั้นที่ 4. หลักการทำตามกฎระเบียบสังคม (Law and order orientation) อายุ 14-20 ปี เป็นขั้นที่ยอมรับในอำนาจและกฎเกณฑ์ของสังคม พร้อมทั้งจะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม

ขั้นที่ 5. หลักการทำตามสัญญาสังคม (social contract orientation) เป็นขั้นที่เน้นความสำคัญของมาตรฐานทางจริยธรรมที่คนส่วนใหญ่ในสังคมยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องสมควรปฏิบัติตาม โดยพิจารณาถึงประโยชน์และสิทธิซึ่งกันและกัน ในขั้นนี้สิ่ง ถูก-ผิด จะขึ้นอยู่กับค่านิยมและความคิดเห็นของแต่ละบุคคล

ขั้นที่ 6. หลักการทางจริยธรรมที่เป็นสากล (universal ethical principle orientation) ขั้นนี้เป็นขั้นที่แต่ละบุคคลเลือกที่จะปฏิบัติตามหลักการทางจริยธรรมด้วยตัวของมันเอง และเมื่อเลือกแล้วก็ปฏิบัติอย่างคงเส้นคงวา เป็นหลักการเพื่อมนุษยธรรม เพื่อความเสมอภาคในสิทธิมนุษยชน และเพื่อความยุติธรรมของมนุษย์ทุกคน

จากทฤษฎีข้างต้นแต่ละบุคคลจะมีพัฒนาการจริยธรรมเร็วช้าต่างกันโดยสามารถพิจารณาได้จากเหตุผลเชิงจริยธรรมที่บุคคลนั้นให้ และเราสามารถส่งเสริมให้บุคคลมีการพัฒนาจริยธรรมให้สูงขึ้นกว่าเดิมได้ โดยการเปิดโอกาสให้บุคคลเรียนรู้จากการตัดสินใจทางจริยธรรม และอภิปรายร่วมกับผู้อื่นการได้แสดงความคิดเห็นและอภิปรายร่วมกับผู้อื่น จะทำให้บุคคลมีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้นได้

กระบวนการพัฒนาจิตพิสัยของบลูม (Bloom, 1956) ได้สรุปกระบวนการพัฒนาจิตพิสัย (Affective Domain) ของคนไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การรับรู้ ... เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นต่อปรากฏการณ์ หรือสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นไปในลักษณะของการแปลความหมายของสิ่งเร้านั้นว่าคืออะไร แล้วจะแสดงออกมาในรูปของความรู้สึกที่เกิดขึ้น

ขั้นที่ 2 การตอบสนอง ... เป็นการกระทำที่แสดงออกมาในรูปของความเต็มใจ ยินยอม และพอใจต่อสิ่งเร้านั้น ซึ่งเป็นการตอบสนองที่เกิดจากการเลือกสรรแล้ว

ขั้นที่ 3 การเกิดค่านิยม ... การเลือกปฏิบัติในสิ่งที่เป็นที่ยอมรับกันในสังคม การยอมรับนับถือในคุณค่านั้น ๆ หรือปฏิบัติตามในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จนกลายเป็นความเชื่อ แล้วจึงเกิดทัศนคติที่ดีในสิ่งนั้น

ขั้นที่ 4 การจัดระบบ ... การสร้างแนวคิด จัดระบบของค่านิยมที่เกิดขึ้นโดยอาศัยความสัมพันธ์ถ้าเข้ากันได้ก็จะยึดถือต่อไป แต่ถ้าขัดกันอาจไม่ยอมรับอาจจะยอมรับค่านิยมใหม่โดยยกเลิกค่านิยมเก่า

ขั้นที่ 5 บุคลิกภาพ ... การนำค่านิยมที่ยึดถือมาแสดงพฤติกรรมที่เป็นนิสัยประจำตัว ให้ประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่ถูกต้องดีงามพฤติกรรมด้านนี้ จะเกี่ยวกับความรู้สึกและจิตใจ ซึ่งจะเริ่มจากการได้รับรู้จากสิ่งแวดล้อม แล้วจึงเกิดปฏิกิริยาโต้ตอบ ขยายกลายเป็นความรู้สึกด้านต่าง ๆ

ดังนั้นในการพัฒนาคนให้มีจิตพิสัยที่ดีหรือมีจิตสาธารณะจึงต้องเริ่มจากการจัดสิ่งเร้าเพื่อสร้างความสนใจให้แก่คน โดยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้คนได้สนใจ พอใจ แล้วจึงจัดกิจกรรมให้คนได้ตอบสนอง เพื่อให้เขาเกิดทัศนคติที่ดีขึ้นชอบ พอใจ ต่อสิ่งนั้น บุคคลก็จะนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติตน และปฏิบัติจนเป็นนิสัยในชีวิตประจำวันในที่สุดแนวคิด 5 จิตเพื่ออนาคต (Five Minds for the Future) ของ Howard Gardner ในหนังสือ Five Minds for the Future การ์ดเนอร์เอ่ยถึง ‘จิต 5 แบบที่ควรมีเพื่ออนาคต’ ซึ่งเป็นคนละประเด็นกับทฤษฎีพหุปัญญา (Multiple Intelligences) ที่ออกมาก่อนหน้า ทฤษฎีพหุปัญญาจำแนกปัญญาหรือความรู้ของมนุษย์ออกเป็น 9 ด้าน ส่วนลักษณะจิตหรือ minds ในที่นี้คือการตกลึกทางความคิดผ่านการเรียนรู้เฉพาะตัวบุคคล ซึ่งการ์ดเนอร์อธิบายว่าลักษณะจิตทั้ง 5 แบบที่จะกล่าวถึงนี้คือเครื่องมือสำคัญที่พ่อแม่และโรงเรียนต้องติดตั้งให้ลูกหลานเยาวชนทุกคนในโลกยุคใหม่ ลักษณะจิตทั้ง 5 แบบมีดังนี้

ลักษณะจิตแบบที่ 1 จิตวิทยาการ (Disciplined Mind) คือจิตที่มีความรู้แตกฉานในวิชาการหรือศาสตร์ใดศาสตร์หนึ่ง เช่น ภูมิศาสตร์ คณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ ศิลปะศาสตร์ วิศวกรรม วิทยาศาสตร์ การวางแผน การเขียน การบริหาร ผ่านการเรียนรู้ ทำความเข้าใจและฝึกฝนอย่างต่อเนื่องยาวนานจนสามารถนำความรู้นั้นไปสร้างประโยชน์ต่อเพื่อนมนุษย์หรือสร้างอาชีพได้ จิตวิทยาการอาจไม่ได้เกิดจากการสั่งสอนที่โรงเรียนเสมอไป แต่เป็นความเชี่ยวชาญเชิงวิชาชีพหรือวิถีชีวิตจากการคลุกคลีทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งจนเกิดความรู้ความเชี่ยวชาญ เช่น ชุมชนชาวประมงที่สืบทอดทักษะการหาแหล่งปลาและคาดคะเนสภาพอากาศเหมาะสมในการเดินเรืออย่างแม่นยำ หรือพ่อค้าผลไม้ที่สามารถรู้ระยะสุกห้ามของทุเรียนจากการเคาะ มีทักษะการใช้มีดปอกได้คล่องแคล่วแม่นยำและคิดเลขในใจได้เร็ว

กระบวนการปลูกฝังจิตวิทยาการนี้ การ์ดเนอร์ระบุว่าควรเริ่มสอนในเด็กก่อนพวกเขาโตเป็นวัยรุ่น เพราะกว่าบุคคลจะมีจิตวิทยาการอย่างใดอย่างหนึ่งได้เต็มตัว อาจใช้เวลาเป็นสิบปี จากนั้นจิตที่มีความรู้ความเข้าใจนี้จะดำรงอยู่และต่อยอดการเรียนรู้เพิ่มเติมไปตลอดชีวิต

ลักษณะจิตแบบที่ 2 จิตแห่งการสังเคราะห์ (Synthesizing Mind) คือจิตที่สามารถคัดกรองข้อมูลหรือความรู้ต่าง ๆ และลำดับจัดการแยกแยะรายละเอียดเหล่านั้นให้เหลือเพียงสิ่งสำคัญและตรงกับจุดมุ่งหมาย นำมาสรุปใหม่ตามความเข้าใจและถ่ายทอดให้คนอื่นเข้าใจได้ ยกตัวอย่างเช่น การนำทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในการตอบข้อสอบ การเขียนหนังสือ งานวิจัย หรือ สรุปความคืบหน้าโครงการเพื่อนำเสนอที่ประชุม

ในยุคที่ข้อมูลข่าวสารล้นโลกในปัจจุบัน จิตแห่งการสังเคราะห์ควรได้รับการสั่งสอนตั้งแต่วัยเด็กและต่อเนื่องไปตลอดชีวิต หากเติบโตไปโดยปราศจากจิตแห่งการสังเคราะห์ บุคคลนั้นจะไร้วิจารณญาณในการตัดสินใจ มีความรู้ท่วมหัวแต่เอาตัวไม่รอด

ลักษณะจิตแบบที่ 3 จิตแห่งการสร้างสรรค์ (Creating Mind) คือจิตที่เห็นมุมมองหรือไอเดียจัดการปัญหาแปลกใหม่แตกต่างจากเดิม เห็นโอกาสในวิกฤติ กล้าคิดกล้าทำสิ่งแหวกแนวไม่ซ้ำเก่า เพื่อผลลัพธ์ที่ดีกว่า กับทั้งต้องเห็นด้วยว่าสิ่งที่ทำนั้นยืดหยุ่นรับความผันผวนเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ได้

การ์ดเนอร์กล่าวว่า จิตแห่งการสร้างสรรค์มีอยู่ในมนุษย์ทุกคนตั้งแต่วัยเยาว์ มาพร้อมกับสัญชาตญาณความอยากรู้อยากเห็นทุกอย่างรอบตัว

ลักษณะจิตแบบที่ 4 จิตแห่งการเคารพ (Respectful Mind) คือจิตที่เข้าใจจุดยืนของตนแต่สามารถยอมรับความคิดหรือความเชื่อที่แตกต่างของคนอื่นอย่างอ่อนน้อม ไม่ดูแคลนความเชื่อหรือวิถีดำเนินชีวิตของผู้อื่นว่าไม่จริงหรือด้อยกว่า

จิตแห่งการเคารพคือการมองเห็นคุณค่าในคนอื่นที่มีปัจจัยต่างกันเหล่านั้น และเอาใจเขามาใส่ใจเรา เช่น ที่โรงเรียน การร่วมงานกับเพื่อนจากต่างพื้นเพ หรือครูที่ไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอของเราเป็นเรื่องธรรมดา ในที่ทำงาน มุมมองขัดแย้งจากต่างแผนกอาจมาจากข้อจำกัดและความเป็นไปได้คนละมุมมอง

การ์ดเนอร์ย้ำว่าการปลูกฝังจิตลักษณะนี้ ต้นแบบคือพ่อแม่ เพราะเด็กจะพัฒนาจิตแห่งการเคารพได้ตั้งแต่แรกเกิด จากนั้นสภาพแวดล้อมทางสังคมอื่น ๆ เช่น โรงเรียน เพื่อน สื่อต่าง ๆ และที่ทำงานก็มีส่วนขัดเกลาด้วยเช่นกัน

หากมีคนที่ขาดจิตแห่งการเคารพอยู่ในครอบครัว โรงเรียนหรือออฟฟิศ เราจะสัมผัสได้ถึงมลพิษทางความสัมพันธ์และพบเจอปัญหาความขัดแย้งอย่างแน่นอน

ลักษณะจิตแบบที่ 5 จิตแห่งคุณธรรม (Ethical Mind) คือจิตที่ตระหนักรู้ในคุณค่าของภาระหน้าที่การเป็นมนุษย์ ครอบคลุมถึงการเป็นพลเมืองของชุมชน ของประเทศชาติและโลกใบนี้โดยยึดมั่นอยู่บนความดีงาม เช่น เกษตรกรที่คิดถึงความปลอดภัยของผู้บริโภคและความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ หลีกเลี่ยงสารเคมีฆ่าแมลง และมีกรรมวิธีที่เป็นมิตรกับธรรมชาติ หรือสื่อมวลชนที่ยึดในจรรยาบรรณความรับผิดชอบต่อข้อเท็จจริงในการนำเสนอข่าว

จิตแห่งคุณธรรมนี้ต้องปลูกฝังในเด็กที่โตพอจะเริ่มคิดได้และกำลังอยู่ในช่วงเริ่มพัฒนาตัวตน ด้านลักษณะนิสัย พ่อแม่คุณครูและเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกันมีส่วนสำคัญในการปลูกจิตแห่งคุณธรรมให้เกิดขึ้นอย่างมาก โลกที่ผู้คนปราศจากจิตแห่งคุณธรรมคือหายนะของมนุษยชาติอย่างไม่ต้องพูดถึง

แสดงให้เห็นว่า Gardner เน้นว่าจิตทั้ง 2 นั้นมีความสำคัญเป็น อย่างมากต่อมนุษย์ในโลกยุคใหม่ โดยที่บุคคลจะต้องมีครบทั้ง 5 จิต จะขาดจิตใดจิตหนึ่งไปเสียไม่ได้ เพราะจิตทั้ง 5 มีผลต่อการ

พัฒนาตัวบุคคลทั้งในแง่การทำงาน การดำเนินชีวิต และสังคมโดยรวม ซึ่งจิตทั้ง 5 จะกลายเป็นพลังขับเคลื่อนชุมชนสังคม และประเทศชาติให้ก้าวไปสู่จุดหมายของชาติ และยืนหยัดในกระแสของการแข่งขันในโลกยุคใหม่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

หลักการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดจิตสาธารณะตามแนวคิดของในหลวงรัชกาลที่ 9 มีดังนี้

หลักการที่ 1 การมีส่วนร่วม ทรงเป็นนักประชาธิปไตยจึงทรงนำ “ประชาพิจารณ์” เปิดโอกาสให้สาธารณชนร่วมกันแสดงความคิดเห็น

หลักการที่ 2 ประโยชน์ส่วนรวม การพัฒนาและช่วยเหลือพสกนิกรในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงระลึกถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ

หลักการที่ 3 ขาดทุนคือกำไร การเสียคือการได้ หลักการในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คือ “การให้” และ “การเสียสละ” เป็นการกระทำมีผลเป็นกำไร

หลักการที่ 4 รู้-รัก-สามัคคี คือ การลงมือทำต้องรู้ถึงปัญหาการแก้ปัญหา รักที่จะปฏิบัติงานที่จะทำด้วยความเต็มใจ การลงมือทำจะทำคนเดียวไม่ได้ ต้องช่วยกัน (พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช, 2539)

สรุป คือ การพัฒนาจิตสาธารณะนั้น ใช้แนวคิดหลากหลายทั้งแนวคิดหลักการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดจิตสาธารณะตามแนวคิดของในหลวงรัชกาลที่ 9 ที่สอนให้คนรู้จักการมีส่วนร่วม ประโยชน์ส่วนรวม ขาดทุนคือกำไร และรู้รักสามัคคี โดยตัวคนนั้นต้องมีทั้งความรู้และคุณธรรมประกอบกันหรืออาจใช้หลักคำสอนทางศาสนาช่วยซึ่งทุกศาสนาสอนให้คนเป็นคนดี มีความเสียสละ แบ่งปัน ทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมมีความรักต่อเพื่อนมนุษย์มากกว่ารักตนเอง และรักความสันติ

หลักคำสอนทางศาสนากับจิตสาธารณะ ศาสนาทุกศาสนาต่างสอนคนให้เป็นคนดี โดยนัยคำสอนของศาสนาจะมีแนวคิดที่สัมพันธ์กับจิตสาธารณะที่ สอดแทรกอยู่เสมอคำสอนในศาสนาพุทธ คริสต์ และอิสลาม ดังนี้

ศาสนาพุทธ

คำสอนของพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะมีดังนี้

ข้อ 1 การให้ต้องไม่หวังผลตอบแทนผู้ให้ต้องให้อิสระแก่ผู้รับ การให้โดยคาดหวังว่าจะมีอะไรตอบแทน (แม้แค่คำขอบคุณ) ไม่เรียกว่าการให้เนื่องจากไม่บริสุทธิ์ หรือทำให้การให้เป็นการแลกเปลี่ยน ดังที่คนโดยทั่วไปมักจะใช้การให้เป็นเครื่องมือไปบังคับจิตใจคนอื่น

ข้อ 2 สิ่งที่ให้ต้องเหมาะสม เป็นการให้แล้วที่ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงกับผู้รับไม่ใช่ให้แล้วทำให้ผู้รับเป็นอันตรายเสียนิสัยหรือนำสิ่งที่ได้รับไปใช้ประโยชน์อะไรไม่ได้

ข้อ 3 การให้กับผู้ที่สมควรได้รับ นั่นคือ ผู้รับเป็นผู้ที่มีความเหมาะสมที่จะได้รับสิ่งนั้นจริง ๆ รับไปแล้วก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อ 4 การให้ด้วยอาการที่เหมาะสมถูกต้อง เป็นการให้ด้วยความเคารพในความเป็นมนุษย์ของเขา ไม่ใช่ให้แบบผู้เหนือกว่า

สรุป คือ แล้วการให้อย่างมีธรรมะ จึงเป็นการให้ที่เป็นไปโดยธรรมชาตินำไปสู่การลดความเห็นแก่ตัวของผู้ให้ โดยไม่หวังผลใด ๆ ตอบแทน

ศาสนาคริสต์

หลักธรรมสำคัญในศาสนาคริสต์ คือ จริยธรรมเรื่องความรัก เป็นความรักของพระเจ้ามิใช่ความรักที่ประกอบด้วยตัณหา ราคะ แบบความรักของหนุ่มสาว แต่เป็นความรักที่มีเงื่อนไขคือความรักที่จะต้องมีการเสียสละ ศาสนาคริสต์สอนให้ผู้นับถือรักในพระเจ้า รักผู้อื่น สิ่งอื่น และรักแม้กระทั่งศัตรู นับว่าเป็นการเสียสละที่สูงที่สุดในนัย ในขณะเดียวกันพระเจ้ายิ่งทรงมีความรักต่อมนุษย์เช่นกัน ในคติของศาสนาคริสต์ ว่าด้วยความรัก พระเจ้าได้ส่งพระบุตรคือพระเยซูลงมาไถ่โทษบาปให้แก่มวลมนุษย์ ด้วยการเสียสละชีวิตบนไม้กางเขน เพื่อให้มนุษย์ทั้งหมดหลุดพ้นจากบาป เป็นแบบอย่างให้มนุษย์รู้จักการเสียสละ มันเป็นคำสอนที่ทำให้สงบสุขขึ้นในโลก ซึ่งหากมนุษย์ในสังคมมีความรักต่อกัน รักคนอื่นมากกว่ารักตนเองและเสียสละเพื่อส่วนรวมแล้วแสดงถึงการมีจิตสาธารณะย่อมเกิดขึ้นและนำไปสู่ความสงบสุขของโลกอย่างยั่งยืนได้

ศาสนาอิสลาม

คำว่าอิสลาม แปลว่า สันติ ในสังคมที่จะมีสันติสุขได้นั้นจะต้องมีหลักจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับการเสียสละ แบ่งปัน ทำให้เกิดความผูกพันความรักความสามัคคีขึ้นในสังคม หลักการเสียสละในศาสนาอิสลาม เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่ามิได้อยู่ทุกเรื่องในหลักคำสอน เช่น คำสอนเรื่องการปฏิบัติที่มุสลิมทุกคนจะต้องมีหน้าที่อย่างเคร่งครัดในเรื่อง การทำละหมาด มุสลิมต้องสละเวลาทำทุกวันอย่างเคร่งครัดวันละ 5 ครั้ง การเสียสละเช่นนี้ทำให้เป็นผู้ห่างจากความชั่ว

การบริจาค (ซากัต) เป็นการเสียสละให้ปันกันในสังคม ทำให้เกิดความผูกพัน สามัคคีปรองดองกัน

การถือศีลอด เป็นการเสียสละความสุขสบายจากการบริโภคใช้สอยมาเป็นการอดอาหารและงดเว้นจากสิ่งที่คุณคนปกติควรจะได้รับ ทำให้เข้าถึงผู้ด้อยยากขาดแคลน เกิดความยินดีที่จะช่วยเหลือผู้อื่น

การเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ ซึ่งต้องเสียสละทุกสภาพร่างกายทุนทรัพย์หรือแม้แต่ชีวิต ในอันที่จะกระทำสิ่งที่ถือว่าเป็นความดีของมุสลิมทุกคนคือการระลึกถึงพระเจ้า ศาสดา และได้พบกับพี่น้องมุสลิมทั่วโลก

นอกจากนี้ยังมีการเสียสละที่สูงสุดของสลิมคือการเสียสละชีวิตเพื่อปกป้อง รักษาศาสนาให้พ้นจากการรุกราน รังแกจากผู้อื่น ดังจะเห็นได้ในปัจจุบันที่มุสลิมบางกึ่งสามารถสละชีวิตได้อย่างง่ายดายถ้าเป็นเรื่องการปกป้องศาสนา ดังนั้นหากเราปลูกฝังให้คนที่มีความเสียสละเพื่อผู้อื่นโดยส่วนรวมแล้ว น่าจะนำมาซึ่งสันติสุขของโลกได้

2.3.4 คุณลักษณะทั่วไปของบุคคลที่มีจิตสาธารณะ

กล่าวถึง บุคคลที่มีจิตสำนึกสาธารณะว่า ต้องมีคุณลักษณะ ดังนี้

การทุ่มเทและอุทิศตน มีความรับผิดชอบต่อสังคม บุคคลไม่เพียงแต่ปฏิบัติตามสิทธิเท่านั้น แต่ต้องปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือให้บริการแก่บุคคลอื่น เพื่อพัฒนาสังคมด้วย

เคารพความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้มีจิตสำนึกสาธารณะต้องเป็นพลเมืองในฐานะที่เป็นเอกลักษณ์ทางการเมืองสมัยใหม่ มีความอดทนตระหนักรู้ การมีส่วนร่วมไม่ทำให้ได้อย่างที่ต้องการเสมอไป ต้องเคารพและยอมรับความแตกต่างที่หลากหลาย และหาวิธีอยู่ร่วมกับความขัดแย้ง โดยการแสวงหาทางออกร่วมกัน การจำแนกประเด็นปัญหา การใช้เหตุผลในการแลกเปลี่ยนความ

คิดเห็น การตัดสินใจ ต้องมีการพูดแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันให้มากที่สุด เพื่อหาข้อยุติสร้าง การเข้าร่วมรับรู้ ตัดสินใจและผนึกกำลัง เพื่อให้เกิดการยอมรับจากทุกฝ่าย

คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม คนในสังคมต้องคิดถึงการเมืองในฐานะกิจการเพื่อ ส่วนรวมและเพื่อคุณธรรมมากขึ้น

การลงมือกระทำ การวิพากษ์วิจารณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นเพียงอย่างเดียวไม่สามารถทำให้ สถานการณ์ดีขึ้นต้องลงมือกระทำ โดยเริ่มจากครอบครัวให้มีการอบรมด้านจริยธรรมของพลเมือง สถาบันการศึกษาไม่เพียงเป็นสถานที่ฝึกทักษะแต่ต้องให้ความรู้ต้องรับช่วงต่อในการสร้างค่านิยมที่ เหมาะสมต่อจากครอบครัวรวมทั้ง เครือข่ายสังคมที่เกิดขึ้น ระหว่างเพื่อนบ้าน และสังคม การลงมือ ช่วยดำรงรักษาประชาคม สังคมและกฎจริยธรรม รวมทั้งสถาบันที่มีอิทธิพลสูงต่อสังคม คือ สถาบัน ศาสนา และสื่อมวลชนนับว่า มีบทบาทสำคัญในการร่วมสร้างให้สังคมเข้มแข็ง (ยุทธนา วรณปิติกุล, 2542, หน้า 181 – 183)

2.3.5 การวัดจิตสาธารณะ

1) วัดให้ครอบคลุมลักษณะที่ต้องการวัด เนื่องจากคุณลักษณะด้านจิตพิสัยเป็น คุณลักษณะส่วนตัว ซึ่งไม่แน่ใจว่าพฤติกรรมที่แสดงอารมณ์ออกมาเป็นไอ้ไหนมาจากอารมณ์หรือ ความรู้สึกนั้น ๆ

2) วัดและหลายครั้ง เนื่องจากคุณลักษณะด้านจิตพิสัย หากเปลี่ยนแปลงได้ตาม สถานการณ์ ดังนั้น ควรมีการวัดหลาย ๆ ครั้ง ในวันและเวลาที่แตกต่างกันไป จึงจะทำให้ผลการวัด เชื่อถือได้มากขึ้น

3) วัดอย่างต่อเนื่อง ควรวัดอย่างต่อเนื่องและใช้เทคนิคใช้หลาย ๆ วิธีจึงจะเชื่อได้ ว่าผลการวัดคุณลักษณะด้านจิตพิสัยมีความเชื่อถือและถูกต้อง

4) การร่วมมือของผู้ที่ถูกวัดเป็นเรื่องที่สำคัญ การวัดด้านจิตพิสัยเป็นการวัด พฤติกรรมส่วนตัวของบุคคลซึ่งบางคนอาจไม่ต้องเปิดเผยความจริงเพราะเกรงว่าจะเกิดผลเสียแก่ ตนเอง ดังนั้น ผู้หมวดจึงควรหาเทคนิควิธีที่จะทำให้ผู้ตอบตอบด้วยความสบายใจและรู้สึกปลอดภัย

5) ใช้การวัดให้ถูกต้อง เนื่องจากการวัดด้านจิตพิสัยไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด ดังนั้นคะแนนจากการวัดจึงไม่สามารถนำไปใช้ตัดสินได้ว่าดีหรือตกแต่เป็นการวัดเพื่อนำไปพัฒนา บุคคลหาทางช่วยเหลือต่อไป

6) ทฤษฎีที่นำมาใช้ในการวัด คือ ทฤษฎีจิตพิสัย (Affective Domain) (พฤติกรรมด้านจิตใจ) ค่านิยม ความรู้สึก ความซาบซึ้ง ทศนคติ ความเชื่อ ความสนใจและคุณธรรม พฤติกรรมด้านนี้อาจไม่เกิดขึ้นทันที ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยจัดสภาพแวดล้อมที่ เหมาะสม และสอดแทรกสิ่งที่ดีงามอยู่ตลอดเวลา จะทำให้พฤติกรรมของผู้เรียนเปลี่ยนไปในแนวทาง ที่พึงประสงค์ได้ด้านจิตพิสัย (Bloom, 1956)

7) ลักษณะการวัดจิตสาธารณะเนื่องจากการวัดจิตสาธารณะเป็นการวัด พฤติกรรมด้านจิตพิสัย ดังนั้น ลักษณะของการวัดพฤติกรรม จึงมีลักษณะดังนี้ ยากต่อการให้นิยามที่ ชัดเจน ผู้รู้หลายคนให้นิยามไม่ตรงกัน คุณลักษณะบางอย่าง บางส่วน ผันแปรไปตามเวลา สถานที่ อารมณ์ แจ้งวัตรธรรมชาติแท้จริงหรือยัง ผู้ตอบบางคนตอบไม่ตรงกับความจริง เพราะถ้าตอบตรงตาม ความเป็นจริงจะทำให้ ตน เสียผลประโยชน์ได้คะแนนน้อย ภาพพจน์ในสายตา คนอื่นอยู่ในระดับต่ำ

ไม่สอดคล้องกับความมุ่งหวังทางสังคม พฤติกรรมด้านจิตพิสัยไม่สามารถวัดได้โดยตรงจะต้องใช้วิธีการวัดทางอ้อมโดยอาศัยการสังเกตพฤติกรรมทางกาย และทางวาจาที่คาดว่าจะเป็นการแสดงออกที่สะท้อนถึงพฤติกรรมทางจิตที่ต้องการวัด พัฒนาด้านจิตพิสัยเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับความรู้สึกของบุคคล จึงไม่สามารถจำแนกออกเป็นความรู้สึกที่ถูกต้องหรือไม่ ถูกต้องได้อย่างเด็ดขาด พฤติกรรม ด้านจิตพิสัยเป็นพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว และขึ้นอยู่กับสถานการณ์และองค์ประกอบอื่นอื่นอีกมาก พฤติกรรมด้านจิตพิสัยเป็นพฤติกรรมที่ต้องสะสมมาเป็นเวลานาน โดยการ อบรมสั่งสอน ดังนั้น การวัดพฤติกรรมด้านนี้จะต้องกระทำทั้งในห้องเรียนปกติและนอกห้องเรียน คณะแผนที่วัดจากการประเมินพฤติกรรมด้านจิตพิสัยมีความคาดเคลื่อนค่อนข้างสูง ซึ่งไม่ว่าจะวัดมาจากเครื่องมือชนิดใด คณะแผนที่วัดจากการประเมินพฤติกรรม ด้านจิตพิสัยจะมีความคาดเคลื่อนค่อนข้างสูง ดังนั้น การนำผลการวัด ไปวิเคราะห์และแปลผล จึงต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2555 หน้า 124-125)

2.3.6 ข้อมูลจิตสาธารณะของนักเรียน

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2559) โดย ศูนย์ประสานงานการศึกษา “การสร้างความรู้ความคุ้มครองทางสังคมในกลุ่มเด็กและเยาวชน” (CSPS) จัดการประชุม “CHILD POLICY FORUM I : นโยบายด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์และการมีจิตสาธารณะของนักเรียนไทย” จากผลการวิจัยเชิงสถิติ นักเรียนไทยมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์อยู่ในระดับที่ต่ำมาก แม้ว่าจะมีการประเมินผลการเรียนในโรงเรียนอย่างเข้มข้น ผลการศึกษาพบว่า ระดับการคิดวิเคราะห์แปรผกผันกับเกรดเฉลี่ยแสดงถึงการไม่บรรลุวัตถุประสงค์ทางการเรียนการสอนด้านการคิดวิเคราะห์ หรือการวัดผลการคิดวิเคราะห์ในโรงเรียนอาจไม่มีประสิทธิผลทางการมีจิตสาธารณะพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ยังมีการแสดงออกถึงการริเริ่มหรือการสร้างสรรค์ต่อส่วนรวม ความรับผิดชอบต่อสังคมความเคารพสิทธิของผู้อื่น ตลอดจนมีความซื่อสัตย์สุจริตในระดับที่ไม่มากนัก ดังนั้นการส่งเสริมให้นักเรียนทำกิจกรรมจิตสาธารณะในทุกด้านควรได้รับการสนับสนุนจากทุกฝ่าย เริ่มจากครอบครัว ชุมชน สถานศึกษา และสังคมอย่างต่อเนื่อง ทักษะสำคัญสำหรับทรัพยากรมนุษย์ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งให้เห็นว่า การเป็นเด็กเก่งเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ ต้องมีการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ และควรส่งเสริมและพัฒนาให้มีจิตสาธารณะควบคู่กันไปเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนาทางสังคม จากผลการศึกษาพบว่า เกรดเฉลี่ยของนักเรียนในโรงเรียนแปรผกผันกับการมีจิตสาธารณะเช่นเดียวกับทักษะการคิดวิเคราะห์ โรงเรียนต้องส่งเสริมให้โรงเรียนจัดกิจกรรมบูรณาการประยุกต์ใช้ความรู้ด้านคิดวิเคราะห์กับการมีจิตสาธารณะให้นักเรียนมากขึ้น และมีการวัดผลและประเมินจากกิจกรรมโดยใช้ตัวชี้วัดทั้งด้านการคิดวิเคราะห์และ จิตสาธารณะร่วมกันและไม่เน้นการท่องจำ

รัฐบาลกำหนดนโยบาย ผลิตคนดีออกสู่สังคม โดยทำเป็นโรงเรียนคุณธรรม ในโครงการโรงเรียนประชารัฐ ประมาณ 1,000 โรงเรียน (ครูโรงเรียนละ 2 คน)อบรม 9 รุ่นๆ ละ 2 วัน ห้วง มิ.ย.59 ถึง ก.ค.59 กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการในปี 59 อีกจำนวน 22,760 โรงเรียน โดยส่งเสริมให้มีกิจกรรมดังนี้ ธนาคารชยะ รักษาทรัพยากรธรรมชาติ ไต่ไปไม่โกง เป็นต้น จากกิจกรรมดังกล่าวเมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติตาม จะทำให้เกิดจิตสาธารณะและจะเป็นคนดีออกไปสู่สังคม เพื่อให้ประเทศมีคนรุ่นหลังที่คิดถึงประโยชน์ส่วนรวม (พลเอกดาว์พงษ์ รัตน์สุวรรณ, 2559)

จากการสำรวจนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 3 จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน โดยใช้การเลือกแบบตามสะดวก (Convenience Sampling) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยกำหนดหน่วยตัวอย่างขึ้นเอง โดยคำนึงถึงความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพราะได้รับความร่วมมือในการเก็บข้อมูลอย่างดี ผลสำรวจพบว่า ผู้ที่ผ่านเกณฑ์การประเมินด้านความมีจิตสาธารณะ ร้อยละ 60% ซึ่งยังถือว่าน้อยมาก ควรที่จะพัฒนาให้มีผู้ผ่านเกณฑ์ การประเมินด้านความมีจิตสาธารณะ ร้อยละ 80%

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.4.1 งานวิจัยในประเทศ

สุวรรณ มีทองคำ และคนอื่น ๆ (2557) ทำวิจัยเกี่ยวกับจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษา และใช้รูปแบบการพัฒนาจิตสาธารณะโดยใช้วิธีการกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะ 5 ชั้น ดังนี้ 1) สร้างความตระหนัก 2) คิด คั้น และวางแผนด้วยตนเอง 3) ลงมือปฏิบัติจริง 4) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ 5) ประเมินผลและปรับปรุง ผลวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลคะแนนจิตสาธารณะมากขึ้นก่อนการทดลอง

วัฒนา ไตต่อผล และคนอื่น ๆ (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง หลักสูตรเสริมสร้างจิตสาธารณะตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมร่วมกับการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนาจิตสาธารณะโดยใช้วิธีนำหลักสูตรเสริมสร้างจิตสาธารณะตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมร่วมกับการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม โดยสุ่มนักเรียนมา 1 ห้อง ของมัธยมต้น ผลวิจัยพบว่า มีนักเรียนที่เป็นเยาวชนดีเด่น 6 คน เป็นนักเรียนผู้เชี่ยวชาญด้านสังคม จำนวน 6 คน หลักสูตรเสริมสร้างจิตสาธารณะตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมร่วมกับการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม สามารถนำไปใช้ได้จริง

สายถวิล แซ่ฮั่ว (2559) ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบวัดจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิต มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนศึกษาปริญญาบัณฑิต 2) เปรียบเทียบจิตสาธารณะระหว่างนักศึกษาที่มีเพศอายุ ชั้นปี ภูมิภาค สาขาวิชา รายรับในแต่ละเดือน ชมรมที่สังกัดแตกต่างกันของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต และ 3) สร้างเกณฑ์การแปลความหมายคะแนนที่ได้จาก แบบวัดจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิต คือ นักศึกษาปริญญาบัณฑิตจำนวน 900 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยายและเชิงอ้างอิงประกอบด้วยความถี่ร้อยละค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ความเบ้ ความโด่ง การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน การทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง

เกียรติศักดิ์ นิพวงลา (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตสาธารณะของนักเรียนศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ วิธีการเสริมสร้างจิตสาธารณะ และเพื่อพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 โดยทำการวิจัย 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตสาธารณะของนักเรียน ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และวิธีการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน ระยะที่

3 ออกแบบโปรแกรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน เมื่อวิจัยแล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและตัวชี้วัดจิตสาธารณะของนักเรียนดีขึ้น นักเรียนรู้จักการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การระดมสมอง และการทำกิจกรรม ฝึกการมีส่วนร่วม การเสียสละ และความรับผิดชอบ

วริญดา วงษ์อาชีพ (2557) ได้ทำวิจัยเรื่อง การสร้างแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้ 1) เพื่อสร้างแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 2) เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติสำหรับแปลความหมายคะแนนจากแบบวัดด้านมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 3) เพื่อศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 เมื่อทำการวิจัยแล้วนักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีจิตสาธารณะดีขึ้น

วิเชียร อินทรสมพันธ์ และคนอื่น ๆ (2560) ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการสอนตามแนวคิดจิตวิทยาร่วมสมัยเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา 2) ศึกษาระดับจิตสาธารณะของนักศึกษา 3) เปรียบเทียบระดับจิตสาธารณะของนักศึกษา ก่อนและหลังการจัดกิจกรรม และ 4) ศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมรูปแบบการสอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปีการศึกษา 2559 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ระดับจิตสาธารณะ แบบสอบถาม แบบวัดจิตลักษณะ และแบบสอบถามความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการสอนตามแนวคิดจิตวิทยาร่วมสมัยเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะมีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ คือ หลักการ จุดมุ่งหมาย กระบวนการเรียนการสอนมี 5 ขั้นตอนคือ ขั้นจูงใจ ขั้นใฝ่รู้ ขั้นสู่การปฏิบัติ ขั้นจัดระบบทบทวนและขั้นเชิญชวนใช้ และผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนตามรูปแบบ 2) ระดับจิตสาธารณะของนักศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง 3) จิตสาธารณะของนักศึกษาหลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมรูปแบบการสอนตามแนวคิดจิตวิทยาร่วมสมัยเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ อยู่ในระดับมาก

อรุณี อ่อนสวัสดิ์ และคนอื่น ๆ (2555) ได้ทำวิจัยเรื่องการสร้างแบบวัดจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้าง หาคุณภาพแบบวัดจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และสร้างเกณฑ์ปกติ (Local Norms) ของแบบวัดจิตสาธารณะ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 662 คน โดยใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ 1) หาความตรงเชิงพิพินิจ (face validity) 2) หาความตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) 3) หาอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product - moment correlation) 4) หาค่าความเที่ยงด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) 5) หาเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบ (Norms)

2.4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Murgu, Kurman and Hasan (2018) โปรแกรม Bronchoscopy ที่ใช้โมเดลการเรียนรู้จากประสบการณ์รูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาช่วยปรับปรุงการเก็บความรู้การตัดสินใจที่สำคัญและการสื่อสาร รังสีเหล่านี้เป็นที่ต้องการโดยผู้เรียนและมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมของพวกเขาในทางกลับกันนำไปสู่การเรียนรู้ที่ทนทานติดตามผลหลังเหตุการณ์สดได้รับการรับประกันผ่านกลยุทธ์การศึกษาแบบเว้นระยะวัตถุประสงค์ของบทความนี้คือ (1) สรุปและแสดงให้เห็นถึงการดำเนินการของทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์สำหรับหลักสูตร bronchoscopy (2) ทารือเกี่ยวกับการพลิกรูปแบบห้องเรียนและการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลัก (3) แสดงให้เห็นถึงการส่งตลอดมรายการตรวจสอบการใช้งานในการจำลองและ (4) ทารือเกี่ยวกับความสำคัญของข้อเสนอแนะและการเรียนรู้ระยะห่างสำหรับโปรแกรมการศึกษา bronchoscopy

Rushton and Fekken (1981) ศึกษาพฤติกรรมการเลือกซื้อเนื้อลายบุคคลและการรายงานตนเองของพฤติกรรมเอื้อเฟื้อแบบมาตรประมาณ ซึ่งในส่วนของกรรายงานตนเองแบบมาตรประมาณค่านั้น ประกอบไปด้วย 20 ข้อคำถาม โดยมี Scale ที่ประกอบด้วยมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ ไม่เคยเลย เคย 1 ครั้ง เคยมากกว่า 1 ครั้ง บ่อย และเป็นประจำ เครื่องมือนี้ใช้ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม มีความสอดคล้องภายใน อำนาจจำแนก อยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งจะวัดคุณลักษณะที่ต่างกัน 20 ลักษณะ

Eisenberg, Ivanna, Cumberland, Murphy, Bridget, Stephanie, Zhou, and Carlo, Gustavo (1998) ศึกษาเรื่องของความหมายและคำจำกัดความที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือสังคมโดยไม่หวังสิ่งใดตอบแทน โดยศึกษาจากเอกสารหรือข้อมูลที่เป็นทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมเพื่อสังคมเป็นคำที่มีความหมายตรงข้ามกับคำว่า พฤติกรรมต่อต้านสังคม พฤติกรรมเพื่อสังคม หมายถึง การกระทำ ความสมัครใจ ที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยให้ได้รับประโยชน์หรือ บุคคลอื่น หรือ กลุ่มบุคคล ความหมายนี้หมายถึง ผลของการกระทำของผู้กระทำ มากกว่าแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำเหล่านั้น รวมไปถึงการ แบ่งปันความสะดวกสบาย ความปลอดภัย และการช่วยเหลือซึ่งพฤติกรรมนี้เป็นรูปแบบของกิจกรรมในการช่วยเหลือ

Olitalia, Almakiyah and Saraswati (2013) ศึกษาเครื่องมือที่ใช้ในการวัดพฤติกรรมเพื่อเพื่อส่วนใหญ่จะเป็นรูปแบบของมาตรประมาณค่า (likert scale) จากงานวิจัยของ Olitalia และคณะ ได้ศึกษาพฤติกรรมเอื้อเฟื้อของครูในประเทศอินโดนีเซีย มีการใช้เครื่องมือในงานวิจัยแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ โดยวัดทั้งหมด 6 องค์ประกอบ คือ 1) ช่วงเวลาในความสัมพันธ์ 2) ความบ่อยในการปฏิสัมพันธ์ 3) จุดหมายของผู้อื่น 4) ความรู้สึกคุ้นเคย 5) การเปิดเผยตัวเองต่อหน้าคนอื่น และ 6) ความคุ้นเคยกับผู้อื่นตัวอย่างทั้งหมด 714 คน

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยมีขั้นตอนสำคัญ ดังนี้

- 3.1 การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 การกำหนดตัวแปรที่ศึกษา
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
- 3.4 วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือการพัฒนาจิตสาธารณะด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์
- 3.5 การสร้างและหาคุณภาพ
- 3.6 การดำเนินการทดลอง
- 3.7 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่

3.1.1 ประชากร

3.1.1.1 นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 จำนวน 201 โรงเรียน 279 ห้อง 2,611 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

3.1.2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ เป็นนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 จำนวน 1 ห้องเรียน ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

3.1.2.2 การกำหนดกลุ่มตัวอย่างดำเนินการโดยการสุ่มแบบกลุ่มหลายขั้นตอน (Multistage Stage sampling) ดังนี้

- 1) สุ่มกลุ่มโรงเรียนในสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 มีจำนวน 3 กลุ่มสุ่มมา 1 กลุ่ม
- 2) สุ่มโรงเรียนจากกลุ่มโรงเรียน มีจำนวน 24 โรงเรียน มา 1 โรงเรียน
- 3) สุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 ห้อง ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเขาฝา จำนวน 19 คน กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีอายุมากกว่า 12 ปี

3.2 การกำหนดตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่

3.2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent variable)

3.2.1.1 การจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์

3.2.2 ตัวแปรตาม (Dependent variable)

3.2.2.1 การมีจิตสาธารณะของนักเรียน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้ามี่ดังนี้

3.3.1 แผนการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (จำนวน 3 แผน แผนละ 6 ชั่วโมง)

3.3.2 แบบวัดจิตสาธารณะโดยนำมาพัฒนาเองตามแนวคิดของ ดร.ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ ประกอบด้วยด้านความรู้ความเข้าใจและด้านพฤติกรรม

3.4 วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือการพัฒนาจิตสาธารณะด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์

3.4.1 ดำเนินการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ขึ้นโดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อพัฒนาการมีจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน และเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาและกิจกรรมให้เหมาะสมในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้เกิดจิตสาธารณะประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นจัดประสบการณ์รูปธรรม ขั้นที่ 2 ขั้นไตร่ตรองทำความเข้าใจ ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปเป็นหลักการขั้นที่ 4 ขั้นการทดลองปฏิบัติจริง โดยมีการดำเนินขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาสภาพและแนวทางในการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์และการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาดำเนินการ

2) ศึกษาการสร้างกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา

3) เขียนแผนการจัดการเรียนรู้เป็นขั้นตอนประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นการจัดประสบการณ์รูปธรรม ขั้นไตร่ตรองและทำความเข้าใจ ขั้นสรุปเป็นหลักการ และขั้นการทดลองปฏิบัติจริง

3.4.2 เครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความมีจิตสาธารณะ และผู้ทรงคุณวุฒิเรื่องการวัดและประเมินผล ได้แก่ อาจารย์ในมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความมีจิตสาธารณะ อาจารย์นอคมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความมีจิตสาธารณะ และผู้ทรงคุณวุฒิเรื่องวัดและประเมินผล ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า นิยามศัพท์ เฉพาะ กิจกรรม เนื้อหา วิธีดำเนินการและการประเมินผล

3.4.3 ดำเนินการนำแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาจิตสาธารณะด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มาประเมินเพื่อศึกษาหาคุณภาพสร้างขึ้นตามแบบวิธีของลิเคอร์ท (Likert's scale) โดยมีความสอดคล้องกับองค์ประกอบจิตสาธารณะทั้ง 3 องค์ประกอบ 18 ตัวบ่งชี้ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา 5 ระดับ คือ มีความสอดคล้องมากที่สุด มีความสอดคล้องมาก มีความสอดคล้องปานกลาง มีความสอดคล้องน้อย มีความสอดคล้องน้อยที่สุด จำนวน 10 ข้อ เป็นมาตรฐาน 5 ระดับ

- 5 หมายถึง ระดับความเหมาะสม หรือมีความสอดคล้องมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับความเหมาะสม หรือมีความสอดคล้องมาก
- 3 หมายถึง ระดับความเหมาะสม หรือมีความสอดคล้องปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับความเหมาะสม หรือมีความสอดคล้องน้อย
- 1 หมายถึง ระดับความเหมาะสม หรือมีความสอดคล้องน้อยที่สุด

การแปลความหมายของแบบประเมินเพื่อศึกษาหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาจิตสาธารณะด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1981 p. 184) ดังนี้

4.51 – 5.00	หมายถึง	ดีมาก
3.51 – 4.50	หมายถึง	ดี
2.51 – 3.50	หมายถึง	ปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	น้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	น้อยที่สุด

3.5 การสร้างและหาคุณภาพ

3.5.1 แบบวัดจิตสาธารณะเป็นแบบทดสอบ ที่ประยุกต์จากองค์ประกอบการจิตสาธารณะ ของ ดร.ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ ดำเนินการด้วยการวัดจิตสาธารณะ 3 องค์ประกอบ 18 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

1) การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่ทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม คือ การดูแลรักษาของส่วนรวม ใช้ของส่วนรวมแล้วเก็บเข้าที่ ประกอบด้วย

ตัวบ่งชี้ที่ 1 ดูแลรักษาของส่วนรวม

ตัวบ่งชี้ที่ 2 ใช้ของส่วนรวมแล้วเก็บเข้าที่

ตัวบ่งชี้ที่ 3 มีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบต่อกิจกรรมทางสังคม

ตัวบ่งชี้ที่ 4 แสดงออกด้วยการกระทำโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

ตัวบ่งชี้ที่ 5 ใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัด

ตัวบ่งชี้ที่ 6 ใช้ของส่วนรวมทะนุถนอม

2) การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ คือ การทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม การรับอาสาที่จะทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม ประกอบด้วย

ตัวบ่งชี้ที่ 1 ทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม

ตัวบ่งชี้ที่ 2 รับผิดชอบทำงานตามหน้าที่

ตัวบ่งชี้ที่ 3 อาสาทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม

ตัวบ่งชี้ที่ 4 เสนอตัวรับผิดชอบงานร่วมกับผู้อื่น

ตัวบ่งชี้ที่ 5 การทำความดีช่วยเหลือผู้อื่นถือเป็นหน้าที่ของผู้มีจิตสาธารณะ

ตัวบ่งชี้ที่ 6 มีความเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น ๆ

3) การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของกลุ่มคือ การไม่ยึดครองของส่วนรมนั้นมาเป็นของตนเองการเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้สามารถใช้ของส่วนรมนั้นโดยสวัสดิการมีจิตสาธารณะ

ตัวบ่งชี้ที่ 1 ไม่ยึดครองของส่วนรมนั้นมาเป็นของตนเอง

ตัวบ่งชี้ที่ 2 เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้สามารถใช้ของส่วนรมนั้น

ตัวบ่งชี้ที่ 3 แบ่งปันสิ่งของส่วนรวมแก่ผู้อื่น

ตัวบ่งชี้ที่ 4 รู้ลำดับก่อน-หลังการใช้ของส่วนรวม

ตัวบ่งชี้ที่ 5 มีจิตที่ต้องการช่วยเหลือผู้อื่นและนึกถึงส่วนรวม

ตัวบ่งชี้ที่ 6 ทำกิจกรรมด้วยความสุขและความเป็นมิตร

3.5.2 ในการดำเนินการสร้างแบบวัดจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ผู้วิจัยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดการมีจิตสาธารณะ รวมทั้งศึกษาแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า rating Scale หลักสูตรแกนกลางของประเทศไทย 2551

2) สร้างแบบวัดจิตสาธารณะ

2.1) แบบวัดจิตสาธารณะด้านความรู้ความเข้าใจเป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือกครอบคลุม 3 องค์ประกอบ 18 ตัวบ่งชี้ จำนวน 54 ข้อ

2.2) แบบวัดจิตสาธารณะด้านพฤติกรรมเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับครอบคลุม 3 องค์ประกอบ 18 ตัวบ่งชี้ จำนวน 18 รายการ

3) นำแบบวัดจิตสาธารณะไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความตรงตามองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ เพื่อวิเคราะห์ IOC

4) จากการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า รายข้อที่มีค่าIOC ต่ำกว่า 0.5 มีจำนวน 6 ข้อ จึงตัดออกจากข้อสอบ นำรายข้อจำนวน 48 ข้อ ไปใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 8 คน เพื่อนำผลมาวิเคราะห์ อำนาจจำแนกและความยากง่าย

5) จากผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกและความยากง่ายพบว่า มีรายข้อที่ใช้ 35 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.25 – 0.88 และค่าความยากง่ายระหว่าง 0.25 - 0.63

3.6 การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Research) โดยมีรูปแบบการวิจัยแบบ one group pretest-posttest design คือ มีกลุ่มทดลองและมีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งก่อนและหลังการทดลอง ดังต่อไปนี้

รูปแบบการวิจัยแบบ one group pretest-posttest design

กลุ่มทดลอง	O_1 -----X----- O_2
------------	-------------------------

O_1 หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนการทดลอง

X หมายถึง พัฒนาจิตสาธารณะด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์

O_2 หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลหลังการทดลอง

ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้พัฒนาขึ้นและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ตามขั้นตอนดังนี้

1) ดำเนินการทดลอง มีขั้นตอนดังต่อไปนี้ จัดการเรียนการสอนกับกลุ่มทดลองโดยใช้ในการทดลองโดยการพัฒนาจิตสาธารณะด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์

2) ขึ้นเตรียมนักศึกษา ก่อนดำเนินการสอน

2.1) ทำการวัดจิตสาธารณะด้านความรู้ความเข้าใจ ก่อนเรียนนักเรียนกลุ่มทดลอง โดยใช้แบบวัดจิตสาธารณะแบบเลือกตอบ

2.2) แนะนำวิธีการศึกษา พร้อมทั้งแจ้งจุดประสงค์และเงื่อนไขในการศึกษาให้กลุ่มทดลอง

3) ขึ้นดำเนินการสอน ดำเนินการสอนนักศึกษา กลุ่มทดลองโดยใช้แผนการพัฒนาจิตสาธารณะด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ โดยในการสอนกลุ่มทดลองจำนวนแผนการจัดการเรียนรู้ คือ จำนวน 3 แผน และใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น 14 สัปดาห์ สัปดาห์ที่สอนชั้นที่ 1 ชั้นที่ 2 และชั้นที่ 3 ของแผน สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง สัปดาห์ที่สอนชั้นที่ 4 ของแผน สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง และในระหว่างการสอนอาจารย์สังเกตพฤติกรรมโดยใช้แบบประเมินจิตสาธารณะด้านพฤติกรรมระหว่างการเรียนตามแผนที่ 1

4) ทำการวัดจิตสาธารณะด้านความรู้ความเข้าใจ หลังเรียนนักเรียนกลุ่มทดลอง โดยใช้แบบวัดจิตสาธารณะแบบเลือกตอบและสังเกตพฤติกรรมโดยใช้แบบประเมินจิตสาธารณะด้านพฤติกรรมระหว่างการเรียนตามแผนที่ 3

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ

เพื่อศึกษาหาคุณภาพแผนการพัฒนาจิตสาธารณะด้วยจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ

ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากทางพัฒนาจิตสาธารณะด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ t-test Dependent

3.7.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

ค่าเฉลี่ย (mean) คือการนำข้อมูลทุกค่ามารวมกันแล้วหารจำนวนข้อมูลทั้งหมด โดยการคำนวณจากสูตร (วิลโลทองแฝ, 2550 หน้า 181)

ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยคำนวณจากสูตร (วิลโลทองแฝ, 2550 หน้า 181)

3.7.2 ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

เปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังเรียนโดยใช้แผนจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ โดยใช้การทดสอบ t-test Dependent (ศิริชัย กาญจนวาสี ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ และดิเรก ศรีสุโข, 2551)

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการพัฒนาจิตสาธารณะด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เขตการศึกษาชั้นพื้นฐานนครสวรรค์เขต 3 โดยมีกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีอายุ 12 ปี และอยู่ระหว่างการศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2562 โดยมีจำนวน 19 คน ซึ่งเป็นการสังเกตพฤติกรรมแบบใกล้ชิด ผู้วิจัยได้ทำการเก็บ ข้อมูลตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2562 ถึง กันยายน 2562 โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ได้นำเสนอในรูปแบบ ตารางประกอบคำบรรยาย ในบทนี้จะนำเสนอตามหัวข้อดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- N แทน จำนวนนักเรียน
 \bar{x} แทน คะแนนเฉลี่ย
S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard – Deviation)
t แทน ค่าสถิติทดสอบที่ใช้ในการพิจารณาใน t – distribution
P แทน ค่านัยสำคัญจากการคำนวณค่า t-test

4.2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 4.1 แสดงการแจกแจงความถี่และร้อยละของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจำแนกเพศ ศาสนา และการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	N = 19	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	12	63.2
หญิง	7	36.8
ศาสนา		
พุทธ	19	100
คริสต์	0	0
อิสลาม	0	0
อื่นๆ	0	0

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

การเข้าร่วมกิจกรรมของ โรงเรียน		
ไม่เคยเลย	0	0
เป็นบางครั้ง	4	21.1
เป็นประจำ	15	78.9

จากตารางที่ 4.1 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีทั้งเพศชายจำนวนมากกว่าเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 63.2 และ 36.8 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างนับถือศาสนาพุทธเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 100 นอกจากนี้ส่วนใหญ่มีการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนเป็นประจำคิดเป็นร้อยละ 88.9 และ รองลงมา กลุ่มตัวอย่างมีการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนเป็นบางครั้งคิดเป็นร้อยละ 11.1

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3.1 ศึกษาระดับคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อพัฒนานักเรียนให้เกิดจิตสาธารณะ ตารางสรุปผลระดับคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาจิตสาธารณะด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้ง 3 แผน คือ แผนที่ 1 เรื่อง มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อวัด แผนที่ 2 เรื่อง ชุมชนของฉัน และแผนที่ 3 เรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดศาสนพิธีหรือกิจกรรมวันสำคัญให้สำเร็จ มีรายละเอียดตารางที่ 4.2 ดังนี้

ตารางที่ 4.2 แสดงผลระดับคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาจิตสาธารณะ ด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้ง 3 แผน

ข้อ ที่	รายการประเมินของ แผนการจัดการเรียนรู้	แผนที่ 1			แผนที่ 2			แผนที่ 3		
		\bar{x}	S.D.	แปล ผล	\bar{x}	S.D.	แปล ผล	\bar{x}	S.D.	แปล ผล
1.	องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มีความชัดเจนและครบถ้วน	4.40	.548	ดี	4.40	.548	ดี	4.20	.447	ดี
2.	ตัวบ่งชี้สอดคล้องกับเนื้อหา	4.40	.548	ดี	4.40	.548	ดี	4.20	.447	ดี
3.	สาระสำคัญสอดคล้องกับเนื้อหา	4.20	.837	ดี	4.20	.837	ดี	4.20	.447	ดี

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อ ที่	รายการประเมินของ แผนการจัดการเรียนรู้	แผนที่ 1			แผนที่ 2			แผนที่ 3		
		\bar{x}	S.D.	แปล ผล	\bar{x}	S.D.	แปล ผล	\bar{x}	S.D.	แปล ผล
4.	สาระการเรียนรู้มีความ ถูกต้อง ชัดเจนเหมาะสมกับ ระดับชั้น	4.40	.548	ดี	4.40	.548	ดี	4.20	.447	ดี
5.	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เชิงประสบการณ์เพื่อสร้าง และพัฒนาจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 โดยแต่ ละแผน มี 4 ขั้นตอน ดังนี้									
	5.1 ขั้นตอนการจัดประสบการณ์ รูปธรรม โดยผู้เรียนจะได้รับ ประสบการณ์จากการลงมือ ปฏิบัติกิจกรรมที่ผู้สอน กำหนดไว้	4.40	.548	ดี	4.20	.447	ดี	4.60	.548	ดี มาก
	5.2 ขั้นได้ตรงและ ทำ ความเข้าใจ โดยผู้เรียน แสดงความคิดเห็นเป็นของ ตนเอง	4.20	.447	ดี	4.20	.447	ดี	4.20	.447	ดี
	5.3 ขั้นสรุปเป็นหลักการ โดยผู้เรียนร่วมกันสรุปข้อมูล ความคิดเห็น ที่ได้จากการ สะท้อนความคิดเห็น	4.20	.447	ดี	4.20	.447	ดี	4.20	.447	ดี
	5.4 ขั้นการทดลองปฏิบัติ จริง									
	- ผู้เรียนจะต้องนำ ความคิดรวบยอด องค์ ความรู้ นำไปปฏิบัติจริง	4.40	.548	ดี	4.40	.548	ดี	4.60	.548	ดี มาก
	- มีขั้นตอนในการปฏิบัติที่ ชัดเจน	4.20	.837	ดี	4.60	.548	ดี มาก	4.20	.447	ดี

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อ ที่	รายการประเมินของ แผนการจัดการเรียนรู้	แผนที่ 1			แผนที่ 2			แผนที่ 3		
		\bar{x}	S.D.	แปล ผล	\bar{x}	S.D.	แปล ผล	\bar{x}	S.D.	แปล ผล
6.	มีการวัดผลและประเมินผล ตรงตามเนื้อหา และ จุดประสงค์การเรียนรู้	4.00	.707	ดี	4.00	.707	ดี	4.20	.837	ดี
	ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 3 แผน	4.28	.507	ดี	4.30	.485	ดี	4.28	.432	ดี

4.3.2 ผลการเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังเรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3

ตารางที่ 4.3 ผลการเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังเรียน ด้านความรู้ความเข้าใจ มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.3 ดังนี้

การทดลอง	n	\bar{x}	S.D.	t	P
หลังเรียน	19	26.32	4.423	10.205*	.000
ก่อนเรียน	19	13.53	53114		

หมายเหตุ **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

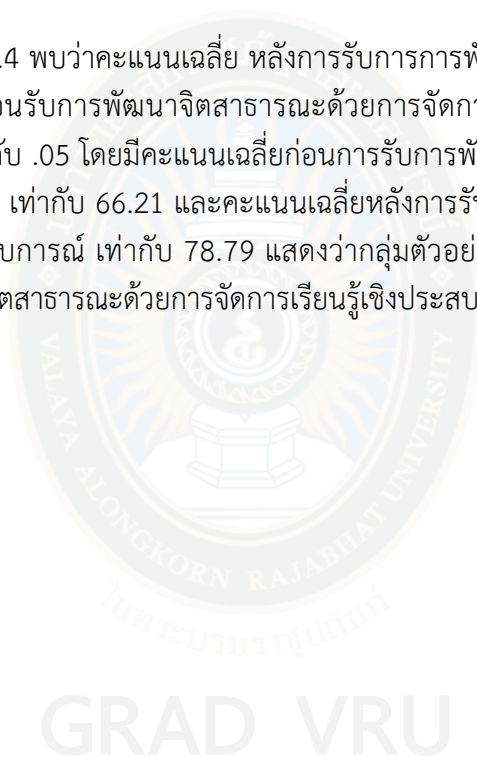
จากตารางที่ 4.3 พบว่าคะแนนเฉลี่ย หลังการรับการการพัฒนาจิตสาธารณะด้านความรู้ความเข้าใจ พบว่าคะแนนสูงกว่าก่อนรับการพัฒนาจิตสาธารณะด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนการรับการพัฒนาจิตสาธารณะด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ เท่ากับ 13.53 และคะแนนเฉลี่ยหลังการรับการพัฒนาจิตสาธารณะด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ เท่ากับ 26.32 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีพัฒนาการเรียนรู้มากขึ้นกว่าก่อนรับการการพัฒนาจิตสาธารณะด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์

ตารางที่ 4.4 ผลการเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังเรียน ด้านพฤติกรรม มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.4 ดังนี้

การทดลอง	n	\bar{x}	S.D.	t	P
หลังเรียน	19	78.79	4.086	8.900*	.000
ก่อนเรียน	19	66.21	4.528		

หมายเหตุ **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.4 พบว่าคะแนนเฉลี่ย หลังการรับการการพัฒนาจิตสาธารณะด้านพฤติกรรม พบว่าคะแนนสูงกว่าก่อนรับการพัฒนาจิตสาธารณะด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนการรับการพัฒนาจิตสาธารณะด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ เท่ากับ 66.21 และคะแนนเฉลี่ยหลังการรับการพัฒนาจิตสาธารณะด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ เท่ากับ 78.79 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีพัฒนาการเรียนรู้มากขึ้นกว่าก่อนรับการการพัฒนาจิตสาธารณะด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) ผู้วิจัยสนใจศึกษาเรื่อง การทดลองการเรียนการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง เรื่อง การพัฒนาจิตสาธารณะด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์ เขต 3 ซึ่งสามารถสรุปขั้นตอนและผลการวิจัยได้ ดังนี้

5.1 สมมติฐานของการวิจัย

5.1.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์มีจิตสาธารณะหลังเรียนสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์

5.2 ขอบเขตการวิจัย

5.2.1 ประชากร

5.2.1.1 นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 จำนวน 201 โรงเรียน 279 ห้อง 2,611 คน

5.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

5.2.2.1 นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 ได้จากการสุ่มแบบกลุ่มหลายขั้นตอน จำนวน 1 ห้อง มีจำนวน 19 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Stage sampling) โดยคำนึงถึงความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพราะได้รับความร่วมมือในการเก็บข้อมูลอย่างดี

5.2.3 ตัวแปร

5.2.3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

5.2.3.1.1 การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning)

5.2.3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

5.2.3.1.1 การมีจิตสาธารณะของนักเรียน

5.2.4 เนื้อหาสาระ ที่นำมาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการพัฒนาจิตสาธารณะด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3

5.2.5 ระยะเวลาในการทดลอง การดำเนินการทดลองสอนภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 มีจำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 3 แผน และใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น 14 สัปดาห์ สัปดาห์ที่สอนชั้นที่ 1 ชั้นที่ 2 และชั้นที่ 3 ของแผน สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง สัปดาห์ที่สอนชั้นที่ 4 ของแผน สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง และในระหว่างการสอนผู้สอนต้องสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองขณะจัดการเรียนรู้การพัฒนาจิตสาธารณะด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์สำหรับเด็กประถมศึกษา ที่แตกต่างกัน และใช้เวลาในการทดสอบก่อนและหลังเรียน 2 ชั่วโมง รวมเป็นเวลา 20 ชั่วโมง

5.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

5.3.1 แผนการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (จำนวน 3 แผน แผนละ 6 ชั่วโมง) เรื่อง การพัฒนาจิตสาธารณะด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3

5.3.2 แบบวัดจิตสาธารณะเป็นแบบทดสอบ ที่ประยุกต์จากองค์ประกอบการจิตสาธารณะ ของดร.ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ ดำเนินการด้วยการวัดจิตสาธารณะ 3 องค์ประกอบ 18 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

5.3.2.1 การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่ทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อ ส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม คือการดูแลรักษาของส่วนรวม ใช้ของส่วนรวมแล้วเก็บเข้าที่

ตัวบ่งชี้ที่ 1 ดูแลรักษาของส่วนรวม

ตัวบ่งชี้ที่ 2 ใช้ของส่วนรวมแล้วเก็บเข้าที่

ตัวบ่งชี้ที่ 3 มีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบต่อกิจกรรมทางสังคม

ตัวบ่งชี้ที่ 4 แสดงออกด้วยการกระทำโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

ตัวบ่งชี้ที่ 5 ใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัด

ตัวบ่งชี้ที่ 6 ใช้ของส่วนรวมทะนุถนอม

5.3.2.2 การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในวิสัยที่ตน สามารถทำได้คือ การทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม การรับอาสาที่จะทำบางอย่างเพื่อ ส่วนรวม

ตัวบ่งชี้ที่ 1 ทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม

ตัวบ่งชี้ที่ 2 รับผิดชอบทำงานตามหน้าที่

ตัวบ่งชี้ที่ 3 อาสาทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม

ตัวบ่งชี้ที่ 4 เสนอตัวรับผิดชอบงานร่วมกับผู้อื่น

ตัวบ่งชี้ที่ 5 การทำความดีช่วยเหลือผู้อื่นถือเป็นหน้าที่ของผู้มีจิตสาธารณะ

ตัวบ่งชี้ที่ 6 มีความเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่นๆ

5.3.2.3 การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของกลุ่มคือ การไม่ยึดครองของส่วนรมนั้นมาเป็นของตนเองการเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้สามารถใช้ของส่วนรมนั้น โดยวัดด้วยการมีจิตสาธารณะ

ตัวบ่งชี้ที่ 1 ไม่ยึดครองของส่วนรมนั้นมาเป็นของตนเอง

ตัวบ่งชี้ที่ 2 เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้สามารถใช้ของส่วนรมนั้น

ตัวบ่งชี้ที่ 3 แบ่งปันสิ่งของส่วนรวมแก่ผู้อื่น

ตัวบ่งชี้ที่ 4 รู้ลำดับก่อน-หลังการใช้ของส่วนรวม

ตัวบ่งชี้ที่ 5 มีจิตที่ต้องการช่วยเหลือผู้อื่นและนึกถึงส่วนรวม

ตัวบ่งชี้ที่ 6 ทำกิจกรรมด้วยความสุขและเป็นมิตร

5.3.3 หลังแบบทดสอบเรื่อง การพัฒนาจิตสาธารณะด้วยการจัดการเรียนรู้ เชิงประสบการณ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 35 ข้อ วิชากิจกรรมผู้บำเพ็ญ ประโยชน์

5.4 การดำเนินการวิจัย

5.4.1 กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขาฝา อำเภอดงหลวง จังหวัดนครสวรรค์ โดยการสุ่มแบบกลุ่มหลายขั้นตอนได้นักเรียน จำนวน 1 ห้อง ห้องละ 19 คน

5.4.2 แจงและทำความเข้าใจกับนักเรียนกลุ่มทดลองถึงวิธีการจัดการเรียนรู้ บทบาทของ ผู้เรียน จุดประสงค์ของการเรียนรู้ ตลอดจนวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในครั้งนี้

5.4.3 ให้นักเรียนกลุ่มทดลองทำแบบทดสอบก่อนเรียน (pre-test)

5.4.4 ดำเนินการสอน โดยใช้ระยะเวลาในการวิจัย คือ 18 ชั่วโมง โดยมีแผนจำนวน 3 แผน และใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น 14 สัปดาห์ สัปดาห์ที่สอนชั้นที่ 1 ชั้นที่ 2 และชั้นที่ 3 ของแผน สัปดาห์ ละ 1 ชั่วโมง สัปดาห์ที่สอนชั้นที่ 4 ของแผน สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง และในระหว่างการสอนผู้สอนต้อง สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองขณะจัดการเรียนรู้การพัฒนาจิตสาธารณะด้วยการ จัดการเรียนรู้อิงประสบการณ์สำหรับเด็กประถมศึกษาที่แตกต่างกัน

5.4.5 หลังจากเสร็จสิ้นการสอนตามที่กำหนดไว้แล้ว ให้นักเรียนกลุ่มทดลองทำ แบบทดสอบหลังเรียน (post-test)

5.4.6 รวบรวมผลคะแนนจากแบบทดสอบวัดจิตสาธารณะ แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการ ทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ

5.5.1 เพื่อศึกษาหาคุณภาพแผนการพัฒนาจิตสาธารณะด้วยการจัดการเรียนรู้เชิง ประสบการณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน ที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ

5.5.2 ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากทางการพัฒนาจิตสาธารณะด้วยการ จัดการเรียนรู้อิงประสบการณ์ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง สถิติในการวิเคราะห์ ข้อมูล คือ t-test Dependent

5.6 สรุปผลการวิจัย

5.6.1 หากคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อพัฒนานักเรียนให้เกิด จิตสาธารณะ พบว่า สรุปผลรวมคะแนนและค่าดัชนีแบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการ เรียนรู้เรื่อง การพัฒนาจิตสาธารณะด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้ง 3 แผน แผนที่ 1 เรื่อง มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อวัด อยู่ในระดับดี ซึ่งมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.28 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 0.507 แผนที่ 2 เรื่อง ชุมชนของฉัน อยู่ในระดับ ดี ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 0.485 แผนที่ 3 เรื่อง การมีส่วนร่วม ในการจัดศาสนพิธีหรือกิจกรรมวันสำคัญให้สำเร็จ อยู่ในระดับดี ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 0.432

5.6.2 ผลการเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนด้านความรู้ความเข้าใจและด้านพฤติกรรมระหว่างก่อนและหลังเรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 พบว่า หลังจากการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์นักเรียนมีจิตสาธารณะสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ทั้งในภาพรวมและรายด้าน

5.7 อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อทดลองสอนโดยใช้กรณีตัวอย่างเรื่อง การพัฒนาจิตสาธารณะด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 จากการศึกษาค้นคว้าสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

5.7.1 จากการหาระดับคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อพัฒนาให้นักเรียนให้เกิดจิตสาธารณะ พบว่า สรุปผลรวมคะแนนและค่าดัชนีแบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาจิตสาธารณะด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้ง 3 แผน แผนที่ 1 เรื่อง มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อวัด อยู่ในระดับดีซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 0.507 แผนที่ 2 เรื่อง ชุมชนของฉันอยู่ในระดับดี ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 0.485 แผนที่ 3 เรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดศาสนพิธีหรือกิจกรรมวันสำคัญให้สำเร็จ อยู่ในระดับดี ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 0.432 ซึ่งสามารถนำไปใช้ทดลองปฏิบัติกับกลุ่มตัวอย่างได้ครั้งนี้อาจเนื่องจากผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาขั้นตอนการสอนโดยใช้แนวคิดหลักการที่เหมาะสมได้แก่การจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ซึ่ง การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์เชิงประจักษ์ (Experiential Learning) เป็นการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากกิจกรรมหรือการปฏิบัติซึ่งเป็นประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมเพื่อนำไปสู่ความรู้ความเข้าใจเชิงนามธรรมโดยผ่านการสะท้อนประสบการณ์ การคิดวิเคราะห์ การสรุปเป็นหลักการ ความคิดรวบยอด และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง ผู้วิจัยได้ออกแบบรายละเอียดของขั้นตอนการสอนโดยใช้บริบทจริงของผู้เรียนในการออกแบบกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงที่มีคุณค่า และจากการให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ทั้ง 3 แผน อยู่ในระดับดี

5.7.2 ผลการเปรียบเทียบจิตสาธารณะด้านความรู้ความเข้าใจและด้านพฤติกรรมของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังเรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์สำหรับนักเรียนของชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 พบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ทั้งสองด้าน แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีพัฒนาการเรียนรู้มากขึ้นกว่าก่อนรับการการพัฒนาจิตสาธารณะด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ดังนั้น ถ้าผู้เรียนมีองค์ประกอบจิตสาธารณะในตัวผู้เรียนทั้ง 3 อย่าง คือ การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความขำขุด การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ และการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน ผู้เรียนจะเกิดจิตสาธารณะและค่านึงผลประโยชน์เพื่อส่วนร่วมตลอดเวลา อาจเนื่องจากกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ซึ่งมี 4 ขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ ขั้นที่ 1 จัดประสบการณ์รูปธรรม ขั้นที่ 2

ไตร่ตรองและทำความเข้าใจ ขั้นที่ 3 สรุปเป็นหลักการ ขั้นที่ 4 การทดลองปฏิบัติจริง โดยในขั้นที่1ถึงขั้นที่3นักเรียนรับรู้เป้าหมายการปฏิบัติหรือการมีประสบการณ์ตรงในบริบทจริงและมีการสร้างความตระหนักรวมทั้งสร้างหลักการในการปฏิบัติเพื่อให้เกิดประโยชน์ในบริบทที่เป็นเป้าหมายด้วยความเข้าใจ ขั้นที่ 4 นักเรียนได้รับประสบการณ์และพัฒนาในด้านการใช้สิ่งของ การดูแลรักษาสิ่งของและสถานที่ การใช้ของส่วนรวม เป็นการปฏิบัติจริงผ่านประสบการณ์ตรง นักเรียนได้รับการสนับสนุนและการกระตุ้นให้คิดไตร่ตรองและสร้างจิตสำนึกที่ดีในระหว่างปฏิบัติงานทำให้เกิดความสำนึกดีต่ออยู่ในความรู้สึกลึกซึ้งของผู้เรียนได้มากกว่าการเรียนรู้ที่ไม่ผ่านประสบการณ์จนสามารถสรุปหลักการได้จากประสบการณ์ตรงของตนเอง

5.8 ข้อเสนอแนะ

5.8.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1) ควรนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในระดับประถมศึกษาเนื่องจากสามารถพัฒนาความรู้ความเข้าใจและพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียนได้
- 2) ครูควรใช้หลักการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ในการออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะของผู้เรียน

5.8.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการศึกษาวิจัยซึ่งนำวิธีสอนการพัฒนาจิตสาธารณะ ในชั้นอื่น
- 2) ควรมีการทำวิจัยในลักษณะอื่น ๆ เช่น พัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

บรรณานุกรม

GRAD VRU

บรรณานุกรม

- กนกพร กระบวนศรี วันดี พนมธนาภรณ์ ณิชฐพงศ์ แสงสิริไพศาล และศุภษร บุคดา. (2551). **หนังสือวิชาหน้าที่พลเมือง ประถมศึกษาปีที่ 5 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: บริษัทไทยร่มเกล้าจำกัด.
- กรมวิชาการ. (2546). **การจัดสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ครูดำรงค้อออนไลน์. (2562). **องค์ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้**. สืบค้นจาก <https://sites.google.com/site/krudamrongonline>
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2555). **สอนเด็กให้มีจิตสาธารณะ**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: วีพริ้นท์.
- ชาย โปธิสิตา. (2540). **รายงานการศึกษาวิจัยเรื่อง จิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติ : ศึกษากรณีกรุงเทพมหานคร**. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคมมหาวิทยาลัยมหิดล
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2549). **เทคนิคการเขียนเค้าโครงการวิจัย : แนวทางสู่ความสำเร็จ**. กรุงเทพฯ: บริษัทไทเนรมิตกิจ อินเตอร์โพรแกรสซิฟจำกัด.
- ดาวพงษ์ รัตนสุวรรณ. (2559). **นโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ**. กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์
- ทีศนา แคมมณี. (2552). **ศาสตร์การสอน**. กรุงเทพฯ: บริษัทด้านสุทธาการพิมพ์ จำกัด.
- บ้านจอมยุทธ. (2562). **ทฤษฎีพัฒนาจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kolberg)**, สืบค้นจาก https://www.baanjommyut.com/library_3/extension2/ethics/05_2.html
- พรเทวี เทียมอุทัย. (2551). **หนังสือวิชาหน้าที่พลเมืองประถมศึกษาปีที่ 6 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด.
- พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลย. (2539). **หลักการทรงงานพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในหลวงรัชกาลที่ 9**. สืบค้นจาก <https://lifestyle.campus-star.com/knowledge/39678.html>
- พันพิน. (2557). **การวิเคราะห์หนังสือแบบเรียน**. สืบค้นจาก http://kruoat.blogspot.com/2014/07/cen-2105_28.html

- ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจร. (2543). **สำนึกไทยที่พึงปรารถนา**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทยฯ.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2560). **การศึกษาเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ**. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุทธนา วรณปิติกุล. (2542). **สำนึกพลเมือง : ความเรียงว่าด้วยประชาชนบนเส้นทางประชาคม**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิการเรียนรู้และพัฒนาประชาคม.
- วิญญา วงษ์อาชีพ. (2557). **การสร้างแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วัฒนา ไตต่อผล ภูฟ้า เสวกพันธ์ วาริรัตน์ แก้วอุไร และอมรรรัตน์ วัฒนาธร. (2558). **หลักสูตรเสริมสร้างจิตสาธารณะตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมร่วมกับการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น**. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร**. 17(2), 1-12.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). **แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- วิเชียร อินทรสมพันธ์ กฤษดา ผ่องพิทยา และวิกรม สุขธณี. (2560). **การพัฒนาจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาด้วยรูปแบบการสอนตามแนวคิดจิตวิทยาร่วมสมัย**. **วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ**. 10(2), 109-120.
- วิภาพันธ์ ก่อเกียรติเจริญ. (2544). **สรุปสถานการณ์สังคมไทย 2539: มุมมองและข้อเสนอจากเครือข่ายองค์กรพัฒนาเอกชน**. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการเผยแพร่และส่งเสริมการพัฒนา.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2544). **เอกสารประกอบการสอนวิชา การพัฒนาการเรียนการสอน**. มหาสารคาม: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2549). **เอกสารประกอบการสอนนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้**. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์.
- วิลัย ทองแผ่. (2550) **ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการวิจัย**. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. ศูนย์คุณธรรม. การส่งคุณธรรมและจิตสาธารณะในเด็ก. สืบค้นจาก <http://www.volunteerspirit.org/>
- สมพร อ่อนน้อม และคนอื่น. (2551). **คู่มือครูแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง 3**. กรุงเทพฯ: บริษัทโรงพิมพ์วัฒนาพานิชจำกัด.
- สายถวิล แซ่ฮ้อ. (2559). **การพัฒนาแบบวัดจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิต**. วิทยานิพนธ์การศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.). (2559). CHILD POLICY FORUM I: นโยบายด้าน
การศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์และการมีจิตสาธารณะของ
นักเรียนไทย. สืบค้นจาก <https://www.trf.or.th/index.php>.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 3. (2561). ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนสังกัด
สพป.นครสวรรค์เขต3 ปี2561. สืบค้นจาก
http://data.bopp-obec.info/emis/school.php?Area_CODE=6003
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สิโรจ เสงประสาทพร. (2561). หนังสือสรุปเข้มสังคม ป. 6 พิชิตสอบเข้า ม.1. นนทบุรี: บริษัทไอซีดี
พรีเมียร์จำกัด.
- สุพรรณิ ชาญประเสริฐ. (2557). Active Learning: การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. นิตยสาร
สสวท. 42(188), 3-6.
- สุพิน บุญชูวงศ์. (2535). หลักการสอน. สถาบันราชภัฏสวนดุสิต. กรุงเทพฯ. 76-77.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2549). กลยุทธ์การสอนคิดสังเคราะห์. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- เสริมศักดิ์ บุตรทอง. (2547). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 20-25.
- หลุ่ย อัจปุระ. (2544). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำ รูปแบบการดำเนินชีวิต
และความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง กับการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษา
พยาบาลเขตกรุงเทพมหานคร .วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
พยาบาลศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศิริชัย กาญจนวาสี ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ และดิเรก ศรีสุโข (2551). การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสม
สำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนันต์ศักดิ์ สร้างคำ. (2019). ทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม. สืบค้นจาก.
<https://sites.google.com/site/anansak2554/thvsdi-kar-reiyn-ru-khx-ngblum>
- อนุพันธ์ คำปิ่น และคนอื่น ๆ . (2558). การศึกษาองค์ประกอบของจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาใน
สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารสังคมศาสตร์ปีที่ 18 (มกราคม -
ธันวาคม) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อรุณี อ่อนสวัสดิ์ สายฝน วิบูลย์สรณ์ นันทิมา นาคาพงศ์ ประภัสสร วงษ์ดี และยุพิน โภณฑา.
(2555). การสร้างแบบวัดจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยาการ
วิจัยและวิทยาการปัญญา. 55(2), 70-80.
- อ้อมใจ วงษ์มณฑา. (2552). จิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต
ปัตตานี. สารนิพนธ์ภาคบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต
ปัตตานี.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2546). หลักการสอน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- เอกรินทร์ สีมหาศาล. (2545). กระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา แนวคิดสู่ปฏิบัติ. กรุงเทพฯ:
บุ๊คพอยท์.

- เอกรินทร์ สีมหาศาล. คนอื่น ๆ. (2551). **หนังสือวิชาพระพุทธศาสนา ประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: บริษัทไทยร่มเกล้าจำกัด.
- เอกรินทร์ สีมหาศาล และคนอื่น ๆ. (2561). **หนังสือวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ประถมศึกษาปีที่ 6**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัทไทยร่มเกล้าจำกัด.
- Beard, C. and J. Wilson. (2002). **The Power of Experiential Learning**. London: Kogan Page,
- Beard, C. (2010). **The Experiential Learning Toolkit: Blending Practice with Concepts**. London: Kogan Press,
- Best, Johnson W. (1981). **Research in education (4 th ed)**. Englewood Clifis: Prentice Hall.
- Bloom, Benjamin A. (1956). **Taxonomy of Education Objective Handbook I: Cognitive Domain**. New York: David Mc Kay Company.
- Chapman, S., McPhee, P. and Proudman, B. (1995). **What is Experiential Education, In Warren, K. (Ed.), The Theory of Experiential Education?** Dubuque: Kendall/Hunt Publishing Company
- David Kolb. (1970). **KOLB'S EXPERIENTIAL LEARNING CYCLE**. สืบค้นจาก <https://mededtweet.blogspot.com>
- Eisenberg, N. G., Ivanna K., Cumberland, A., Murphy, B., Shepard, S. A., Zhou, Q. and Carlo, G. (1998). **Prosocial Development in Early Adulthood: A Longitudinal Study**. Faculty Publications, Department of Psychology. 298.
- Felicia, P. (2011). **Handbook of Research on Improving Learning and Motivation through Educational Games**. Multidisciplinary Approaches. USA. Information Science Reference.
- Fry, H., Ketteridge S. and Marshall S. (2009). **A Handbook for Teaching and Learning in Higher Education**. Enhancing Academic Practice. 3rded. New York, USA. Routledge.
- Gardner, H. (2007). **Five Minds for the Future**. Boston, MA. Harvard Business School Publishing.
- Kolb, D. A. (1984). **Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development**. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall,
- Kohlberg, L. (1964). **Development of Moral Character Moral Ideology**. In M.L. Hoffman & L.W. Hoffman (Eds), Review of Child Development Research. Vol.1.Hartford, C.T.: Connecticut Printer.

- Murgu, S. D., Kurman, J. S. and Hasan O. (2018) **Bronchoscopy Education: An Experiential Learning Theory Perspective**. Department of Pulmonary and Critical Care, University of Chicago, 5841 South Maryland Avenue
- Moon, J. A. (2004). **Handbook of Reflective and Experiential Learning: Theory and Practice**. London: Routledge Falmer,
- Olitalia, W. A. and Saraswati (2013). **Altruism among Teacher**. The Asian Conference on Psychology 7& the Behavioral Science 2013.
- Plook Teacher. (2560). **ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้หรือแผนการสอนที่ดี**. สืบค้นจาก. <https://www.trueplookpanya.com/blog/content/62250/-teaartedu-teaart-teaarttea->
- Rushton, C. F. (1981). **The altruistic personality and the self – report altruism scale**: Canada: Pergamon Press.
- Wurdinger, S. D. (2005). **Using Experiential Learning in the Classroom**. Lanham: Scarecrow Education.

ภาคผนวก

GRAD VRU

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

GRAD VRU

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์และแบบ
วัดจิตสาธารณะ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายทิพย์ ยะฟู	อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ คณะครุศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภริญา โพธิพิทักษ์	อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ คณะครุศาสตร์
อาจารย์ ดร.ปิยะวรรณ ชุนทอง	อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ประจำกลุ่มวิชาจิตวิทยา
อาจารย์ศัลยมน สังเว	อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ประจำกลุ่มหลักสูตร และการสอน
นางสาวรสิตา อินทรเกษตร	ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดเขาฝา สำนักงานเขตพื้นที่นครสวรรค์เขต 3

GRAD VRU

ภาคผนวก ข
ตัวอย่างเครื่องมือแบบวัดจิตสาธารณะ

GRAD VRU

แผนการจัดการเรียนรู้

วิชากิจกรรมผู้บำเพ็ญประโยชน์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ภาคเรียนที่ 1

วัตถุประสงค์

นักเรียนมีจิตสาธารณะสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3

จุดประสงค์การเรียนรู้

พัฒนาจิตสาธารณะด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์จะทำให้ผู้เรียนเกิดจิตสาธารณะเพิ่มขึ้น

สาระสำคัญ

การอยู่ร่วมกันในสังคม ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เมื่อคนในสังคมขาดจิตสาธารณะ จะทำให้มีผลกระทบต่อสังคม อาจทำให้สังคมเกิดความวุ่นวาย เกิดปัญหาต่าง ๆ ที่สร้างความเดือดร้อนให้กับตนเองและผู้อื่น มีความเห็นแก่ตัว ไม่มีระเบียบ อาจส่งผลให้ประเทศไม่พัฒนาก้าวหน้า เพราะคนในสังคมขาดจิตสาธารณะแนวทางให้เกิดจิตสาธารณะคือ ต้องสอนให้เด็กเป็นพลเมืองดี เช่น ขยัน อดทน ซื่อสัตย์ ประหยัด รับผิดชอบ มีเหตุผล โอบอ้อมอารี มีเมตตา เห็นประโยชน์ส่วนรวม

สาระการเรียนรู้

1. มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อวัด
2. ชุมชนของฉัน
3. การมีส่วนร่วมในการจัดศาสนพิธีหรือกิจกรรมวันสำคัญจนสำเร็จ

ชิ้นงาน/ภาระงาน

ใบงานแบบเดี่ยวและกลุ่มกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติในแต่ละแผน

วิธีการประเมินผล

- 1 สังเกตการปฏิบัติกิจกรรม
- 2 การตรวจใบงานในแต่ละแผน

กิจกรรมการเรียนรู้

- 1 สสำรวจพฤติกรรมของนักเรียนที่ก่อให้เกิดปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและสังคม
- 2 ศึกษาวิธีการแก้ปัญหาจากการปฏิบัติจริง
- 3 ร่วมคิดและวางแผนแก้ปัญหาในโรงเรียนที่นักเรียนสามารถมีส่วนร่วมและปฏิบัติได้

เวลา 18 ชั่วโมง แบ่งเป็น 3 แผน แผนละ 6 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อสร้างและพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนแผนที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่อง มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อวัด

เวลา 6 ชั่วโมง

1.1 สารสำคัญ

คุณสมบัติที่สำคัญอย่างหนึ่งของคนที่มีจิตสาธารณะคือมีความเสียสละมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเสียสละมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ หมายถึง การแสดงออกด้วยใจจริงถึงความไม่เห็นแก่ตัว การสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อช่วยเหลือ และหรือทำประโยชน์ให้แก่บุคคลอื่นหรือสังคม โดยการสละกำลังกาย ทรัพย์สินของ สติปัญญา เวลาและความสุขสบายส่วนตัว

ตัวบ่งชี้

- ตัวบ่งชี้ที่ 1.1 การดูแลรักษาของส่วนรวม
- ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 การรู้จักใช้สิ่งของส่วนรวมอย่างทะนุถนอม
- ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 การทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม
- ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 การไม่ยึดครองของส่วนรวม
- ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 การให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม

1.2 หลักการ

วัดเป็นสถานที่สำคัญที่เป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจของชาวพุทธทั้งหลาย เป็นศูนย์รวมของคนในชุมชนที่จะได้พบกันมาทำบุญด้วยกัน ร่วมสร้างบุญสร้างกุศล สร้างวัฒนธรรมอันดีงามทางศาสนา ซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติไทย ปัญหาที่พบมากในปัจจุบันคือคนที่มาทำบุญที่วัดไม่ดูแลรักษาความสะอาดส่งผลให้เกิดความสกปรกจำนวนคนที่เข้าไปใช้มีมากแต่ไม่มีบุคลากรที่ทำความสะอาดเพียงพอ ผู้คนที่ขาดจิตสำนึกในสังคมไทยมีจำนวนมาก โบสถ์หรือพื้นที่บริเวณรอบ ๆ กุฏิพระสงฆ์ก็มีไม้และขยะอยู่บ้างบางบริเวณ วัดจึงเหมาะสมที่จะพัฒนาจิตสาธารณะให้แก่นักเรียน เพราะเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้ทำหน้าที่เป็นพลเมืองดีอันเป็นรากฐานสำคัญที่จะช่วยสร้างความสงบสุขและความสามัคคีให้กับสังคม

1.3 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. นักเรียนเข้าใจ และเห็นความสำคัญของการดูแลรักษาของส่วนรวม การรู้จักใช้สิ่งของส่วนรวมอย่างทะนุถนอม การทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนร่วมกับเพื่อน ๆ
2. นักเรียนได้รู้ว่าวัดไม่ได้เป็นของใครแต่ผู้เดียวแต่เป็นของทุกคนในชุมชน
3. นักเรียนได้ฝึกการแสดงออกถึงการมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ สละประโยชน์ส่วนตน เพื่อช่วยเหลือหรือทำประโยชน์ ให้แก่บุคคลอื่นหรือส่วนรวม ตระหนักและถือปฏิบัติหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาวัดให้คงอยู่สืบต่อไป

1.4 จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนตระหนัก และเห็นความสำคัญของการดูแลรักษาของส่วนรวมให้คงอยู่ ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่สำคัญอย่างหนึ่งของการมีจิตสาธารณะ
2. นักเรียนได้ร่วมมือกันทำหน้าที่ดูแลรักษาวัดเพื่อช่วยเหลือหรือทำประโยชน์ ให้แก่บุคคลอื่นหรือสังคม
3. เพื่อสร้างความตระหนักรักษ์แวดล้อมและสร้างจิตสำนึกที่ดีให้กับสาธารณชนให้มีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาดและสมบัติของส่วนรวมของวัดหรือศาสนสถาน
4. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญว่าวัดไม่ใช่ของใครคนใดคนหนึ่ง ทุกคนมีส่วนร่วมในการรักษาวัดให้คงอยู่ตลอดไป

1.5 สาระการเรียนรู้

ความเสียสละมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ หมายถึงการกระทำที่แสดงคุณลักษณะด้านจิตใจ การแสดงออกด้วยใจจริงถึงความเอื้อเฟื้อ ไม่เห็นแก่ตัว โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ ในสิ่งที่ถูกต้อง ตามศักยภาพของตนเอง รู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่น รวมถึงการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมร่วมกัน ไม่ยึดครองเป็นของตนเอง แบ่งปันและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวมร่วมกัน ความเสียสละมีน้ำใจเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ เป็นคุณธรรมดำรงสังคม นักเรียนได้ร่วมพัฒนาวัดในชุมชน เห็นความสำคัญวัดในชุมชนของตนเอง การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

1.6 กิจกรรมการเรียนรู้

1.6.1 ขั้นการจัดประสบการณ์รูปธรรม (1 ชั่วโมง)

ครูสนทนากับนักเรียนถึงความสำคัญของวัดและเปิดวิธีทัศน์ให้นักเรียนดูเกี่ยวกับความสำคัญของวัด แล้วร่วมอภิปรายร่วมกันในประเด็นต่อไปนี้

- ถ้าวัดไม่มีใครมาดูแลจะเป็นอย่างไร
- จะทำอย่างไรให้วัดดูสวยงามน่าเข้า
- เราสามารถทำให้วัดดูสวยงามน่าเข้าได้ไหม

ครูแจ้งเรื่องและจุดประสงค์การเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ที่จะเรียน

1.6.2 ขั้นไตร่ตรองและ ทำความเข้าใจ (1 ชั่วโมง)

1. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน โดยการจับสลาก ครูผู้สอนชี้แจงกิจกรรมว่าทำไมต้องทำกิจกรรม ทำแล้วได้อะไร มีผลดีอย่างไร และให้นักเรียนร่วมสรุปประเด็น ดังนี้

- สาเหตุที่ทำให้วัดไม่สวยงาม ไม่น่าเข้า
- เราจะมึวิธีอย่างไรที่จะทำให้วัดสะอาดสวยงาม
- เราจะมีส่วนร่วมดูแลรักษาวัดอย่างไร
- เมื่อทำแล้วเราจะได้อะไร และมีผลดีกับเราอย่างไร

2. ครูมอบหมายงานให้นักเรียนวาดภาพเกี่ยวกับการพัฒนาวัดของชุมชนตนเอง ครูแจกสีให้แต่ละกลุ่มมีสีไม่ครบโดยบางกลุ่มมีสีที่อีกกลุ่มไม่มี เมื่อต้องการสีที่ขาดจะต้องทำอย่างไรครูสังเกตการ

ปฏิบัติงาน การใช้สี วิธีการแก้ปัญหาการระบายสีภาพของนักเรียนแต่ละกลุ่ม เมื่อกลุ่มของตนเอง ไม่มีสีตรงตามภาพที่กำหนด

3. เมื่อหมดเวลาครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำภาพของกลุ่มตนเองออกมาแสดงหน้าห้อง และ ตัดสินว่ากลุ่มใดอธิบายภาพและสะท้อนความคิดของตนเองที่เกี่ยวกับภาพได้ดีที่สุด

4. ครูสนทนาซักถามนักเรียนกลุ่มที่อธิบายภาพและสะท้อนความคิดของตนเองที่เกี่ยวกับ ภาพได้ดีที่สุด เพราะเหตุใดถึงอธิบายภาพเช่นนี้ และแก้ปัญหาอย่างไรถ้าสีที่ต้องการไม่มี

5. ครูสรุปกิจกรรมที่ให้นักเรียนทำว่าทำไมเราต้องดูแลรักษาวัตถุเมื่อทำแล้วมันดีอย่างไร เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจว่าสิ่งที่ตัวเองคิดมานั้นเกิดจิตสาธารณะมากแค่ไหน

1.6.3 ขั้นสรุปเป็นหลักการ(1 ชั่วโมง)

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป โดยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่าถ้านักเรียนและเพื่อนคน อื่น ๆ ไม่แบ่งดินสอสีให้เพื่อนใช้ นักเรียน และเพื่อนๆจะสามารถระบายสีได้เหมือนจริงตามที่ต้องการ หรือไม่ ระหว่างระบายสีภาพนักเรียนใช้สีของครูอย่างไรบ้าง

2. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ช่วยกัน ทำงานส่วนรวม ไม่ว่าจะป็นงานหนัก งานเบา เป็นงานเพียงเล็กน้อย หรือเป็นงานใหญ่ โดยไม่เห็นแก่ ตัว หรือความยากลำบาก จะทำให้งานประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งยังเป็น การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ซึ่งจะส่งผลทำให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข จากนั้นให้นักเรียนร่วมกันทำ Mind Map ส่งโดยทำดังนี้

- ครูให้นักเรียนร่วมกันประชุม ร่วมกันทำ Mind Map เกี่ยวกับการพัฒนาวัดในชุมชน อย่างไม่ให้คงอยู่ และสะอาดสวยงาม
- ครูให้นักเรียนกำหนดกิจกรรม เกี่ยวกับการพัฒนาวัดในชุมชนให้คงอยู่ ที่จะทำในชั่วโมง ต่อไป
- ครูและนักเรียนร่วมกันวางแผนว่าใครทำหน้าที่อะไรในชั่วโมง ที่จะปฏิบัติกิจกรรม

1.6.4 ขั้นการทดลองปฏิบัติจริง (3 ชั่วโมง)

เตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการทำความสะอาดให้พร้อม เมื่อถึงวัดครูแจกวัสดุ อุปกรณ์ทำความสะอาดวัดให้นักเรียน

- ให้นักเรียนแบ่งพื้นที่รับผิดชอบได้ลงมือทำกิจกรรมดูแลรักษาวัด โดยที่ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ ตลอดระยะเวลาการทำกิจกรรม
- ให้นักเรียน ทำความสะอาดบริเวณวัด ทำความสะอาดศาลาที่ใช้ในวันพระ ทำความ สะอาดห้องน้ำวัด ในขั้นตอนนี้ครูอาจประเมินพฤติกรรมของนักเรียนไปด้วยโดยแบบ ประเมินพฤติกรรมรายบุคคล แผนที่ 1 เรื่องมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อวัด
- ตรวจสอบผลการทำความสะอาดในแต่ละจุด และปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่ยังไม่สะอาดให้ สะอาดขึ้น
- มอบวัสดุ-อุปกรณ์ทำความสะอาด เช่น น้ำยาล้างห้องน้ำ แปรงขัดห้องน้ำ ไม้กวาด เป็น ต้น ให้แก่วัด
- สรุปผลกิจกรรมมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อวัด

1.7 สื่อการเรียนรู้

1. สไลด์
2. กระดาษเขียนแบบ
3. สื่อพาวเวอร์พอย
4. ใบงาน

1.8 การวัดผลประเมินผล

วิธีการวัด

1. ตรวจใบงาน
2. สังเกตการปฏิบัติกิจกรรมรายบุคคล โดยแบบประเมินพฤติกรรมรายบุคคล แผนที่1
เรื่องมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

1.9 เครื่องมือวัด

แบบประเมินจิตสาธารณะด้านพฤติกรรม

1.10 เกณฑ์การประเมิน

1. ผ่านการประเมินการปฏิบัติกิจกรรมได้ระดับพอใช้ ขึ้นไป
2. ผ่านการประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มได้ระดับพอใช้ ขึ้นไป

แผนการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อสร้างและพัฒนาจิตสำนึกและคุณธรรมนักเรียนแผนที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่อง ชุมชนของฉันทัน

เวลา 6 ชั่วโมง

2.1 สาระสำคัญ

ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนล้วนมีผลกระทบต่อผู้เรียนทุกคนดังนั้นการมีส่วนร่วมคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาในชุมชนตามความสามารถจะทำให้นักเรียนเรียนรู้การแก้ปัญหาและเสริมสร้างจิตสำนึก

2.2 หลักการ

เนื่องจากปัจจุบันนี้ความเจริญทางด้านวัตถุได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้สังคมเกิดค่านิยมที่ให้ความสำคัญกับอำนาจเงินทองมากกว่าที่จะให้ความสำคัญกับจิตใจและละเลยการปฏิบัติหน้าที่ที่เป็นจิตสำนึกส่งผลให้สังคมเกิดความเสื่อมโทรม ดังนั้นการที่จะพัฒนาและยกระดับจิตใจของนักเรียนให้มีความเป็นจิตสำนึกเพิ่มมากขึ้น ด้วยปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ที่เกิดขึ้นจึงได้ถ้ามีการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อสร้างและพัฒนาจิตสำนึกนักเรียนเพื่อพัฒนาชุมชน โดยจุดเริ่มต้นของการจัดประสบการณ์ในครั้งนี้ คือ การทำความสะอาดพื้นที่ต่าง ๆ ภายในบริเวณหมู่บ้านให้สะอาดและค่อย ๆ พัฒนาจุดที่เสื่อมโทรมไม่มีผู้ดูแล เช่น ช่วยกันทำความสะอาดภายในหมู่บ้าน ช่วยกันทำความสะอาดสถานที่สำคัญในชุมชน ซึ่งจะทำให้หมู่บ้านน่าอยู่มากขึ้น

ตัวบ่งชี้

- ตัวบ่งชี้ที่ 1.1 การดูแลรักษาของส่วนรวม
- ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 การรู้จักใช้สิ่งของส่วนรวมอย่างทะนุถนอม
- ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 การทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม
- ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 การไม่ยึดครองของส่วนรวม
- ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 การให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม

2.3 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

- 1 นักเรียนบอกพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดปัญหาส่งผลกระทบต่อตนเองและชุมชนได้
- 2 นักเรียนบอกวิธีการแก้ปัญหาในชุมชนที่นักเรียนสามารถมีส่วนร่วมและปฏิบัติได้

2.4 จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1 นักเรียนสรุปพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดปัญหาส่งผลกระทบต่อตนเองและชุมชน
- 2 นักเรียนร่วมมือกันพัฒนาชุมชนของตนเอง และตระหนักว่าการพัฒนาคือหน้าที่ของทุกคน

2.5 สาระการเรียนรู้

- 1 พฤติกรรมของนักเรียนที่ก่อให้เกิดปัญหาส่งผลกระทบต่อตนเองและชุมชน
- 2 วิธีการแก้ปัญหาในชุมชนที่นักเรียนสามารถมีส่วนร่วมและปฏิบัติได้

2.6 กิจกรรมการเรียนรู้

2.6.1 ขั้นการจัดประสบการณ์รูปธรรม(1 ชั่วโมง)

1. ครูสนทนาเรื่องสภาพปัจจุบันภายในชุมชนที่นักเรียนพบเห็นและรับรู้ทั้งด้านอาคารสถานที่วัสดุอุปกรณ์พฤติกรรมของครูและนักเรียน ฯลฯ ครูพุดถึงสถานที่ต่างๆ ในชุมชน และเปิดวิถีทัศน์ให้นักเรียนดูเกี่ยวกับชุมชนของตนเอง แล้วร่วมอภิปรายร่วมกันในประเด็นต่อไปนี้

- ถ้าสถานที่ต่างๆ ในชุมชน ไม่มีใครมาดูแลจะเป็นอย่างไร
- จะทำอย่างไรให้สถานที่สำคัญต่างๆ ในชุมชนคงอยู่
- เราสามารถทำให้สถานที่สำคัญต่างๆ ในชุมชนคงอยู่ได้ไหม

ครูแจ้งเรื่องและจุดประสงค์การเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ที่จะเรียน

2. แบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ 4-6 คน แจกปากกาสีและกระดาษฟลิปชาร์ตให้กลุ่มละ 1 ชุด มอบหมายให้นักเรียนช่วยกันเขียนว่าสิ่งที่เห็นในชุมชนมีแหล่งเสื่อมโทรมที่นักเรียนได้เห็นใครที่เขียนได้แปลกกว่าคนอื่นจะได้รางวัล ให้เวลา 20 นาที

3. ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

4. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่าจะทำอย่างไรจึงจะทำให้ชุมชนเป็นไปอย่างที่ต้องการ และใครจะเป็นคนทำ

5. นักเรียนร่วมกันสรุปผลการอภิปรายและครูสรุปเพิ่มเติม (ประเด็นการสรุปที่สำคัญคือครูนักเรียนและบุคลากรทุกคนมีหน้าที่ในการดูแลรักษาชุมชนของเรา ผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่ในการวางแผนและพัฒนาชุมชนครูมีหน้าที่ในการพัฒนาการเรียนการสอนด้านวิชาการและคุณธรรมจริยธรรมรวมทั้งการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในทุกด้าน

2.6.2 ขั้นไตร่ตรองและ ทำความเข้าใจ(1 ชั่วโมง)

1. ครูทบทวนกิจกรรมในชั่วโมงที่ผ่านมา ว่าครูนักเรียนและบุคลากรทุกคนมีหน้าที่ในการดูแลรักษาชุมชนของเรา ผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่ในการวางแผนและพัฒนาชุมชนครูมีหน้าที่ในการพัฒนาการเรียนการสอนด้านวิชาการและคุณธรรมจริยธรรมรวมทั้งการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในทุกด้าน ครูผู้สอน อธิบาย ว่าทำไมต้องทำกิจกรรม ทำแล้วได้อะไร มีผลดีอย่างไร และให้นักเรียนร่วมสรุปประเด็น ดังนี้

- สาเหตุที่ทำให้สถานที่ต่างๆ ในชุมชน ชำรุดเสียหาย
- เราจะมีวิธีอย่างไรที่จะทำให้สถานที่ต่างๆ ในชุมชนคงอยู่
- เมื่อทำแล้วเราจะได้อะไร และมีผลดีกับเราอย่างไร

2. แจกใบงานเรื่องร่วมคิดพิชิตปัญหาให้นักเรียนทำใช้เวลา 15 นาที

3. ขออาสาสมัครนำเสนอผลจากการทำใบงานและร่วมกันอภิปราย

4. นักเรียนร่วมกันสรุปกิจกรรมและครูสรุปเพิ่มเติม (แนวทางการสรุป : ปัญหาในชุมชนส่วนมากเกิดจากนักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการดูแลรักษาและบางครั้งนักเรียนกลับเป็นผู้ทำลาย ดังนั้นถ้าจะแก้ปัญหาเพื่อให้ชุมชนของเราเป็นไปตามที่เราคาดหวังไว้ต้องเริ่มต้นที่การสร้างจิตสำนึกรักชุมชนรู้สึกว่าคุณชุมชนเป็นเสมือนบ้านของตนเองและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไม่ทำลายข้าวของและรู้จักดูแลรักษาของในชุมชน)

2.6.3 ชั้นสรุปเป็นหลักการ (1 ชั่วโมง)

1. ครูทบทวนกิจกรรมในชั่วโมงที่ผ่านมา
2. แบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ 4 คนให้นำใบงานเรื่องร่วมคิดพิชิตปัญหาของแต่ละคนมาอภิปรายร่วมกันในกลุ่มและเลือกปัญหา 1 ปัญหาที่กลุ่มจะร่วมกันวางแผนแก้ปัญหาโดยทำลงในกระดาษฟลิปชาร์ตที่แจกให้ใช้เวลา 15 นาที
3. ให้แต่ละกลุ่มนำผลงานออกมานาเสนอและร่วมกันอภิปราย
4. นักเรียนร่วมกันสรุปกิจกรรมและครูสรุปเพิ่มเติม (แนวทางการสรุป : การช่วยกันแก้ปัญหาในชุมชนต้องอาศัยความตั้งใจจริงและอดทนโดยเริ่มต้นที่การเปลี่ยนพฤติกรรมตนเองเช่นไม่ทิ้งไม่ทำลายรวมไปถึงการช่วยดูแลเป็นหูเป็นตาไม่นิ่งดูตายพฤติกรรมเหล่านี้จะช่วยให้อปัญหาในชุมชนลดลงและชุมชนของเราจะน่าอยู่มากขึ้น)
 - ครูให้นักเรียนกำหนดกิจกรรม เกี่ยวกับการพัฒนาสถานที่สำคัญต่างๆในชุมชนให้คงอยู่ที่จะทำในชั่วโมงต่อไป
 - ครูและนักเรียนร่วมกันวางแผนว่าใครทำหน้าที่อะไรในชั่วโมง ที่จะปฏิบัติกิจกรรม

2.6.4 ชั้นการทดลองปฏิบัติจริง (3 ชั่วโมง)

ครูและนักเรียนเริ่มวางแผนและแบ่งหน้าที่กันครูแจกวัสดุอุปกรณ์ให้นักเรียน ได้ลงมือทำกิจกรรมดูแลรักษาชุมชนอย่างมีความรับผิดชอบ โดยที่ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ ตลอดระยะเวลาการทำกิจกรรม โดยปฏิบัติตามดังนี้

- ครูแจกวัสดุอุปกรณ์ให้นักเรียน ได้แก่ ถังดำใส่ขยะ น้ำยาล้างห้องน้ำ แปรงขัดห้องน้ำ ไม้กวาด เป็นต้น
- นักเรียนได้ลงมือทำกิจกรรมดูแลรักษาชุมชนอย่างมีความรับผิดชอบ

ทำความสะอาดศาลาประจำชุมชน ทำความสะอาดสถานที่สำคัญที่ไม่ได้รับการดูแลในชุมชน เก็บขยะในชุมชน ในขั้นตอนนี้ครูอาจประเมินพฤติกรรมของนักเรียนไปด้วยโดยแบบประเมินพฤติกรรมรายบุคคล แผนที่ 2 เรื่องชุมชนของฉัน

- ตรวจสอบผลการทำความสะอาดและปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่ยังไม่สะอาดให้สะอาดขึ้น
- มอบวัสดุ-อุปกรณ์ทำความสะอาด เช่น น้ำยาล้างห้องน้ำ แปรงขัดห้องน้ำ ไม้กวาด เป็นต้น ให้แก่ผู้ใหญ่บ้าน
- สรุปผลกิจกรรมชุมชนของฉัน

2.7 สื่อการเรียนรู้

1. ใบงานเรื่องร่วมคิดพิชิตปัญหา
2. กระดาษฟลิปชาร์ตและปากกา
3. สื่อพาวเวอร์พอย
4. ใบงาน

2.8 การวัดผลประเมินผล

วิธีการวัด

1. ตรวจใบงาน

เครื่องมือวัด

1. แบบประเมินจิตสาธารณะด้านพฤติกรรม

เกณฑ์การประเมิน

1. ผ่านการประเมินการปฏิบัติกิจกรรมได้ระดับพอใช้ ขึ้นไป
2. ผ่านการประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มได้ระดับพอใช้ ขึ้นไป

ใบงานกิจกรรมผู้บำเพ็ญประโยชน์ชุมชนของฉันทระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ใบงานเรื่องร่วมคิดพิชิตปัญหาในชุมชน

ขั้นที่ 1 ให้นักเรียนสำรวจสิ่งที่เป็นปัญหาสำคัญของชุมชน 6 เรื่องแล้วใครทำให้เกิดปัญหา
ปัญหาในชุมชน

	→	<p>.ใครทำให้เกิดปัญหา</p> <p>☐ตัวนักเรียนเอง ☐เพื่อนของนักเรียน</p> <p>☐คนในชุมชน</p> <p>☐อื่น ๆ (ระบุ).....</p>
	→	<p>.ใครทำให้เกิดปัญหา</p> <p>☐ตัวนักเรียนเอง ☐เพื่อนของนักเรียน</p> <p>☐คนในชุมชน</p> <p>☐อื่น ๆ (ระบุ).....</p>
	→	<p>ใครทำให้เกิดปัญหา</p> <p>☐ตัวนักเรียนเอง ☐เพื่อนของนักเรียน</p> <p>☐คนในชุมชน</p> <p>☐อื่น ๆ (ระบุ).....</p>
	→	<p>ใครทำให้เกิดปัญหา</p> <p>☐ตัวนักเรียนเอง ☐เพื่อนของนักเรียน</p> <p>☐คนในชุมชน</p> <p>☐อื่น ๆ (ระบุ).....</p>
	→	<p>.ใครทำให้เกิดปัญหา</p> <p>☐ตัวนักเรียนเอง ☐เพื่อนของนักเรียน</p> <p>☐คนในชุมชน</p> <p>☐อื่น ๆ (ระบุ).....</p>

ใบงานกิจกรรมปัญหาร่วมกันแก้

ปัญหาร่วมกันแก้

ร่วมใจค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาในชุมชน

1.....	2.....
3.....	4.....
5.....	6.....

ร่วมคิดวิธีแก้ปัญหที่เป็นไปได้

สิ่งที่จะทำด้วยตนเอง

สิ่งที่จะร่วมกันทำกับเพื่อน

บันทึกหลังการสอน

การจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อสร้างและพัฒนาจิตสำนึกและคุณธรรมนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 หน่วยการเรียนรู้ที่.....2.....เรื่อง.....**ชุมชนของฉัน**.....
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ผลการสอน

ปัญหา / อุปสรรค

แนวทางแก้ไข

.....ผู้สอน
 (ว่าที่ร้อยตรีสถาพร ศักดิ์เหลืออง)

**แผนการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อสร้างและพัฒนาจิตสำนึกและคุณธรรมนักเรียนแผนที่ 3
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**

เรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดศาสนพิธีหรือกิจกรรมวันสำคัญให้สำเร็จ เวลา 6 ชั่วโมง

3.1 สารสำคัญ

ศาสนพิธี พิธีกรรมของศาสนาต่างก็มีลักษณะสำคัญ ศาสนิกชนพึงปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม เมื่อต้องเข้าร่วมพิธี อย่างมีมรรยาทชาวพุทธทุกคนต้องแสดงตนเป็นพุทธมามกะ เข้าร่วมในศาสนพิธี พิธีกรรมและกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาตามที่กำหนด และปฏิบัติตนได้ถูกต้องแต่พิธีกรรมต่าง ๆ นั้นจะเกิดขึ้นได้ก็ต้องมีผู้จัดทำหรือจัดสถานที่ตามวันที่กำหนด ซึ่งในบางพื้นที่นั้นขาดแคลนผู้ที่จะมาดูแลในเรื่องนี้จึงจำเป็นต้องสร้างนักเรียนให้มีจิตสำนึกและคุณธรรมเพื่อไปเป็นส่วนร่วมให้พิธีกรรมต่าง ๆ ในชุมชนสำเร็จ

“วันสำคัญ” หมายถึง วันที่เกิดเหตุการณ์สำคัญ ๆ เพื่อระลึกถึงความสำคัญของวันนั้น ๆ รัฐ / ชุมชนหรือหน่วยงานก็จะจัดให้มีพิธีการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ขึ้น หรืออาจจะเป็นงานสำคัญที่โรงเรียนหรือชุมชนจัดขึ้นตามประเพณีที่เคยทำสืบต่อกันมา เพื่อให้ประชาชนหรือคนในสังคมได้ตระหนักและรำลึกถึงเหตุการณ์สำคัญ ภาคภูมิใจและยึดมั่นในความดีงามที่ได้ปฏิบัติเป็นแนวทางสืบต่อกันมา อาจจะเป็นงานต่าง ๆ ที่สำคัญต่อโรงเรียนและชุมชน

ตัวบ่งชี้

- ตัวบ่งชี้ที่ 1.1 การดูแลรักษาของส่วนรวม
- ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 การรู้จักใช้สิ่งของส่วนรวมอย่างทะนุถนอม
- ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 การทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม
- ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 การไม่ยึดครองของส่วนรวม
- ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 การให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม

3.2 หลักการ

แสดงออกถึงความเชื่อทางพุทธศาสนา การประพฤติปฏิบัติศาสนพิธี ต้องทำอย่างถูกต้อง เป็นระเบียบ เกิดความสบายใจ ทำให้ผู้ปฏิบัติเป็นคนดีเป็นแบบอย่างที่ดีได้ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อสร้างและพัฒนาจิตสำนึกและคุณธรรมนักเรียนนี้ เพื่ออนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีให้มีสืบไปเพื่อทำให้เกิดความรักความสามัคคีขึ้นในหมู่คณะแสดงถึงความร่วมมือ ความเจริญทางจิตใจของนักเรียน เกิดความสุขใจ อิ่มเอมใจและเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตของผู้ประพฤติปฏิบัติและเกิดจิตสำนึกและคุณธรรมเมื่อได้ปฏิบัติกิจกรรมแล้ว

3.3 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. นักเรียนมีจิตสำนึกที่จะช่วยเหลือชุมชนของตนเอง
2. นักเรียนมีจิตสำนึกและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
3. นักเรียนมีความตั้งใจที่จะจัดสถานที่ประกอบพิธีให้สำเร็จ

3.4 จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนร่วมกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดศาสนพิธีหรือกิจกรรมวันสำคัญให้สำเร็จ เป็นประโยชน์ต่อครอบครัว โรงเรียน ชุมชน สังคมและประเทศชาติ
2. เพื่อให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรม เพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ตามความถนัดและความสนใจใน ลักษณะอาสาศาสตร์
3. นักเรียนปฏิบัติงานจัดสถานที่เกี่ยวกับศาสนพิธี วันสำคัญ หรืองานตามประเพณีของชุมชนจนสำเร็จ เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติในครั้งต่อไป
4. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญจิตสาธารณะและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

3.5 สาระการเรียนรู้

1. การปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกให้แก่นักเรียนในการบำเพ็ญตนให้ เป็นประโยชน์ต่อครอบครัว โรงเรียน ชุมชน สังคมและประเทศชาติ
2. นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรม เพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ตามความถนัดและความสนใจใน ลักษณะอาสาศาสตร์

3.6 กิจกรรมการเรียนรู้

3.6.1 ขั้นการจัดประสบการณ์รูปธรรม (1 ชั่วโมง)

1. ครูพูดถึงงานต่าง ๆ เช่น งานบวช งานแต่ง งานเกษียณครู วันพระ งานศพ งานขึ้นบ้านใหม่ งานวันพ่อ งานวันแม่ เป็นต้น ของวัฒนธรรมไทยในชุมชนของตนเองและเปิดวิดิทัศน์ให้นักเรียนดูเกี่ยวกับงานต่าง ๆ แล้วร่วมอภิปรายร่วมกันในประเด็นต่อไปนี้

- ถ้าในพิธีต่าง ๆ ไม่มีผู้มาจัดสถานที่ งานในพิธีนั้นจะเป็นอย่างไร
- จะทำอย่างไรให้งานสำเร็จ
- เราสามารถทำให้งานสำเร็จได้ไหม

ครูแจ้งเรื่องและจุดประสงค์การเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ที่จะเรียน

2. ให้นักเรียนทุกคนช่วยกันบอกองค์ประกอบศาสนพิธีมีอะไรบ้าง ยกตัวอย่างงานในศาสนพิธี เช่น งานบวช งานแต่ง งานเกษียณครู วันพระ งานศพ งานขึ้นบ้านใหม่ งานวันพ่อ งานวันแม่ เป็นต้น ช่วยกันจัดแผนผังของศาสนพิธีว่าอะไรอยู่จุดไหน จุดไหนควรต้องมีคนอยู่แล้วใครทำหน้าที่อะไร โดยทำแผนผัง ทำให้มีสีสัน อันจะทำให้เป็นรูปภาพแล้วเอามาติดให้เกิดเป็นแผนผัง

3. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่าจะทำอย่างไรจึงจะทำให้พิธีกรรมต่าง ๆ ยังคงอยู่และใครจะเป็นคนทำให้พิธีกรรมดี ๆ ของศาสนาคงอยู่

4. นักเรียนร่วมกันสรุปผลการอภิปรายและครูสรุปเพิ่มเติม

3.6.2 ขั้นไตร่ตรองและ ทำความเข้าใจ (1 ชั่วโมง)

1. ครูทบทวนกิจกรรมในชั่วโมงที่ผ่านมาว่าจะทำอย่างไรจึงจะทำให้พิธีกรรมต่างๆยังคงอยู่และใครจะเป็นคนทำให้พิธีกรรมดี ๆ ของศาสนาคงอยู่ ครูผู้สอนอธิบาย ว่าทำไมต้องทำกิจกรรม ทำแล้วได้อะไร มีผลดีอย่างไร และให้นักเรียนร่วมสรุปประเด็น ดังนี้

- สาเหตุที่ทำให้พิธีกรรมของงานต่างๆ ไม่สำเร็จ
- เราจะมียุทธวิธีอย่างไรที่จะทำให้พิธีกรรมของงานต่างๆ สำเร็จ
- เมื่อทำแล้วเราจะได้อะไร และมีผลดีกับเราอย่างไร

2. แจกใบงานเรื่องร่วมคิดหาปัญหาสาเหตุที่พิธีกรรมของงานต่างๆ ไม่สำเร็จให้นักเรียนทำใช้เวลา 15 นาที

3. ขออาสาสมัครนำเสนอผลจากการทำใบงานและร่วมกันอภิปราย
4. นักเรียนร่วมกันสรุปกิจกรรมและครูสรุปเพิ่มเติม

3.6.3 ขั้นสรุปเป็นหลักการ (1 ชั่วโมง)

1. ครูทบทวนกิจกรรมในชั่วโมงที่ผ่านมา ว่าสาเหตุที่พิธีกรรมของงานต่าง ๆ ไม่สำเร็จคืออะไร

2. แบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ 4 คนให้นำใบงานเรื่องร่วมคิดหาปัญหาสาเหตุที่พิธีกรรมของงานต่าง ๆ ไม่สำเร็จของแต่ละคนมาอภิปรายร่วมกันในกลุ่มและเลือกปัญหา 1 ปัญหาที่กลุ่มจะร่วมกันวางแผนแก้ปัญหาโดยทำลงในกระดาษฟลิปชาร์ตที่แจกให้ใช้เวลา 15 นาที

3. ให้แต่ละกลุ่มนำผลงานออกมานำเสนอและร่วมกันอภิปราย
4. นักเรียนร่วมกันสรุปกิจกรรมและครูสรุปเพิ่มเติม

- ครูให้นักเรียนกำหนดกิจกรรม เกี่ยวกับการพิธีกรรมที่สำคัญต่างๆ ในชุมชนหรือวันสำคัญที่จะทำในชั่วโมงต่อไป
- ครูและนักเรียนร่วมกันวางแผนว่าใครทำหน้าที่อะไรในชั่วโมง ที่จะปฏิบัติกิจกรรม

3.6.4 ขั้นการทดลองปฏิบัติจริง (3 ชั่วโมง)

ครูและนักเรียนร่วมกันวางแผนจัดสถานที่ศาสนพิธีในโรงเรียนหรือในชุมชน 1 งาน และลงมือทำกิจกรรมการมีส่วนร่วมให้ศาสนพิธีสำเร็จ โดยที่ ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ ตลอดระยะเวลาการทำกิจกรรม ในขั้นตอนนี้ครูอาจประเมินพฤติกรรมของนักเรียนไปด้วยโดยประเมินพฤติกรรมรายบุคคลแผนที 3 เรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดศาสนพิธีหรือกิจกรรมวันสำคัญให้สำเร็จ มีขั้นตอนดังนี้

- ครูแจกวัสดุอุปกรณ์ให้นักเรียน (อุปกรณ์ที่แจกขึ้นอยู่กับการจัดสถานที่งานอะไร)
- นักเรียนได้ลงมือทำกิจกรรมจัดสถานที่ศาสนพิธีในโรงเรียนหรือในชุมชน อย่างมีความรับผิดชอบ
- เมื่อจัดสถานที่เสร็จแล้วตรวจสอบผลการทำความสะอาดและปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่ยังไม่สะอาดให้สะอาดขึ้น
- เก็บอุปกรณ์ที่ยังใช้งานได้ให้เรียบร้อย เพื่อไว้ใช้ในครั้งต่อไป
- สรุปผลกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดศาสนพิธีหรือกิจกรรมวันสำคัญให้สำเร็จ

3.7 สื่อการเรียนรู้

1. ใบงานเรื่องร่วมคิดพิชิตปัญหา

2. กระดาษฟิลิปชาร์ทและปากกาเคมี

3. สื่อพาวเวอร์พ้อย

3.8 การวัดผลประเมินผล

วิธีการวัด

1. ตรวจการใบงาน

2. สังเกตการปฏิบัติกิจกรรมรายบุคคล โดยแบบประเมินพฤติกรรมรายบุคคล แผนที่ 3 เรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดศาสนพิธีหรือกิจกรรมวันสำคัญให้สำเร็จ

เครื่องมือวัด

แบบประเมินจิตสาธารณะด้านพฤติกรรม

เกณฑ์การประเมิน

1. ผ่านการประเมินการปฏิบัติกิจกรรมได้ระดับพอใช้ ขึ้นไป

2. ผ่านการประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มได้ระดับพอใช้ ขึ้นไป

แผนผังการจัดศาสนพิธีตามความคิดนักเรียน

ตัวการ์ตูนไว้ติดประกอบแผนผังให้นักเรียนเขียนชื่อตัวเองในกรอบและทำหน้าที่อะไแผนผัง

 <input type="text"/>	 <input type="text"/>	 <input type="text"/>
 <input type="text"/>	 <input type="text"/>	 <input type="text"/>
 <input type="text"/>	 <input type="text"/>	 <input type="text"/>
 <input type="text"/>	 <input type="text"/>	 <input type="text"/>

แบบทดสอบวัดจิตสาธารณะแผนที่1-3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำชี้แจง แบบทดสอบชุดนี้เป็นข้อสอบแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก มี 35 ข้อ

ให้นักเรียนตอบข้อคำถามโดยทำเครื่องหมาย X ทับ ก ข ค ง ที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1.ในฐานะที่เราเป็นนักเรียนจะช่วยอนุรักษ์วัฒนธรรมอย่างไร ก. สะสมภาพวัฒนธรรมต่างๆ ข. เปลี่ยนรูปแบบวัฒนธรรมให้เป็นสากล ค. ร่วมมือกับผู้ใหญ่จัดประเพณีของท้องถิ่น ✓ ง. รับวัฒนธรรมทุกอย่างของต่างชาติ	4.การรักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียนเป็นหน้าที่ของใคร ก. ทุกคนที่อยู่ในโรงเรียน ✓ ข. ภารโรง ค. ครูทุกคน ง. เจ้าหน้าที่ตำรวจ
2.ข้อใดเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่ดีที่สุด ก. การนำเศษกระดาษที่ไม่ใช้แล้วไปขาย ข. การนำเศษกระดาษมาเผาไฟหรือทำเป็นปุ๋ย ค. การนำเศษกระดาษมาพับถุงใส่ของ ง. การนำเศษกระดาษทำเป็นแผ่นกระดาษใหม่ ✓	5.นักเรียนจะอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชนได้ตามข้อใด ก. เปิดคอมพิวเตอร์รับดูบ้านไว้ทั้งคืนเพื่อความปลอดภัย ข. ตัดแต่งกิ่งไม้ของเพื่อนบ้านที่ยื่นเข้ามาในบ้านเรา ค. กวาดขยะบนถนนในหมู่บ้านลงท่อระบายน้ำ ง. เก็บสะสมขวดพลาสติกไว้ขาย ✓
3.หลังจากเลิกเรียนวิชาพลศึกษาแล้ว ญัฐพงษ์จะรีบวิ่งขึ้นไปบนอาคารก่อนเพื่อนคนอื่นๆ ทุกครั้งโดยไม่เคยช่วยเพื่อนเก็บอุปกรณ์กีฬาเลย นักเรียนมีความเห็นอย่างไรกับญัฐพงษ์ ก. เห็นด้วย เพราะเดี๋ยวจะไปเรียนวิชาต่อไปไม่ทัน ข. เห็นด้วย เพราะแดดร้อนมากต้องรีบวิ่งเข้าร่มให้เร็วที่สุดเดี๋ยวจะไม่สบาย ค. ไม่เห็นด้วย เพราะยังเหนื่อยอยู่ไม่ควรรีบเร่ง อาจทำให้เหนื่อยกว่าเดิมส่งผลให้ไม่มีสมาธิในการเรียน ง. ไม่เห็นด้วย เพราะต้องช่วยครูและเพื่อนเก็บอุปกรณ์กีฬาทุกครั้งหลังเล่นเสร็จ ✓	6.ข้อใดไม่ใช่แนวทางในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ก. สร้างจิตสำนึกให้ผู้คน ข. กำหนดมาตรฐานในการลงโทษ ค. เรียกร้องให้เป็นหน้าที่ของรัฐบาล ✓ ง. สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้คน
7.ข้อใดไม่ใช่คุณลักษณะของการดำเนินชีวิตอยู่อย่างพอเพียง ที่ปฏิบัติแล้วอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ ก. มีความอดทน อดกลั้นเพียรพยายาม ไม่กลัวความยากลำบาก ข. การดำเนินชีวิตที่ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกทุกอย่างดีกว่าบุคคลอื่นเสมอ ✓	11.การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของห้องเรียนควรปฏิบัติตามข้อใด ก. คำนึงถึงส่วนรวม ✓ ข. ทำตามเพื่อนส่วนใหญ่ ค. ทำแบบขอไปทีให้เสร็จ

ค. มีสติและเหตุผล บังคับตัวเองให้มีความพอประมาณ

ง. ใช้ของอย่างประหยัดและคุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย

8.บุคคลได้รู้จักประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ก. ปกป้อง รับประทานอาหารกลางวันน้อยๆ

ข. รักเกียรติ ลดความอ้วนด้วยการอดอาหารมื้อเย็น

ค. ภูมิใจ ใช้ปากกาแดงจดงานส่งคุณครู

ง. ศักดิ์ศรี เก็บเศษอาหารไปเลี้ยงปลาในบ่อ ✓

9.ข้อใดเป็นการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน

ก. ซื้อแต่สินค้าราคาถูก

ข. ซ่อมรองเท้าที่ชำรุดให้กลับมาใช้ได้ ✓

ค. ลดการรับประทานอาหารเช้าเป็นวันละ 2 มื้อ

ง. ใช้จ่ายเงินให้มากกว่าเงินที่ตนได้รับ

10. ข้อใดคือการกระทำของมนุษย์ที่ทำให้สัตว์ป่าสูญพันธุ์อย่างรวดเร็ว

ก. ล่าสัตว์เพื่อป้องกันอันตราย

ข. ล่าสัตว์เพื่อนำมาผสมพันธุ์

ค. ล่าสัตว์เพื่อทำการค้า ✓

ง. ล่าสัตว์เพื่อไว้ใช้งาน

15.การปฏิบัติในข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับควมมีวินัยในตนเอง

ก. ใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ

ข. ทำตามสัญญาที่ให้ไว้

ค. แบ่งขนมให้เพื่อนรับประทานตอนเวลาพัก ✓

ง. มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน

16.คนที่มีความรับผิดชอบจะไม่ทำสิ่งใด

ก. เชื่อในความคิดตนเองเสมอ ✓

ข. นำสิ่งที่มีผิดพลาดไปแก้ไข

ค. ปรับปรุงตัวไม่ให้ผิดซ้ำอีก

ง. ยอมรับการกระทำของตน

ง. ทำในสิ่งที่ตนเองคิดว่าถูกต้อง

12.ถ้าทุกคนในโรงเรียนปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่เกิดผลดีอย่างไร

ก. โรงเรียนมีชื่อเสียง

ข. ชุมชนให้การสนับสนุน

ค. ในโรงเรียนจะมีความรักและสามัคคีกัน ✓

ง. คะแนนโอเน็ตจะสูงขึ้น

13.ถ้าเราไม่มีเงินบริจาคช่วยเหลือสังคม เราจะช่วยสังคมแบบไหนที่ไม่เหมาะสม

ก. อาสาไปทำงานแทนการบริจาค

ข. ช่วยคิดหาทางให้ได้เงินบริจาค

ค. พยายามทำในสิ่งที่ไม่สร้างปัญหาแก่สังคม

ง. เอานาฬิกาไปขายเพื่อนำเงินมา

บริจาค ✓

14.ถ้าเราวางแผนการทำงานตามลำดับขั้น จะเกิดผลดีเรื่องใดมากที่สุด

ก. งานสำเร็จ ถูกต้อง และไม่เดือดร้อนใคร ✓

ข. เพื่อนๆ และครูชมเชย

ค. มีความสุขในการทำงาน

ง. พ่อแม่ได้รับคำชมเชยจากเพื่อนบ้าน

20.หลักคำสอนของศาสนาพุทธมุ่งเน้นในข้อใด

ก. ให้คนกล้าแสดงออก

ข. ให้คนยึดมั่นในตัวเอง

ค. ให้คนมีความกล้าหาญ

ง. ให้คนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ✓

21.เพราะเหตุใด คนไทยจึงนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

ก. เพราะถูกบังคับ

17. ข้อใด ไม่ใช่ คุณลักษณะของผู้นำที่ดี

- ก. เก่ง ฉลาด
- ข. รอบคอบ นึกถึงผู้อื่นเสมอ
- ค. มีน้ำใจ กล้าตัดสินใจ
- ง. พุดตรง ไม่เกรงใจ ✓

18. การแสดงออกว่านักเรียนมีจิตสาธารณะต่อสถานศึกษา คือ

- ก. ทะเลาะวิวาทกับนักเรียนโรงเรียนอื่น
- ข. ชักชวนเพื่อนๆ ร่วมช่วยเหลือแบ่งปัน บริจาคสิ่งของเพื่อส่วนรวม ✓
- ค. นักเรียนช่วยปกป้องความผิดของเพื่อนรัก
- ง. นักเรียนมาโรงเรียนทุกวัน

19. เมื่อคุณครูต้องการความช่วยเหลือควรปฏิบัติอย่างไร

- ก. บอกว่ากำลังทำงานให้ครูอีกคนอยู่
- ข. อาสาทำด้วยความเต็มใจ ✓
- ค. บอกว่าหัวหน้าจะทำแทน
- ง. รีบเต็มใจทำให้โดยครูยังไม่จบ

24. การที่เรามีความเมตตาแก่ผู้อื่นเมื่อเราได้ทำความดีเป็นการขจัดสิ่งใดให้ลดลง

- ก. ความเห็นแก่ตัว ✓
- ข. ความหลงลืม
- ค. ความโอ้อวด
- ง. ความหลงตัวเอง

25. ข้อใดยกตัวอย่างความสามัคคีได้ดีที่สุด

- ก. ต่อร่วมกับเพื่อนทาสีให้วัดโดยไม่บอกใคร
- ข. เต็มและเพื่อนๆ ช่วยทำการบ้านให้น้องจนสำเร็จ
- ค. ต่ายอาสาเป็นตัวแทนไปจับงูเพื่อความปลอดภัยของเพื่อนๆ
- ง. เอ็มช่วยกลุ่มครูพละทาสีสนามตะกร้อจนสำเร็จ ✓

26. สุขคติและสันติมาโรงเรียนสาย และชอบขโมยของของเพื่อนเป็นประจำ การกระทำของสุชาติและสันติแสดงถึงการขาดคุณสมบัติของเยาวชนที่ดีในเรื่องใด

- ข. เพราะให้ผลในทางที่ดี ✓
- ค. เพราะเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ
- ง. เพราะเป็นแบบแผนที่ปฏิบัติสืบต่อกันมานาน

22. การทำความดีเพื่อส่วนรวมต้องมีลักษณะอย่างไร

- ก. ทำด้วยเจตนาดี ✓
- ข. ทำด้วยกิริยาที่ดี
- ค. ทำแล้วคนในสังคมยอมรับ
- ง. ทำแล้วตนเองไม่เดือดร้อน

23. ใครปฏิบัติตนไม่ถูกต้องเมื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่น

- ก. มดรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- ข. แอนเต็มใจเสียสละเพื่อส่วนรวม
- ค. จอยร่วมกิจกรรมโรงเรียนเพราะกลัวครูตำหนิ ✓
- ง. แดนรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

27. นัททำหนังสือของเพื่อนหาย จึงต้องซื้อหนังสือเล่มใหม่ให้เพื่อน แต่เขาไม่มีเงิน จึงแอบหยิบเงินของห้อง แต่ถูกครูจับได้ จึงพูดความจริง แล้วถูกครูตี ครูให้เงินเขาและสอนว่า ต่อไปต้องไม่ทำแบบนี้อีกจากข้อความที่ขีดเส้นใต้ มีความหมายตรงกับคำสอนข้อใด

- ก. ต้องไม่ประมาธ
- ข. ต้องไม่ลักขโมย ✓
- ค. ต้องมีความรับผิดชอบ
- ง. เมื่อมีของผู้อื่นต้องรักษา

28. การที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขได้ต้องไม่ปฏิบัติตามข้อใด

- ก. เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
- ข. ประกอบอาชีพ ที่ตนชอบ

- ก. ความละเอียด ใฝ่เรียนรู้
 ข. ระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ✓
 ค. ความรับผิดชอบปฏิบัติตนตามกฎหมาย
 ง. ความรับผิดชอบการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์
 ทรัพยากรธรรมชาติ

- ค. ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน
 ง. ทำตามความคิดของตนเท่านั้น ✓
**29. สังคมที่มีความเอื้อเพื่อเพื่อนแม้มี
 ลักษณะดังต่อไปนี้ ยกเว้นข้อใด**

- ก. มีไม่ตรีจิต ข. มีมิตรภาพ
 ค. มีความสุข ง. มีอำนาจ ✓

- 30. การปฏิบัติอย่างไรแสดงถึงความ
 เอื้อเพื่อเพื่อน**

- ก. รดน้ำต้นไม้ที่บ้านทุกวัน
 ข. สอนน้องอ่านหนังสือทุกวัน ✓
 ค. ฝึกสมาธิและสวดมนต์ทุกคืน
 ง. ควบคุมอารมณ์เมื่อโกรธเพื่อน

- 31. ใครเป็นผู้ทำความดีด้วยความตั้งใจ**

- ก. นนให้มิกใช้แก้วนํ้าก่อนเพราะพี่ชายมิกให้ลอก
 การบ้าน
 ข. ฝ่ายเสียสละให้คนแก่นั่งบนรถเมล์เพราะใกล้ถึง
 บ้านแล้ว
 ค. สุชาติบริจาคเลือดเพราะเรียน รด.
 ง. ปิงป้องให้น้องอนุบาลใช้ห้องนํ้าก่อน เพราะเห็น
 ว่าน้องอายุน้อยกว่า ✓

- 32. การปฏิบัติตนในข้อใดแสดงถึงการเป็นสมาชิกที่ดี
 ของโรงเรียน**

- ก. หนึ่งแข่งควีน้องเพราะต้องช่วยครูทำงาน
 ข. วิชัยเสียสละให้พี่กล้าซื้อข้าวก่อนเพราะกลัว
 ค. ต้อมเห็นว่าตัวเองได้ของแจกก่อนเพื่อนบ่อยแล้ว
 จึงให้เพื่อนรับก่อนบ้าง ✓
 ง. ยุทธให้เพื่อนส่งงานก่อนเพราะสนิทกัน

- 33. การกระทำใดไม่ใช่แนวทางอนุรักษ์ทรัพยากร
 ธรรมชาติ**

- ก. ช่วยกันปลูกต้นไม้
 ข. ไม่ทิ้งขยะลงแม่น้ำ
 ค. ไม่ตัดไม้ทำลายป่า
 ง. นำลูกสัตว์ป่าเลี้ยง ✓

- 34. ถ้าเรามีเรื่องขัดแย้งกับเพื่อนเราควรทำตามข้อ**

- 35. ถ้าสมาชิกในห้องเรียนมีความคิดเห็น
 ขัดแย้งกัน เราควรทำอย่างไร**

- ก. ไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยว
 ข. ร่วมกันแก้ไขปัญหา ✓
 ค. ให้ครูช่วยตัดสินปัญหา
 ง. ต่างคนต่างทำสิ่งที่คิดว่าถูก

ใดจึงจะมีความสุขข้อใด

- ก. กตัญญู
- ข. เสียสละ
- ค. ให้อภัยกัน ✓
- ง. วางตัวเฉย

แบบประเมินจิตสาธารณะด้านพฤติกรรม

ข้อ	รายการการประเมิน	ระดับพฤติกรรม				
		5	4	3	2	1
	องค์ประกอบที่ 1 คือ การหลีกเลี่ยงหรือการกระทำให้เกิดความชำรุดเสียหาย องค์ประกอบตัวบ่งชี้ที่1.1 การดูแลรักษาของส่วนรวม					
1	มีส่วนร่วมในการรักษาประเพณีหรือศาสนพิธีให้คงอยู่					
2	เมื่อใช้ปากกาเคมี ไม้กวาด ไม้ถูพื้นแล้ว นำไปเก็บเข้าที่อย่างเป็นระเบียบ					
3	ทำกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดศาสนพิธีหรือกิจกรรมวันสำคัญจนสำเร็จ					
4	แสดงความตั้งใจจัดสถานที่ให้ศาสนพิธีสำเร็จ					
	องค์ประกอบตัวบ่งชี้ที่1.2 การรู้จักใช้สิ่งของส่วนรวมอย่างทะนุถนอม					
5	ใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่อย่างประหยัดไม่ใช้เกินความจำเป็น					
6	ไม่นำวัสดุอุปกรณ์มาเล่นกับเพื่อนให้เกิดความเสียหาย					
	องค์ประกอบที่ 2 คือ การถือเป็นที่หน้าของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ องค์ประกอบตัวบ่งชี้ที่2.1 การทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม					
7	ทำงานกลุ่มที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ					
8	ปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อการทำงานโดยไม่มีใครเดือดร้อน					
9	อาสาเป็นตัวแทนกลุ่ม					
10	เสนอตัวช่วยเหลือคุณครู					
11	รู้จักวางแผนเพื่อทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม					
12	ไม่เกี่ยงงานส่วนรวมแม้เป็นงานที่หนักกว่าเพื่อน					
	องค์ประกอบที่ 3 คือ การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่เป็นใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม องค์ประกอบตัวบ่งชี้ที่3.1 การไม่ยึดครองของส่วนรวม					
13	เมื่อใช้งานไม้กวาด ไม้ถูพื้นแล้วแล้วนำไปเก็บไว้ที่เดิม					
14	เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้สามารถใช้ของส่วนรวมบ้าง					
	องค์ประกอบตัวบ่งชี้ที่3.2 การให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม					
15	แบ่งปันสิ่งของตกแต่งสถานที่เมื่อขาดแคลน					
16	ไม่แย่งไม้กวาด ไม้ถูพื้นเพื่อนที่มาก่อน					
17	ได้ลงมือทำกิจกรรมเพื่อสังคม					
18	แบ่งขนม น้ำดื่มที่ครูแจกให้หลังจากทำงานเสร็จ					

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่..... ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

เกณฑ์การประเมิน

1 หมายถึง ไม่มี	2 หมายถึง มีน้อย
3 หมายถึง มีบ้างในบางครั้ง	4 หมายถึง มีมาก
5 หมายถึง มีมากที่สุด	

เกณฑ์การตัดสิน
ดีเยี่ยม คือ 80-90
ดี คือ 60-79
พอใช้ คือ 40-59
ปรับปรุง คือ 1-39

ภาคผนวก ค

ผลการวิเคราะห์เครื่องมือทดสอบจิตสาธารณะ

GRAD VRU

ผลการวิเคราะห์เครื่องมือวัดจิตสาธารณะด้านความรู้ความเข้าใจ

หลังจากนั้นนำผลสรุปผลรวมคะแนนและค่าดัชนีแบบประเมินความเหมาะสมของแบบทดสอบเรื่องการพัฒนาจิตสาธารณะด้านความรู้ความเข้าใจด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 54 ข้อ วิชากิจกรรมผู้บำเพ็ญประโยชน์ ให้ผู้ทรงประเมินความเหมาะสมตามตาราง 6.2 ดังนี้

ข้อ	จุดประสงค์ตามตัวบ่งชี้	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					$\sum R$	IOC	หมายเหตุ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	ดูแลรักษาของส่วนรวม	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้
2	ดูแลรักษาของส่วนรวม	+1	+1	+1	0	0	3	0.6	ใช้
3	ดูแลรักษาของส่วนรวม	+1	0	0	+1	+1	3	0.6	ใช้
4	ใช้ของส่วนรวมแล้วเก็บเข้าที่	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้
5	ใช้ของส่วนรวมแล้วเก็บเข้าที่	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้
6	ใช้ของส่วนรวมแล้วเก็บเข้าที่	0	0	0	+1	+1	2	0.4	ไม่ใช้
7	มีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบต่อกิจกรรมทางสังคม	+1	0	0	+1	0	2	0.4	ไม่ใช้
8	มีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบต่อกิจกรรมทางสังคม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้
9	มีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบต่อกิจกรรมทางสังคม	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	ใช้
10	แสดงออกด้วยการกระทำโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน	0	0	+1	0	0	1	0.2	ไม่ใช้
11	แสดงออกด้วยการกระทำโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้
12	แสดงออกด้วยการกระทำโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน	0	0	0	+1	+1	2	0.4	ไม่ใช้
13	ใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัด	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้
14	ใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้
15	ใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้
16	ใช้ของส่วนรวมทะนุถนอม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้
17	ใช้ของส่วนรวมทะนุถนอม	+1	0	+1	+1	0	3	0.6	ใช้
18	ใช้ของส่วนรวมทะนุถนอม	0	+1	+1	+1	0	3	0.6	ใช้
19	ทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้

ข้อ	จุดประสงค์ตามตัวบ่งชี้	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					$\sum R$	IOC	หมายเหตุ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
20	ทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม	+1	0	+1	+1	0	3	0.6	ใช้
21	ทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้
22	รับผิดชอบทำงานตามหน้าที่	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้
23	รับผิดชอบทำงานตามหน้าที่	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้
24	รับผิดชอบทำงานตามหน้าที่	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้
25	อาสาทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้
26	อาสาทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม	+1	0	+1	+1	0	3	0.6	ใช้
27	อาสาทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม	+1	0	0	+1	0	3	0.4	ไม่ใช่
28	เสนอตัวรับผิดชอบงานร่วมกับผู้อื่น	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้
29	เสนอตัวรับผิดชอบงานร่วมกับผู้อื่น	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	ใช้
30	เสนอตัวรับผิดชอบงานร่วมกับผู้อื่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้
31	การทำความดีช่วยเหลือผู้อื่น ถือเป็นหน้าที่ของผู้มีจิตสาธารณะ	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้
32	การทำความดีช่วยเหลือผู้อื่น ถือเป็นหน้าที่ของผู้มีจิตสาธารณะ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้
33	การทำความดีช่วยเหลือผู้อื่น ถือเป็นหน้าที่ของผู้มีจิตสาธารณะ	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้
34	มีความเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่นๆ	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้
35	มีความเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่นๆ	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	ใช้
36	มีความเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่นๆ	+1	0	0	+1	+1	4	0.8	ใช้
37	ไม่ยึดครองของส่วนรมนั้นมาเป็นของตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้
38	ไม่ยึดครองของส่วนรมนั้นมาเป็นของตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้

ข้อ	จุดประสงค์ตามตัวบ่งชี้	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					$\sum R$	IOC	หมายเหตุ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
39	ไม่ยึดครองของส่วนรวมนั้นมาเป็นของตนเอง	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้
40	เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้สามารถ ใช้ของส่วนรวมนั้น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้
41	เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้สามารถ ใช้ของส่วนรวมนั้น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้
42	เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้สามารถ ใช้ของส่วนรวมนั้น	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้
43	แบ่งปันสิ่งของส่วนรวมแก่ผู้อื่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้
44	แบ่งปันสิ่งของส่วนรวมแก่ผู้อื่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้
45	แบ่งปันสิ่งของส่วนรวมแก่ผู้อื่น	+1	+1	+1	0	+1	5	1	ใช้
46	รู้ลำดับก่อน-หลังการใช้ของ ส่วนรวม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้
47	รู้ลำดับก่อน-หลังการใช้ของ ส่วนรวม	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้
48	รู้ลำดับก่อน-หลังการใช้ของ ส่วนรวม	0	0	0	+1	+1	2	0.4	ไม่ใช้
49	มีจิตที่ต้องการช่วยเหลือผู้อื่น และนึกถึงส่วนรวม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้
50	มีจิตที่ต้องการช่วยเหลือผู้อื่น และนึกถึงส่วนรวม	0	+1	0	+1	+1	3	0.6	ใช้
51	มีจิตที่ต้องการช่วยเหลือผู้อื่น และนึกถึงส่วนรวม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้
52	ทำกิจกรรมด้วยความสุขและ ความเป็นมิตร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้
53	ทำกิจกรรมด้วยความสุขและ ความเป็นมิตร	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้
54	ทำกิจกรรมด้วยความสุขและ ความเป็นมิตร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้

จากตารางที่ 6.1 พบว่าครูผู้สอนสามารถนำข้อสอบชุดนี้ไปใช้ในการทดสอบผู้เรียนได้ จำนวน 48 ข้อ ซึ่งมีค่า IOC > 0.5 ข้อแสดงว่าข้อสอบชุดนี้วัดได้ตรงตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

การคิดค่าเฉลี่ยเพื่อดัชนีความสอดคล้องโดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์
 $\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด $N = 5$

หลังจากนั้นนำแบบทดสอบจำนวน 48 ข้อ ไปให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทำแบบทดสอบ เพื่อไปคำนวณหาความยากและอำนาจจำแนกแบบทุกตัวเลือกตามตารางที่ 6.3 ดังนี้

ข้อที่	ตัวเลือก	(H) N=8	(L) N=8	(p)	(r)	พิจารณาค่า p	พิจารณาค่า r	หมายเหตุ
1	ง ✓	7	6	0.81	0.13	ง่ายเกินไป	อำนาจจำแนกต่ำ	ไม่ใช่
2	ค ✓	6	4	0.63	0.25	ค่อนข้างง่าย	อำนาจจำแนกพอใช้	ใช้
3	ง ✓	5	0	0.31	0.63	ค่อนข้างยาก	อำนาจจำแนกสูงมาก	ใช้
4	ง ✓	7	0	0.44	0.88	ง่ายปานกลาง(ดี)	อำนาจจำแนกสูงมาก	ใช้
5	ก ✓	7	3	0.63	0.50	ค่อนข้างง่าย	อำนาจจำแนกสูงมาก	ใช้
6	ข ✓	0	4	0.25	-0.50	ค่อนข้างยาก	อำนาจจำแนกตรงข้าม	ไม่ใช่
7	ง ✓	4	0	0.25	0.50	ค่อนข้างยาก	อำนาจจำแนกพอใช้	ใช้
8	ค ✓	5	3	0.50	0.25	ง่ายปานกลาง(ดี)	อำนาจจำแนกพอใช้	ใช้
9	ข ✓	5	1	0.38	0.50	ค่อนข้างยาก	อำนาจจำแนกสูงมาก	ใช้
10	ง ✓	5	3	0.50	0.25	ง่ายปานกลาง(ดี)	อำนาจจำแนกพอใช้	ใช้
11	ข ✓	8	4	0.75	0.50	ค่อนข้างง่าย	อำนาจจำแนกสูงมาก	ใช้
12	ก ✓	3	5	0.50	-0.25	ง่ายปานกลาง(ดี)	อำนาจจำแนกตรงข้าม	ไม่ใช่
13	ค ✓	6	4	0.63	0.25	ค่อนข้างง่าย	อำนาจจำแนกพอใช้	ใช้
14	ก ✓	2	4	0.38	-0.25	ค่อนข้างยาก	อำนาจจำแนกตรงข้าม	ไม่ใช่
15	ก ✓	4	0	0.25	0.50	ค่อนข้างยาก	อำนาจจำแนกพอใช้	ใช้

ข้อ ที่	ตัวเลือก	(H) N=8	(L) N=8	(p)	(r)	พิจารณาค่า p	พิจารณาค่า r	หมายเหตุ
16	ค✓	3	1	0.25	0.25	ค่อนข้างยาก	อำนาจจำแนกพอใช้	ใช้
17	ง✓	6	4	0.63	0.25	ค่อนข้างง่าย	อำนาจจำแนกพอใช้	ใช้
18	ก✓	3	1	0.25	0.25	ค่อนข้างยาก	อำนาจจำแนกพอใช้	ใช้
19	ค✓	6	4	0.63	0.25	ค่อนข้างง่าย	อำนาจจำแนกพอใช้	ใช้
20	ก✓	3	1	0.25	0.25	ค่อนข้างยาก	อำนาจจำแนกพอใช้	ใช้
21	ง✓	3	1	0.25	0.25	ค่อนข้างยาก	อำนาจจำแนกพอใช้	ใช้
22	ข✓	4	0	0.25	0.50	ค่อนข้างยาก	อำนาจจำแนกสูง มาก	ใช้
23	ข✓	5	1	0.38	0.50	ค่อนข้างยาก	อำนาจจำแนกสูง มาก	ใช้
24	ง✓	4	0	0.25	0.50	ค่อนข้างยาก	อำนาจจำแนกสูง มาก	ใช้
25	ข✓	0	2	0.13	-0.25	ยากมาก	อำนาจจำแนกตรง ข้าม	ไม่ใช้
26	ข✓	6	4	0.63	0.25	ค่อนข้างง่าย	อำนาจจำแนกพอใช้	ใช้
27	ก✓	3	1	0.25	0.25	ค่อนข้างยาก	อำนาจจำแนกพอใช้	ใช้
28	ง✓	2	3	0.31	-0.13	ค่อนข้างยาก	อำนาจจำแนกตรง ข้าม	ไม่ใช้
29	ค✓	3	1	0.25	0.25	ค่อนข้างยาก	อำนาจจำแนกพอใช้	ใช้
30	ก✓	5	0	0.31	0.63	ค่อนข้างยาก	อำนาจจำแนกสูง มาก	ใช้
31	ง✓	4	1	0.31	0.38	ค่อนข้างยาก	อำนาจจำแนกสูง	ใช้
32	ข✓	2	4	0.38	-0.25	ค่อนข้างยาก	อำนาจจำแนกตรง ข้าม	ไม่ใช้
33	ข✓	4	1	0.31	0.38	ค่อนข้างยาก	อำนาจจำแนกสูง	ใช้
34	ข✓	4	0	0.25	0.50	ค่อนข้างยาก	อำนาจจำแนกพอใช้	ใช้
35	ก✓	3	1	0.25	-0.25	ค่อนข้างยาก	อำนาจจำแนกตรง ข้าม	ไม่ใช้
36	ง✓	6	4	0.63	0.25	ค่อนข้างง่าย	อำนาจจำแนกพอใช้	ใช้
37	ข✓	3	0	0.19	-0.13	ยากมาก	อำนาจจำแนกตรง ข้าม	ไม่ใช้
38	ง✓	6	4	0.63	0.25	ค่อนข้างง่าย	อำนาจจำแนกพอใช้	ใช้
39	ข✓	5	0	0.31	0.63	ค่อนข้างยาก	อำนาจจำแนกสูง มาก	ใช้
40	ง✓	3	0	0.19	-0.38	ยากมาก	อำนาจจำแนกตรง ข้าม	ไม่ใช้
41	ง✓	1	3	0.25	0.25	ค่อนข้างยาก	อำนาจจำแนกพอใช้	ใช้
42	ค✓	4	0	0.25	0.50	ค่อนข้างยาก	อำนาจจำแนกสูง	ใช้

ข้อ ที่	ตัวเลือก	(H) N=8	(L) N=8	(p)	(r)	พิจารณาค่า p	พิจารณาค่า r	หมายเหตุ
							มาก	
43	ง✓	1	3	0.25	0.25	ค่อนข้างยาก	อำนาจจำแนกพอใช้	ใช้
44	ค✓	2	1	0.19	-0.13	ยากมาก	อำนาจจำแนกตรง ข้าม	ไม่ใช้
45	ค✓	7	3	0.63	0.50	ค่อนข้างง่าย	อำนาจจำแนกสูง มาก	ใช้
46	ก✓	5	3	0.50	-0.25	ง่ายปานกลาง(ดี)	อำนาจจำแนกตรง ข้าม	ไม่ใช้
47	ข✓	6	4	0.63	0.25	ค่อนข้างง่าย	อำนาจจำแนกพอใช้	ใช้
48	ข✓	2	1	0.19	-0.13	ยากมาก	อำนาจจำแนกตรง ข้าม	ไม่ใช้

จากตารางที่ 6.2 ได้สรุป คัดเลือกข้อที่มีคุณภาพจำนวน 35 ข้อ แล้วข้อใดบกพร่องต้องตัดทิ้งหรือปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนต่อไป

การคิดค่าเฉลี่ยเพื่อวัดดัชนีความสอดคล้องโดยใช้สูตร

$$\text{ตัวถูก } P = \frac{H+L}{2N} \quad r = \frac{H-L}{N}$$

เมื่อ P แทน ความยากของข้อสอบ

H แทน จำนวนคนในกลุ่มสูงที่ตอบถูกในข้อสอบนั้น

L แทน จำนวนคนในกลุ่มต่ำที่ตอบถูกในข้อสอบนั้น

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด N = 8

เมื่อ r แทน ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ

H แทน จำนวนคนในกลุ่มสูงที่ตอบถูกในข้อสอบนั้น

L แทน จำนวนคนในกลุ่มต่ำที่ตอบถูกในข้อสอบนั้น

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด N = 8

ตารางที่ 6.4 เกณฑ์การแปลความหมายค่าความยากง่าย (p) ของข้อสอบ (ตัวถูก)

ความยากง่ายของข้อสอบ (p)	ความหมาย
0.81 – 1.00	ง่ายเกินไป (ควรปรับปรุงหรือตัดทิ้ง)
0.60 – 0.80	ค่อนข้างง่าย (ดี)
0.40 – 0.59	ยากพอเหมาะ (ดีมาก)
0.20 – 0.39	ค่อนข้างยาก (ดี)
0 – 0.19	ยากมาก (ควรปรับปรุงหรือตัดทิ้ง)

ตารางที่ 6.5 เกณฑ์การแปลความหมายค่าอำนาจจำแนก (r) ของข้อสอบ (ตัวถูก)

ความยากง่ายของข้อสอบ (r)	ความหมาย
0.40 – 1.00	อำนาจจำแนกสูงมาก
0.30 – 0.39	อำนาจจำแนกดีสูง
0.20 – 0.29	อำนาจจำแนกพอใช้
0.01 – 0.19	อำนาจจำแนกต่ำ(ควรปรับปรุงหรือตัดทิ้ง)
0.00	ไม่มีอำนาจจำแนก (ควรปรับปรุงหรือตัดทิ้ง)
ติดลบ	มีอำนาจจำแนกตรงข้าม (ควรปรับปรุงหรือตัดทิ้ง)

ตารางที่ 6.5 ผลการวิเคราะห์เครื่องมือวัดจิตสาธารณะด้านพฤติกรรม

ตารางสรุปผลรวมคะแนนและค่าดัชนีแบบประเมินความเหมาะสมของแบบประเมินด้านพฤติกรรมรายบุคคลเรื่อง การพัฒนาจิตสาธารณะด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อ ที่	ข้อความ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					$\sum R$	IOC
		คนที่1	คนที่2	คนที่3	คนที่4	คนที่5		
1.	มีส่วนร่วมในการรักษาประเพณีหรือ ศาสนพิธีให้คงอยู่	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
2.	เมื่อใช้อุปกรณ์จัดสถานที่ประกอบพิธี แล้ว นำไปเก็บเข้าที่อย่างเป็นระเบียบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
3.	ทำกิจกรรมการมีส่วนร่วมให้ศาสนพิธี สำเร็จ	0	+1	+1	+1	0	3	0.6
4.	มีความตั้งใจจัดสถานที่ให้ศาสนพิธีสำเร็จ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8
5.	ใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่อย่างประหยัดไม่ใช้ เกินความจำเป็น	+1	0	+1	0	+1	3	0.6
6.	ไม่นำวัสดุอุปกรณ์มาเล่นให้เกิดความ เสียหาย	0	+1	0	+1	+1	3	0.6
7.	ทำงานกลุ่มที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
8.	การทำหน้าที่ของตนเองจนสำเร็จโดยไม่ ทำให้ใครเดือดร้อน	+1	+1	+1	0	0	3	0.6
9.	อาสาเป็นตัวแทนกลุ่ม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
10.	เสนอตัวช่วยเหลืองานต่างๆทั้งใน โรงเรียนและในชุมชน	+1	+1	0	+1	0	3	0.6
11.	รู้จักวางแผนเพื่อทำประโยชน์ให้แก่ ส่วนรวม	0	0	+1	+1	+1	3	0.6
12.	ไม่เกี่ยงงานแม้เป็นงานที่หนักกว่าเพื่อน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่นๆ	+1	+1	+1	0	0	3	0.6
13.	ไม่ลักขโมยวัสดุอุปกรณ์ของสาธารณะมา เป็นของตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
14.	การไม่ใช้วัสดุอุปกรณ์เพียงคนเดียวเปิด โอกาสให้ผู้อื่นได้สามารถใช้บ้าง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
15.	แบ่งปันวัสดุอุปกรณ์ของตนเองและของ กลุ่มเมื่อเพื่อนเกิดการขาดแคลน	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8
16.	ไม่แย่งวัสดุอุปกรณ์เพื่อนที่มาก่อนและ รู้จักให้วัสดุอุปกรณ์เพื่อนก่อนบ้าง	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8
17.	มีความรู้สึกรู้ว่าได้ทำความดีเพื่อสังคม	+1	0	+1	+1	0	3	0.6

18.	ไม่แย่งวัสดุอุปกรณ์กันจนเกิดปัญหาควร แบ่งปันกันเพื่อเกิดความสามัคคี	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
-----	--	----	----	----	----	----	---	---

จากการวิเคราะห์พบว่าสามารถนำแบบประเมินพฤติกรรมด้านพฤติกรรมก่อนและหลังเรียน
ชุดนี้มีความเหมาะสม จำนวน 18 ข้อ ซึ่งมีค่า IOC > 0.5 แสดงว่าแบบประเมินพฤติกรรมรายบุคคลชุด
นี้วัดได้ตรงตามความเหมาะสมตัวบ่งชี้ของการพัฒนาจิตสาธารณะด้วยการจัดการเรียนรู้เชิง
ประสบการณ์

หลักเกณฑ์การประเมิน

+1 หมายถึงแน่ใจว่าแบบประเมินพฤติกรรมรายบุคคลเหมาะสมสอดคล้องกับแนวคิด
การจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์

0 หมายถึงไม่แน่ใจว่าแบบประเมินพฤติกรรมรายบุคคลเหมาะสมสอดคล้องกับแนวคิด
การจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์

-1 หมายถึงแน่ใจว่าแบบประเมินพฤติกรรมรายบุคคลไม่เหมาะสมสอดคล้องกับแนวคิด
การจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์

การคิดค่าเฉลี่ยเพื่อดัชนีความสอดคล้องโดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์
 $\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด $N = 5$

